

ปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย
อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

สารนิพนธ์
ของ
วาทีณี อึ้งเกลี้ยง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
พฤษภาคม 2552

ปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย
อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

สารนิพนธ์
ของ
วาทีณี อึ้งเกลี้ยง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
พฤษภาคม 2552
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปัจจัยที่ส่งผลต่ออัธมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย
อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

บทคัดย่อ
ของ
วาทีณี อึ้งเกลี้ยง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
พฤษภาคม 2552

วาทีนี อึ้งเกลี้ยง. (2552). *ปัจจัยที่ส่งผลต่ออ้อมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย*

อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง. สารนิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ:

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์:

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่ออ้อมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง โดยจำแนกปัจจัยที่ศึกษาเป็น 3 ด้าน คือ ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นิสัยทางการเรียน และบุคลิกภาพ ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ปีการศึกษา 2551 จำนวน 240 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อเป้าหมายในชีวิตของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษาพบว่า :-

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับอ้อมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 7 ปัจจัย ได้แก่ อายุ (x_3) ระดับชั้น : ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (x_6) นิสัยทางการเรียน (x_8) บุคลิกภาพ (x_9) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (x_{10}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ (x_{11}) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (x_{12})

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับอ้อมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 ปัจจัย ได้แก่ ระดับชั้น : ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (x_5)

3. ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับอ้อมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง มี 4 ปัจจัย ได้แก่ เพศชาย (x_1) เพศหญิง (x_2) ระดับชั้น : ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (x_4) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (x_7)

4. ปัจจัยที่ส่งผลต่ออ้อมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 2 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยส่งผลมาก

ที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{12}) และนิสัยทางการเรียน (X_8) ซึ่งทั้ง 2 ปัจจัยนี้ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของอัตมโนทัศน์ได้ ร้อยละ 38.0

5. สมการพยากรณ์ต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง มีดังนี้

5.1 สมการพยากรณ์ต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยองในรูปคะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y} = .932 + .415 X_{12} + .270 X_8$$

5.2 สมการพยากรณ์ต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยองในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z = .504 X_{12} + .232 X_8$$

FACTORS AFFECTING ON SELF-CONCEPT OF THE FOURTH LEVEL,
SECONDARY GRADES 4-6 STUDENTS AT BANKAI SCHOOL
IN BANKAI DISTRICT, RAYONG PROVINCE

AN ABSTRACT
BY
WATINEE UNGKLIANG

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Educational Psychology
at Srinakharinwirot University

MaY 2009

Watinee Ungkhang. (2009). *Factors Affecting on Self-Concept of The Fourth Level, Secondary Grades 4-6 Students at Bankai School in Bankai District, Rayong Province*. Master's Project, M.Ed. (Educational Psychology). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor: Assist. Prof. Promptida Sankamkrue

The purposes of this research were to study the factors affecting on self-concept of the fourth level, secondary grades 4-6 students at Bankai School in Bankai District, Rayong Province. The factors were divided into 3 dimensions, First of them was personal factors: sex, age, educational level, learning achievement, studying habits, and personality, Second of them was family factor: interpersonal relationship between students and their family membership and Third of them was learning environmental factors: interpersonal relationship between students and their teachers and interpersonal relationship between students and their peer groups.

The 240 samples were the fourth level, secondary grades 4-6 at Bankai School in Bankai District, Rayong Province in academic year 2008. The instrument was questionnaires of self-concept of the fourth level, secondary grades 4-6 students at Bankai School in Bankai District, Rayong Province. The data was analyzed by the Pearson Product Moment Correlation Coefficient and Stepwise Multiple Regression Analysis.

The results were as follows :

1. There were significantly positive correlation among self-concept of the fourth level, secondary grades 4-6 students at Bankai School in Bankai District, Rayong Province and 7 factors; age (x_3), educational level: grade 6 (x_6), studying habits (x_8), personality (x_9), interpersonal relationship between students and their family members (x_{10}), interpersonal relationship between students and their teachers (x_{11}), and interpersonal relationship between students and their peer groups (x_{12}) at .01 level.

2. There were significantly negative correlation among self-concept of the fourth level, secondary grades 4-6 students at Bankai School in Bankai District, Rayong Province and one factor; educational level: secondary grade 5 (x_5) at .05 level.

3. There were no significantly correlation among self-concept of the fourth level, secondary grades 4-6 students at Bankai School in Bankai District, Rayong Province and 4

factors; sex: male (x_1), sex: female (x_2), educational level: secondary grade 4 (x_4), and learning achievement (x_7).

4. There were significantly 2 factors affecting self-concept of the fourth level, secondary grades 4-6 students at Bankai School in Bankai District, Rayong Province, at .01 level ranking from the most to the least factors; interpersonal relationship between students and their peer groups (x_{12}), and studying habits (x_8). These 2 factors could predicted about percentage of 38.0.

5. The significantly predicted equation of self-concept of the fourth level, secondary grades 4-6 students at Bankai School in Bankai District, Rayong Province at .01 level were as follows:

5.1 In terms of raw scores were:

$$\hat{Y} = .932 + .415 X_{12} + .270 X_8$$

5.2 In terms of standard score were:

$$Z = .504 X_{12} + .232 X_8$$

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ของ วาทีนี อึ้งเกลี้ยง ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(รองศาสตราจารย์เวณิ กรีทอง)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(รองศาสตราจารย์เวณิ กรีทอง)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.องอาจ นัยพัฒน์)
วันที่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2552

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความสามารถของผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรหมธิดา แสงคำเครือ ประธานที่ปรึกษาสารนิพนธ์ รองศาสตราจารย์ เจริญ กิ่งทอง และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา กรรมการสอบปากเปล่า ที่กรุณาให้คำปรึกษา พร้อมทั้งแนวคิด คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างมาก จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พาสณา จุลรัตน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และ อาจารย์ดร.สกล วรเจริญศรี แห่งภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่กรุณาให้คำแนะนำและเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านค่าย(นายมานิตย์ จันวัน) อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง และ คณาจารย์ทุกท่าน

ขอขอบคุณนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนโรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ทุกคน ที่ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือในการตอบแบบสอบถาม

สุดท้ายขอกราบขอบพระคุณ พ่อ แม่ น้องชาย บุคคลในครอบครัวผู้ให้ความรัก ความช่วยเหลือทุกด้านมาโดยตลอด ขอขอบคุณ คุณกันทิมา พร้อมเที่ยงตรง หัวหน้างานที่อนุญาตให้ลางานมาทำสารนิพนธ์ได้อย่างเต็มที่ ขอขอบคุณนายณพล พร้อมเที่ยงตรง นายธรรมโชติ เขี่ยมทัศนะ และเพื่อนๆ นิสิตปริญญาโททุกคน ที่ให้คำแนะนำ กำลังใจและความช่วยเหลือในการทำสารนิพนธ์ ประโยชน์อันใดที่ได้จากการทำสารนิพนธ์นี้ ขอนำมาเป็นเครื่องบูชาพระคุณพ่อ แม่ ครู อาจารย์ ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ในการอบรมสั่งสอนผู้วิจัยมาจนถึงปัจจุบัน

วาทีนี้ อึ้งเกลี้ยง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	4
ตัวแปรที่ศึกษา.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	8
สมมติฐานการวิจัย.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตมโนทัศน์.....	10
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์.....	21
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง	50
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	54
การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง.....	54
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	55
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	56
การหาคุณภาพเครื่องมือ.....	66
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	68
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	71

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 (ต่อ) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	78
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	78
สมมติฐานการศึกษาค้นคว้า.....	78
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	78
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	79
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	80
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	80
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	80
อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า.....	81
ข้อเสนอแนะ.....	92
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	92
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	93
บรรณานุกรม	94
ภาคผนวก	99
ภาคผนวก ก.....	100
ภาคผนวก ข.....	104
ภาคผนวก ค.....	118
ประวัติย่อผู้วิจัย	126

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับชั้นและเพศ.....	55
2 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลด้านส่วนตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่4 โรงเรียนบ้าน ค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง จำแนกตามเพศและระดับชั้น.....	72
3 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียน นิสัยทางการเรียน บุคลิกภาพ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และอัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง.....	73
4 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับอัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง.....	75
5 แสดงผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่สามารถ พยากรณ์อัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง.....	76
6 แสดงปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ต่ออัตมโนทัศน์นักเรียนช่วงชั้นที่4 โรงเรียนบ้าน ค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง โดยใช้วิธีการถดถอยพหุคูณ.....	77
7 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามนิสัยทางการเรียน.....	119
8 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามบุคลิกภาพ.....	120
9 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่าง นักเรียนกับผู้ปกครอง.....	121
10 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่าง นักเรียนกับอาจารย์.....	122
11 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่าง นักเรียนกับเพื่อน.....	123
12 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามอัตมโนทัศน์.....	124

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในสังคมปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าและวิทยาการที่ทันสมัยได้พัฒนามากขึ้นเรื่อยๆ สิ่งต่างๆ มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็ว สุภัทรา วังชากร (2541: 1) กล่าวว่า การที่ประเทศจะพัฒนาได้รวดเร็ว มีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดนั้นต้องอาศัย ทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพมีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพประชากรจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพราะเมื่อประชากรมีคุณภาพสูงแล้ว ย่อมจะส่งผลให้ชุมชนและสังคมโดยรวมมีคุณภาพดีขึ้นตามไปด้วย โดยเฉพาะประชากรที่ยังเป็นเยาวชน ซึ่งถือได้ว่าเป็นพลเมืองที่มีจำนวนมากที่สุดของประเทศ (ดรุณี ขอเจริญ. 2546: 1) และยังเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าและเป็นการลงทุนสำคัญของการพัฒนาประเทศในอนาคต จึงควรได้รับการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตและแสดงออกซึ่งศักยภาพของตนเองอย่างสร้างสรรค์ ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2549: online) ฉะนั้นโรงเรียนหรือสถาบันต่างๆ ในสังคมควรจะร่วมมือกันพัฒนาเยาวชนให้เจริญขึ้นทุกๆ ด้าน การที่จะพัฒนาเยาวชนให้มีบุคลิกภาพดีและมีคุณสมบัติพร้อมที่จะดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างดีวิธีหนึ่ง คือ การพัฒนาอัตมโนทัศน์ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตของมนุษย์โดย อัตมโนทัศน์เป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งของบุคลิกภาพ ซึ่งมีอิทธิพลต่อการสร้างลักษณะถาวรของพฤติกรรมของคนเราทุกคน ถ้าเขามีอัตมโนทัศน์ไปในทางใดก็จะมีบุคลิกภาพไปในทางนั้นเช่นกัน (ฉัตรนภา เอี่ยมกำแพง. 2544: 1) ดังที่ รอเจอร์ส (Rogers. 1951: 497) กล่าวว่า การจะเข้าใจพฤติกรรมของบุคคลให้ดีขึ้นนั้นต้องพยายามศึกษาสภาพภายในของบุคคลให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ความรู้สึกและการรับรู้เกี่ยวกับตนเองถือว่าเป็นแก่นพฤติกรรมที่ทุกคนแสดงออกมา

อัตมโนทัศน์ เป็นความรู้สึก และความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองอันเป็นผลมาจากการรับรู้ของคนที่มีต่อตนเอง เช่น การรับรู้ว่าคุณเป็นอย่างไร มีความสามารถ มีปัญหา หรือมีปมด้อยอะไร (กันต์ฤทัย คลังพล. 2546: 1) และในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับอัตมโนทัศน์ของเด็ก จะทำให้สามารถเข้าใจพฤติกรรม ทำนายพฤติกรรม และสามารถควบคุมพฤติกรรมทั้งทางด้านการกระทำและความสามารถทางด้านต่างๆ ของเด็กได้ไม่ว่าจะเป็นทัศนคติ ความเชื่อ การปรับตัว และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เนื่องจากเด็กที่มีความรู้สึกนึกคิดที่ดีต่อตนเองจะมีความรู้สึกนึกคิดที่ดีต่อผู้อื่นและยอมรับผู้อื่น ส่วนเด็กที่มีความรู้สึกนึกคิดที่ไม่ดีต่อตนเองจะมีความรู้สึกนึกคิดที่ไม่ดีต่อผู้อื่น มักไม่แน่ใจในความสามารถของตนเอง และเกิดความท้อถอย มีความรู้สึกไม่อยากเรียน ดังนั้น ครู อาจารย์

ซึ่งเกี่ยวข้องกับเด็กโดยตรง จะให้ความรู้กับเด็กตามหลักสูตรอย่างเดียวไม่พอ แต่จะต้องศึกษาและให้ความสนใจกับอัตมโนทัศน์ของเด็กด้วย

จากการศึกษาปัจจัยต่างๆที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ พบว่า ครอบครัวและอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อม มีส่วนสำคัญในการสร้างลักษณะนิสัยหรือบุคลิกภาพในตัวเด็ก การอบรมเลี้ยงดูจากพ่อแม่ หรือผู้ปกครองที่ดีจะช่วยให้เด็กมีแบบอย่าง สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และเติบโตเป็นบุคคลที่มีประสิทธิภาพต่อการพัฒนาประเทศ มีอัตมโนทัศน์ที่ดีต่อตนเอง ครอบครัว เป็นสิ่งแวดล้อมที่ใกล้ชิดตัวเด็กมากที่สุด รองลงมาคือ ครู เพื่อน ก็ล้วนมีอิทธิพลต่อการพัฒนาอัตมโนทัศน์ทั้งสิ้น การจัดการเรียนการสอน ของครู การสร้างปฏิสัมพันธ์ส่วนตัวที่ดีของครูกับนักเรียน การเข้ากลุ่มเพื่อน การปรับตัวกับเพื่อน ยิ่งเติบโตขึ้น อิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมก็จะมีมากขึ้นตามไปด้วย ซึ่งจะรวมทั้งค่านิยม สังคม และเจตคติ

จากการที่ผู้วิจัยมีบิดา มารดา เป็นอาจารย์ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จ.ระยอง ผู้วิจัยจึงขอความร่วมมือและได้ทำการสำรวจปัญหาเบื้องต้นกับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย จังหวัดระยอง จำนวน 150 คน โดยแบ่งเป็นระดับชั้นละ 50 โดยใช้แบบสอบถาม ปลายเปิดจำนวน 2 ข้อ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

คำถามข้อที่ 1 ถามว่า “นักเรียนคิดว่า ขณะที่เรียนอยู่ นักเรียนมีปัญหาหรือไม่ ถ้ามีเป็นปัญหาอะไรบ้าง” ผลการสำรวจ พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีปัญหาด้านการเรียนมากที่สุด จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 14 ได้แก่ เรียนไม่รู้เรื่อง อาจารย์สอนไม่เข้าใจ ไม่ชอบครูผู้สอน เรียนไม่ทันเพื่อน เพื่อนรบกวนสมาธิ เพื่อนชวนคุย เพื่อนชอบแกล้งเวลาเรียน รองลงมาเป็นปัญหาด้านการปรับตัว จำนวน 12 คนคิดเป็นร้อยละ 8 ได้แก่ ทะเลาะกับเพื่อน มีปัญหากับอาจารย์ประจำวิชา ยังไม่คุ้นเคยกับเพื่อนในห้อง และปัญหาทางเศรษฐกิจ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 7 ได้แก่ เงินไม่พอใช้ ครอบครัวยากจน

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีปัญหาด้านการเรียนมากที่สุด จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 11 ได้แก่ งานที่อาจารย์ให้มากเกินไป ไม่อยากเรียนวิชาที่ตนเองไม่ชอบ รองลงมาเป็นปัญหาด้านการปรับตัว จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 9 ได้แก่ เพื่อนไม่ให้เข้ากลุ่ม เพื่อนชอบล้อเลียนจุดด้อยจนไม่อยากมาเรียน และปัญหาด้านเศรษฐกิจ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 8 ได้แก่ ค่าขนมไม่พอ อุปกรณ์การเรียนแพง ครอบครัวฐานะไม่ดี

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีปัญหาด้านการเรียนมากที่สุด จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 13 ได้แก่ เรียนไม่รู้เรื่อง ไม่มีเวลาทบทวนบทเรียน งานมากเกินไปจนทำไม่ทัน สับสนในการรองลงมาเป็นปัญหาด้านการปรับตัว จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 11 ได้แก่ เพื่อนไม่ยอมรับ ทะเลาะ

2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียนที่ส่งผลต่อทัศนคติของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ทัศนคติของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้ปกครอง ใช้ประกอบการวางนโยบายในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน เพื่อให้ นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ปีการศึกษา 2551 จำนวนทั้งสิ้น 505 คน โดยจำแนกเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 210 คน เป็นนักเรียนชาย 91 คน และนักเรียนหญิง 106 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 138 คน เป็นนักเรียนชาย 51 คน และนักเรียนหญิง 79 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 157 คน เป็นนักเรียนชาย 63 คน และนักเรียนหญิง 85 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ปีการศึกษา 2551 จำนวน 240 คน โดยจำแนกเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 99 คน เป็นนักเรียนชาย 46 คน และนักเรียนหญิง 53 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 66 คน เป็นนักเรียนชาย 26 คน และนักเรียนหญิง 40 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 75 คน เป็นนักเรียนชาย 32 คน และนักเรียนหญิง 43 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากประชากรที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (Yamane. 1967 : 886-887) โดยใช้เพศและระดับชั้นเป็นชั้น (Strata)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1.1 ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่

1.1.1 เพศ

1.1.2 อายุ

- 1.1.3 ระดับชั้น
- 1.1.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 1.1.5 นิสัยทางการเรียน
- 1.1.6 บุคลิกภาพ
- 1.2 ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่
 - 1.2.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง
- 1.3 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน ได้แก่
 - 1.3.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์
 - 1.3.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
- 2. ตัวแปรตาม ได้แก่ อัตมโนทัศน์ จำแนกเป็น 3 ด้านดังนี้
 - 2.1 ด้านร่างกาย
 - 2.2 ด้านความสามารถ
 - 2.3 ด้านสังคม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. อัตมโนทัศน์ หมายถึง ความคิดและความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อตนเองทั้งในทางที่ดีและไม่ดี ซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์ที่นักเรียนได้รับ และมีความสัมพันธ์กับสังคมและสิ่งแวดล้อมซึ่งประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่

1.1 ด้านร่างกาย หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนที่รู้ลักษณะทางกายภาพและสมรรถภาพที่เกิดจากสภาวะทางกาย ได้เห็นได้รับรู้โดยตัวเองและจากบุคคลภายนอก เช่น รูปร่างหน้าตา ลักษณะท่าทาง น้ำหนักส่วนสูง สุขภาพร่างกาย และการแต่งกาย

1.2 ด้านความสามารถ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของนักเรียน เรื่อง การประเมินตนเองเกี่ยวกับทักษะความสนใจในกิจกรรมต่างๆ ที่ตนเองสามารถทำได้

1.3 ด้านสังคม หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของนักเรียน เรื่อง การประเมินตนเองเมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ

2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกันอัตรมโนทัศน์ของนักเรียน หมายถึง สิ่งส่งผลต่ออัตรมโนทัศน์ของนักเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การรับรู้ความสามารถของตนเอง และบุคลิกภาพ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1.1 เพศ ได้แก่ เพศชายและเพศหญิง

2.1.2 อายุ หมายถึง อายุจริงของนักเรียน นับตั้งแต่เกิดจนถึงปัจจุบันตามปฏิทิน

สากล

2.1.3 ระดับชั้น ได้แก่

2.1.3.1 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

2.1.3.2 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

2.1.3.3 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

2.1.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถในการเรียนของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย จังหวัดระยอง วัดได้จากคะแนนเฉลี่ยสะสม ของภาคการเรียนล่าสุด

2.1.5 นิสัยทางการเรียน หมายถึง การกระทำเป็นประจำของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการเรียน ได้แก่ จัดตารางกำหนดการเรียน แบ่งเวลาให้กับการอ่านหนังสือ จัดเตรียมตำราและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่จะเรียนให้พร้อมก่อนเข้าชั้นเรียน อ่านหนังสือเกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียนมาก่อนเข้าชั้นเรียน ทบทวนบทเรียน ทำรายงานที่ได้รับมอบหมาย และส่งตรงเวลาตามกำหนด เข้าชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอและตรงเวลา จดบันทึกคำบรรยาย

2.1.6 บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะเฉพาะตัวของนักเรียนที่แสดงออก เพื่อตอบสนองต่อสภาพการณ์ต่างๆ ในการดำรงชีวิต ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ได้แบ่งตามแบบสำรวจการกระทำกิจกรรมของเจนกินส์ (Jenkins' Activity Survey) โดยแบ่งเป็น 2 แบบ คือ

2.1.6.1 บุคลิกภาพแบบเอ ได้แก่ ลักษณะของนักเรียนที่รักความก้าวหน้า ชอบฝ่าฟันอุปสรรค มีความก้าวร้าว โกรธง่าย ชอบทำงานให้ประสบผลสำเร็จ ทำงานด้วยความรวดเร็ว และไม่ชอบการรอคอย

2.1.6.2 บุคลิกภาพแบบบี ได้แก่ ลักษณะของนักเรียนที่ค่อนข้างเฉื่อยชา จิตใจเยือกเย็น ทำงานไปเรื่อยๆ ไม่ชอบฝ่าฟันอุปสรรคใดๆ และไม่ชอบที่จะทำงานในเวลารีบด่วน แต่สามารถอดทนรอคอยได้

2.2 ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง การปฏิบัติตนที่ผู้ปกครองปฏิบัติกับนักเรียน และการปฏิบัติตนที่นักเรียนปฏิบัติต่อผู้ปกครอง

2.2.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง หมายถึง การปฏิบัติตนผู้ปกครองและสมาชิกในครอบครัวปฏิบัติต่อนักเรียน และพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติต่อผู้ปกครองและสมาชิกในครอบครัว เพื่อทำให้มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.2.1.1 การปฏิบัติตนที่ผู้ปกครองปฏิบัติต่อนักเรียน ได้แก่ การให้ความรัก ความห่วงใยต่อนักเรียน ให้กำลังใจและให้ความไว้วางใจในการทำกิจกรรมของนักเรียน เป็นที่ปรึกษา และให้คำแนะนำทั้งในด้านการเรียนและด้านส่วนตัวกับนักเรียน

2.2.1.2 การปฏิบัติตนที่นักเรียนปฏิบัติต่อผู้ปกครอง ได้แก่ การแสดงความรักและเคารพของนักเรียนที่มีต่อผู้ปกครอง การเชื่อฟัง การช่วยเหลืองานที่ผู้ปกครองมอบหมายให้ทำ ด้วยความเต็มใจ ยอมรับกฎระเบียบภายในครอบครัว การทำกิจกรรมร่วมกับสมาชิกในครอบครัว การขอคำแนะนำและการขอให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและรับรู้เรื่องราวต่างๆในการเรียน รวมถึงการทำกิจกรรมของนักเรียน

2.3 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน หมายถึง สภาพการณ์ทางการเรียนทั้งในและนอกห้องเรียนที่มีผลต่อการรับรู้ตนเองของนักเรียน ประกอบด้วย

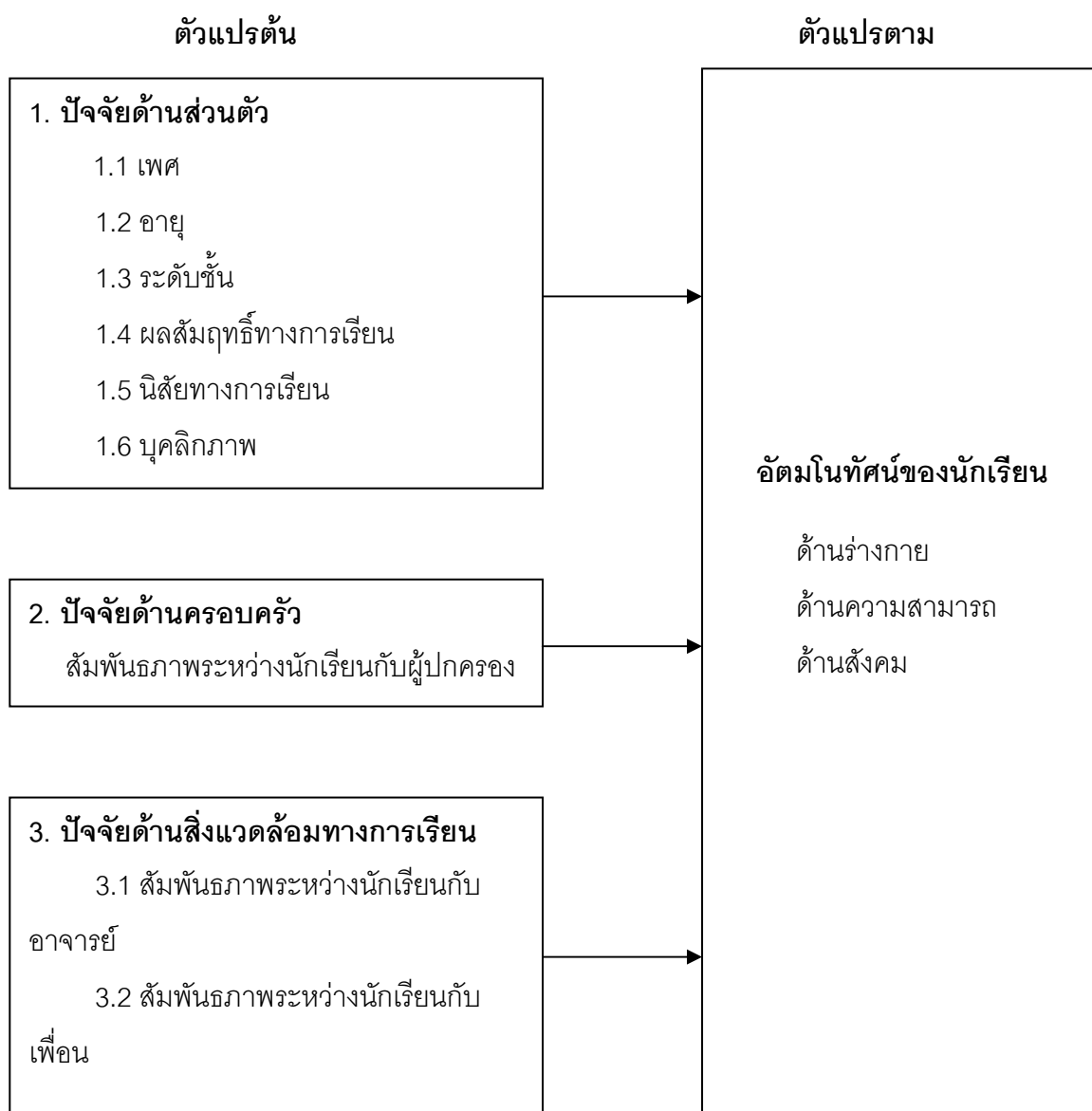
2.3.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ หมายถึง การปฏิบัติตนที่อาจารย์ปฏิบัติต่อนักเรียน และการปฏิบัติตนที่นักเรียนปฏิบัติต่ออาจารย์ทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.3.1.1 การปฏิบัติตนที่อาจารย์ปฏิบัติต่อนักเรียน ทั้งในและนอกห้องเรียน ได้แก่ ให้ความสนใจนักเรียน สร้างความสัมพันธ์ที่ดีที่ทำให้นักเรียนรู้สึกเป็นกันเอง ปฏิบัติและวางตัวเหมาะสมกับอาชีพ ให้ความรักความเอาใจใส่ ให้คำปรึกษาชี้แนะแก่นักเรียนทั้งในด้านการเรียน และด้านส่วนตัวที่นักเรียนมาขอคำปรึกษา

2.3.1.2 การปฏิบัติตนที่นักเรียนปฏิบัติต่ออาจารย์ ทั้งในและนอกห้องเรียน ได้แก่ การให้ความเคารพนับถือ เชื่อฟังในอาจารย์ผู้สอน และซักถามอาจารย์เมื่อมีข้อสงสัยด้านการเรียนและด้านส่วนตัว

2.3.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน หมายถึง การปฏิบัติตนที่นักเรียนและเพื่อนปฏิบัติต่อกันด้านการเรียน ส่วนตัว ทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ได้แก่ การช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน มีความใกล้ชิดห่วงใยสนิทสนมซึ่งกันและกัน การทำกิจกรรมต่างๆร่วมกันในกลุ่มเพื่อนด้วยความรักและความสามัคคี

กรอบแนวคิดของการศึกษาค้นคว้า

ปัจจัย 3 ด้าน คือ ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การรับรู้ความสามารถของตนเอง นิัยทางการเรียน และบุคลิกภาพ ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน น่าจะส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานในการวิจัย ดังนี้

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับอัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง
2. ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตมโนทัศน์
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอัตมโนทัศน์
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตมโนทัศน์
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์
 - 2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพศ
 - 2.1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเพศ
 - 2.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพศ
 - 2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอายุ
 - 2.2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอายุ
 - 2.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอายุ
 - 2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับชั้น
 - 2.3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับระดับชั้น
 - 2.3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับชั้น
 - 2.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 2.4.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 2.4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 2.5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสัยทางการเรียน
 - 2.5.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับนิสัยทางการเรียน
 - 2.5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสัยทางการเรียน
 - 2.6 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ
 - 2.6.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ
 - 2.6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ
 - 2.7 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง
 - 2.7.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง
 - 2.7.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

- 2.8 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์
 - 2.8.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์
 - 2.8.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์
- 2.9 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
 - 2.9.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
 - 2.9.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตมโนทัศน์

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอัตมโนทัศน์

1.1.1 ความหมายของอัตมโนทัศน์

อัตมโนทัศน์ หรือตรงกับภาษาอังกฤษที่ว่า Self-concept มีผู้ให้ความหมายไว้อย่างมากมาย ดังนี้

ดรุณี ขอเจริญ (2547: 10-11) อัตมโนทัศน์ เป็นสิ่งที่ปฏิรูปมาจากประสบการณ์เปลี่ยนแปลงและสิ่งแวดล้อม เมื่อประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงได้ อัตมโนทัศน์จึงควรเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ องค์ประกอบที่ทำให้อัตมโนทัศน์เปลี่ยนแปลงได้แก่

1. สังคมที่เขาอาศัยอยู่ การเป็นที่ยอมรับหรือไม่ยอมรับจากสังคมที่เขาอาศัยอยู่นั้น มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงอัตมโนทัศน์ของบุคคลได้ทั้งในทางที่ดีขึ้นหรือด้อยลง

2. ผู้ที่ใกล้ชิดและมีอิทธิพลเหนือพัฒนาการของบุคคลนั้น เช่น บิดา มารดา ครู ญาติ หรือเพื่อนสนิท ความไว้วางใจ ความเชื่อ ทศนคติที่คนเหล่านี้มีต่อบุคคลนั้น มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงอัตมโนทัศน์ของบุคคลนั้นได้

3. อัตมโนทัศน์ในอุดมคติ (Idea Self-Concept) หมายถึง ความนึกคิด ทศนคติเกี่ยวกับตนเองตามที่บุคคลนั้นปรารถนาจะเป็น บุคคลจะตั้งอัตมโนทัศน์ในอุดมคติ เอาไว้แล้วพยายามเปลี่ยนแปลงตัวเองให้เป็นอย่างที่ตั้งปณิธานเอาไว้ ถ้าทำได้อัตมโนทัศน์เขาก็จะดีขึ้น ถ้าทำไม่ได้ก็จะเกิดท้อถอย รู้สึกว่าตนเองไม่มีคุณค่า ทำให้อัตมโนทัศน์ด้อยลง

กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์ (2527: 208) สรุปแนวคิดของนักจิตวิทยาในเรื่องอัตมโนทัศน์ไว้ว่า อัตมโนทัศน์ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลเกี่ยวกับตนเองทั้งทางสุภาพร่างกายและจิตใจ ได้แก่ บุคลิกลักษณะ รูปร่างหน้าตา อารมณ์ ความรู้สึก คนที่มีอัตมโนทัศน์ดีหรือทางบวก มักเกิดความมั่นใจในตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความกล้าในการแสดงความสามารถ แต่ถ้ามีมากเกินไปมักจะเป็นคนขี้โม้ ขี้คุย มักกล่าวยกตนข่มท่านบ่อยครั้ง และมักดูถูกความสามารถของคนอื่นว่าด้อยกว่า

ตน สำหรับคนที่มีอัตมโนทัศน์ไม่ดีหรือในทางลบ มักไม่เชื่อมั่นในตนเอง ไม่กล้าแสดงความสามารถในตนเองเมื่ออยู่ต่อหน้าคนอื่น ถ้ามีมากเกินไป มักจะเป็นคนที่ดูถูกตนเอง คิดว่าตนเองมีปมด้อย มีการถ่อมตัว และเกรงกลัวหรือยอมทำตามผู้อื่นโดยเฉพาะคนที่มีลักษณะเก่งกว่าเขา โดยทั่วไปบุคคลมักมีอัตมโนทัศน์เป็น 2 รูปแบบ คือ

1. การมีอัตมโนทัศน์ที่ถูกต้องตรงกับความเป็นจริง (Real Self-Concept)
2. การมีอัตมโนทัศน์ตามอุดมคติ (Idea Self)

คนที่มีอัตมโนทัศน์ที่ถูกต้องและเหมาะสมคือ คนที่มีอัตมโนทัศน์ที่ถูกต้องตรงกับความเป็นจริงสอดคล้องกัน หรือเช่นเดียวกับอัตมโนทัศน์ในอุดมคตินั้นเอง

พรพนวดี จันทราช (2544: 10) กล่าวว่า อัตมโนทัศน์เป็นความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเองทั้งในด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมที่บุคคลได้รับหรือเกี่ยวข้องทำให้เกิดการรับรู้เกี่ยวกับตนเอง ความรู้สึกที่มีต่อตนเองของบุคคลนี้ ไม่จำเป็นจะต้องเหมือนกับผู้อื่น รู้สึกต่อตน ความรู้สึกความเข้าใจ และความรู้สึกของคนที่เข้าใจว่าตนเองเป็นเช่นนั้น เพราะบุคคลอาจจะมีความคิดเห็นหรือรับรู้เกี่ยวกับตนเองที่ไม่ตรงกับความเป็นจริงได้

แม็คเควิต และฮารารี (พรณี ช.เจนจิต.2534: 180 ; อ้างอิงจาก Mc David & Harari. n.d.) ได้แยกและเปรียบเทียบความหมายระหว่างคำว่า “อัตต” กับ “อัตมโนทัศน์” ไว้ว่า อัตต คือ ส่วนรวมของบุคคลทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ และความรู้สึกต่างๆ ส่วนอัตมโนทัศน์ คือ โครงสร้างของการรับรู้ที่บุคคลมีต่อ “อัตต” อันเป็นผลมาจากประสบการณ์ทั้ง ในอดีตและปัจจุบัน

กล่าวโดยสรุปได้ว่า อัตมโนทัศน์ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด ความคิดเห็น ค่านิยม หรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อตนเองในด้านต่างๆ เป็นการรับรู้ตนเองทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ อันเป็นผลมาจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา มีทั้งอัตมโนทัศน์ที่ดีและไม่ดีขึ้นอยู่กับ การรับรู้ตนเองในสถานการณ์แต่ละขณะ ซึ่งจะมีผลต่อความสามารถในการปรับตัว พฤติกรรมและบุคลิกภาพของบุคคลนั้น

1.1.2 ประเภทของอัตมโนทัศน์

ชูชัย สมितिไกร (2530:67) แบ่งอัตมโนทัศน์ตามทิศทางของความรู้สึกต่อตนเองเป็น 2 ลักษณะ คือ อัตมโนทัศน์ทางบวก และอัตมโนทัศน์ทางลบ

1. อัตมโนทัศน์ทางบวก (Positive Self-Concept) เป็นความรู้สึกต่อตนเองในทางที่ดี เช่น คิดว่าตนเองเป็นคนมีความสามารถ ขยันขันแข็ง เป็นต้น

2. อัตมโนทัศน์ทางลบ (Negative Self-Concept) เป็นความรู้สึกต่อตนเองในทางไม่ดี เช่น คิดว่าตนเองเป็นคนไม่มีคุณค่า ไม่เป็นที่ต้องการและยอมรับของใครๆ มีสติปัญญาต่ำ เกียจคร้าน เป็นต้น

ร็อบเจอร์สันทฤษฎีของอัตมโนทัศน์ว่า แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่เรียกว่า “ I ” เป็นส่วนของบุคคลที่เป็นผู้กระทำ และส่วนที่สองเรียกว่า “ Me ” เป็นส่วนของบุคคลที่เป็นผู้ถูกกระทำ ซึ่งทำให้บุคคลประเมินตนเองเป็นอัตมโนทัศน์ 2 ลักษณะ คือ

1. Real Self-Concept เป็นอัตมโนทัศน์ที่บุคคลรับรู้ตนเองอย่างตรงตามสภาพความเป็นจริง คือ ตรงตามที่ตนเองเข้าใจ การรับรู้ของตนเองนี้เกิดจากการประเมินความคิดเห็นของบุคคลอื่นที่มีต่อตนเองและเกิดจากการประเมินการกระทำของตนเอง

2. Ideal Self-Concept เป็นอัตมโนทัศน์ที่บุคคลปรารถนาที่จะเป็นไปตามอุดมคติ รวมทั้งเป็นความรู้สึกที่อยากปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนเอง ซึ่งเกิดจากความปรารถนาของตนเอง และเกิดจากความปรารถนาของผู้อื่นอยากให้เป็น

ฟิทท์ (ลำเนาวิ เรืองยศ. 2535: 11; อ้างอิงจาก Fitt. N.d) ได้แบ่งอัตมโนทัศน์ไว้เป็น 2 ประเภท และแต่ละประเภทจำแนกเป็นด้านต่างๆดังนี้

1. พิจารณาโดยใช้ตนเองเป็นเกณฑ์ ประกอบด้วย

1.1 อัตมโนทัศน์ด้านความเป็นเอกลักษณ์ หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองว่าเป็นอย่างไร เป็นการพิจารณาอัตมโนทัศน์ที่เกี่ยวกับคำถามว่า “ฉันเป็นอะไร”

1.2 อัตมโนทัศน์ด้านความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกเกี่ยวกับการยอมรับในตนเอง เป็นการพิจารณาอัตมโนทัศน์ที่เกี่ยวกับคำถามที่ว่า “ฉันรู้สึกเกี่ยวกับตนเองอย่างไร”

1.3 อัตมโนทัศน์ด้านพฤติกรรม หมายถึง การรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติในเรื่องต่างๆของตนเอง เป็นการพิจารณาอัตมโนทัศน์ด้านที่เกี่ยวกับคำถามว่า “ฉันประพฤติอย่างไร”

2. พิจารณาโดยใช้ผู้อื่นเป็นเกณฑ์ ประกอบด้วย

2.1 อัตมโนทัศน์ด้านรูปร่างกาย หมายถึง ความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อตนเองเกี่ยวกับรูปร่างลักษณะของร่างกาย เรื่องเพศ สุขภาพ ความสามารถ และทักษะ

2.2 อัตมโนทัศน์ด้านศีลธรรมจรรยา หมายถึง ความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อตนเองเกี่ยวกับคุณค่าทางศีลธรรม ความรู้สึกเกี่ยวกับการเป็นคนดีหรือคนเลว ความสัมพันธ์ที่มีต่อศาสนา ความพึงพอใจในศาสนาของตน

2.3 อัตมโนทัศน์ด้านส่วนตัว หมายถึง ความคิดเห็นของบุคคลเกี่ยวกับคุณค่าของตนเอง ความรู้สึกมั่นใจในตนเอง ประเมินค่าบุคลิกภาพของตน โดยไม่รวมลักษณะทางด้านร่างกายและความสัมพันธ์กับผู้อื่น

2.4 อัตมโนทัศน์ด้านครอบครัว หมายถึง ความรู้สึกในคุณค่า ความพอใจ ในฐานะที่ตนเองเป็นสมาชิกคนหนึ่งของครอบครัว เป็นการแสดงถึงการรับรู้ตนเองว่า ใกล้เคียงหรือห่างเหินจากครอบครัว

2.5 อัตมโนทัศน์ด้านสังคม หมายถึง ความคิดเห็นที่มีต่อตนเองเกี่ยวกับความมั่นใจ และความเชื่อมั่นในการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น

จะเห็นได้ว่า มีนักการศึกษาแบ่งประเภทของอัตมโนทัศน์ไว้แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับมุมมองของแต่ละท่าน ซึ่งสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะแบ่งประเภทของอัตมโนทัศน์ เป็น 2 ลักษณะ คือ อัตมโนทัศน์ในทางบวก (Positive Self-Concept) และอัตมโนทัศน์ในทางลบ (Negative Self-Concept) ซึ่งได้จากการประเมินตนเองในด้านต่างๆ 3 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านความสามารถ และด้านสังคม

1.1.3 ความสำคัญของอัตมโนทัศน์

แมคแคนเลส (เสาวลักษณ์ ศรีตาเกษ. 2538: 16; อ้างอิงจาก Mccandless.1967) กล่าวถึงความสำคัญของอัตมโนทัศน์ว่า คนที่มีอัตมโนทัศน์ในทางบวกจะมีลักษณะอุปนิสัยที่พึงประสงค์ มีความวิตกกังวลต่ำ สามารถปรับตัวได้ดี มีความอยากรู้อยากเห็น และมีความสัมพันธ์ในกลุ่มดี จะมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองมากกว่าบุคคลที่มีอัตมโนทัศน์ในทางลบและจะใช้วิธีการป้องกันตนเองน้อย

พรณี ชูทัย เจนจิต (2538: 3) กล่าวว่า ถ้าบุคคลมีอัตมโนทัศน์ต่อตนเองในทางบวก มองเห็นคุณค่าในตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเองในทางบวก เขาจะประพฤติปฏิบัติต่อคนอื่นอย่างทัดเทียมกับตน เห็นคุณค่าในผู้อื่น เมื่อตนมีความรู้สึกเช่นนี้ให้กับผู้อื่น เขาก็จะได้รับการปฏิบัติตอบเช่นเดียวกัน ในทางตรงข้าม ถ้าบุคคลมีอัตมโนทัศน์ในทางลบ มองเห็นตนเองต่ำต้อย ดูถูกตนเอง ไม่เห็นคุณค่าในตนเอง เขามักจะมีความรู้สึกเช่นเดียวกันนี้ให้กับผู้อื่น ผลที่ตามมาคือความขัดแย้ง ผู้อื่นไม่ชอบ การที่คนเราจะมีความรู้สึกว่าตนเองเป็นที่ชอบพอของผู้อื่น มีพฤติกรรมที่พึงปรารถนาได้รับการยอมรับหรือประสบผลสำเร็จ สิ่งสำคัญคือจากประสบการณ์ที่ได้รับจากผู้อื่น และ พรณี ชูทัย เจนจิต ได้กล่าวถึงความสำคัญของอัตมโนทัศน์ต่อความสำเร็จในการเรียนว่า เด็กที่มีอัตมโนทัศน์ในทางบวก รู้ว่าตนเองเป็นผู้มีความสามารถ มักจะเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในการเรียน ในทางตรงกันข้าม เด็กที่มีอัตมโนทัศน์ในทางลบ มักจะเป็นผู้ที่ประสบความล้มเหลวในการเรียน ดังนั้น อัตมโนทัศน์จึงเป็นตัวที่แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการเรียน

สุธีรพันธ์ กรลักษณ์ (แพ่งศรี ราชพรหมมา.2547: 7 ; อ้างอิงจาก สุธีรพันธ์ กรลักษณ์. 2528) กล่าวสรุปว่า การทำความรู้จักตนเองต้องหมั่นตรวจพิจารณาตนเองถึงอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด การกระทำของตนเอง สนใจรับฟังความคิดเห็นและตรวจคำวิจารณ์ของบุคคลอื่นที่มีต่อตัวเรา พอประมาณ แล้วหันกลับมาพิจารณาถึงตัวเราในแงุ่มเกี่ยวกับตัวเราที่เป็นจริงเป็นอย่างไร กับตัวเราที่ต้องการจะเป็นอย่างไร จะช่วยให้บุคคลเรียนรู้ตนเองได้ตามความเป็นจริงมากขึ้น ถ้ามองดูตนเองแล้ว คิดว่าตนเองด้อยกว่า ตัวตนที่เป็นอยู่ซึ่งจะทำให้บุคคลนั้นกลายเป็นคนที่มีปมด้อย แต่ถ้ามองดูตนเองแล้ว ประเมินค่าสูงกว่าตัวตนที่เป็นจริง ก็จะเป็นคนหลงตัวเองไปในที่สุด

สรุปได้ว่า อัตมโนทัศน์มีความสำคัญต่อพฤติกรรม ความสามารถในการปรับตน บุคลิกภาพ และความสำเร็จของบุคคลเป็นอย่างยิ่ง และบุคคลที่มีอัตมโนทัศน์ที่ดี หรือ มีอัตมโนทัศน์ในทางบวกจะเป็นบุคคลที่มีความสุข มีบุคลิกภาพที่สมบูรณ์ สามารถปรับตัวอยู่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมได้ดี

1.1.4 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับอัตมโนทัศน์

โรเจอร์ส (ศรีเรือน แก้วกังวาล.2539: 123-125 ; อ้างอิงจาก Rogers. n.d.) พูดถึงตัวตนของบุคคล(Self) ว่าเป็นประสบการณ์เฉพาะตนของบุคคลหนึ่งบุคคลใดผสมปนกันเข้าเป็น “ตัวตน” ของบุคคลนั้น (I หรือ Me หรือ Self) ซึ่งในทฤษฎีตัวตน (Self Theory) โรเจอร์ส กล่าวว่าไว้วามมนุษย์ทุกคนมีตัวตน 3 แบบ ได้แก่

1. ตนที่ตนมองเห็น (Self Concept)
2. ตนตามที่เป็นจริง (Real Self)
3. ตนตามอุดมคติ (Ideal Self)

ตน ที่ตนมองเห็น คือ ภาพของตนที่เห็นเองว่าตนเป็นคนอย่างไร คือใคร มีความรู้ความสามารถลักษณะเฉพาะตนอย่างไร เช่น คนสวย คนเก่ง คนร่ำรวย คนมีชาติตระกูล คนต่ำต้อย วาสนา คนช่างพูด คนขี้อาย คนเก็บตัว คนเงียบ คนสรว้อยเศร้า ฯลฯ โดยทั่วไปคนรับรู้มองเห็นตนเองหลายแง่มุม อาจไม่ตรงกับข้อเท็จจริงหรือภาพที่คนอื่นเห็น เช่น คนที่ชอบเอาวัดเอาเปรียบผู้อื่น อาจไม่เคยนึกเลยว่าตนเองเป็นบุคคลประเภทนั้น

ตน ตามที่เป็นจริง คือ ลักษณะตัวตนที่เป็นไปตามข้อเท็จจริง บ่อยครั้งที่ตนมองไม่เห็นข้อเท็จจริงของตน เพราะเป็นกรณีที่ทำให้รู้สึกเสียใจ เศร้าใจ ไม่เทียมหน้าเทียมตากับบุคคลอื่น รู้สึกผิดเป็นบาป ฯลฯ

ตน ตามอุดมคติ คือ ตนที่อยากมีอยากเป็น แต่ยังไม่เป็นไปในสภาวะปัจจุบัน เช่น นาย ก เป็นคนขี้อายรับจ้าง แต่นึกฝันอยากจะเป็นเศรษฐีมีคนขับรถให้ นาง ง ถูกสามีทอดทิ้งหวังจะมี

ครอบครัวอบอุ่นพร้อมหน้าสามีและลูก นางสาววนิดา เป็นคนชอบเก็บตัวแต่ก็อยากเป็นคนเก่งสังคม เข้าคนง่าย เป็นต้น

ถ้าคนที่ตนมองเห็นกับตนตามที่เป็นจริง มีความแตกต่างกันมากหรือมีข้อขัดแย้งกันมาก บุคคลนั้นก็มีแนวโน้มที่จะเป็นบุคคลก่อปัญหาให้แก่ตัวเองและผู้อื่น ในรายที่มีความแตกต่างกันรุนแรง เขาอาจเป็นโรคประสาท หรือ/และโรคจิตได้

การปรับตัวตามที่ตนมองเห็นให้ตรงกับตนตามที่ตรงกับความเป็นจริง และตนตามอุดมคติในการดำเนินชีวิตประจำวัน อันได้แก่ ความมั่นคงของอารมณ์และบุคลิกภาพ การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีสมรรถภาพสูงในการประกอบภารกิจตามหน้าที่ ไม่ค่อยมีความวิตกกังวล ไม่ค่อยใช้กลไกในการป้องกันตัวเอง บุคคลเหล่านี้มักพัฒนาบุคลิกภาพของเขาไปสู่ความวิวัฒนะเสมอ นอกจากนี้แล้ว บุคคลที่มองเห็นตนเองตรงกับตนตามความเป็นจริง มักมองเห็นตนตามอุดมคติที่ค่อนข้างเป็นไปได้ ทำให้การดำเนินชีวิตของเขาเป็นไปอย่างมีความมุ่งหวัง กระตือรือร้นและสนใจหวังอยู่เสมอ เขาจึงมีความพึงพอใจในตนเองอยู่มาก ซึ่งมักจะนำไปสู่ความพึงพอใจในบุคคลอื่นอีกด้วย ส่วนบุคคลซึ่งสร้างภาพของตนตามอุดมคติห่างไกลตนตามที่เป็นจริงมักจะประสบความผิดหวังในตนเองและผู้อื่นอยู่เรื่อยๆ ทำให้มองตนเองในแง่ลบ มีเพื่อนน้อย พบหาสมาคมกับใครๆยาก บุคคลประเภทนี้มักมีข้อสับสนและขัดแย้งในตนเองกับผู้อื่นเป็นนิจ (พรธรรวดี จันทราข.2544 : 11-12 ; อ้างอิงจาก ธัญญะ บุปผเวส และคณะ. 2534)

1.1.5 ลักษณะของผู้ที่มีอัตมโนทัศน์

สิทธิโชค วรานุสันติกุล (อภิขญา สุทธิสิงห์.2541: 15 ; อ้างอิงจาก สิทธิโชค วรานุสันติกุล.2514) ได้วิเคราะห์ลักษณะของบุคคลที่มีอัตมโนทัศน์สูง-ต่ำ ไว้ดังนี้

ลักษณะของบุคคลที่มีอัตมโนทัศน์สูง มีความรู้สึกและคิดว่าตนเองเป็นดังนี้

1. ด้านค่านิยมสัมฤทธิ์ผล เฉลียวฉลาด มีเหตุผล ทะเยอทะยาน ชอบเล่นเกม กีฬา เป็นสมาชิกคนสำคัญของครอบครัว ชยัน มีความสามัคคีกับพี่น้อง แบ่งเวลาได้ดี เป็นนักเรียนที่ดี เป็นลูกที่ดี คล่องแคล่วว่องไว มีพ่อแม่ที่รักกัน

2. ด้านการปรับตัวทางอารมณ์ มีอารมณ์มั่นคง ร่าเริง สุขุมรอบคอบ ชอบผจญภัยเชื่อมั่นในตนเอง ไม่โอ้อวดริษยา ชอบเผชิญหน้าคน มองโลกในแง่ดี

3. ด้านการปรับตัวทางสังคม ชอบมีเพื่อน เข้ากับคนได้ทุกระดับ ชอบสังสรรค์ เข้าใจผู้อื่น ชอบช่วยเหลือผู้อื่น เพื่อนฝูงรักใคร่

ลักษณะของบุคคลที่มีอัตมโนทัศน์ต่ำ มีความรู้สึกและคิดว่าตนเองเป็นดังนี้

1. ด้านค่านิยมสัมฤทธิ์ผล ทำงานช้า สติปัญญาต่ำ ไม่มีเหตุผล โดนรังแก ขี้เกียจ มักถูกตำหนิ พ่อแม่ทะเลาะกัน

2. ด้านการปรับตัวทางอารมณ์ เศร้าหมอง อ่อนเพลียง่าย ก้าวร้าว รู้สึกว่าตัวเองไม่มีอะไรดี ท้อแท้ ขี้อิจฉา ตื่นเต้นตกใจง่าย

3. ด้านการปรับตัวทางสังคม มองคนในแง่ร้าย ไม่ช่วยเหลือคนอื่น แสดงอาการไม่ชอบเพื่อนที่ได้ดีกว่า ดูถูกคนอื่น เห็นแก่ตัว ขอบขอมคนอื่น ฟังพาทอาศัยไม่ได้

1.1.6 พัฒนาการของอัตมโนทัศน์

โรเจอร์ส โกลด์สไตน์ และมาสโลว์ (นิภา นิธยาน. 2530 ; อ้างอิงจาก Roger, Goldstein and Maslow. 1968) เชื่อว่ามนุษย์มีแรงจูงใจที่จะเป็นพลังพัฒนา “ตน” ให้เจริญงอกงามเต็มที่ ในเรื่องพัฒนาความเป็น “ตน” นี้ มาสโลว์ผู้เชื่อในระบบ “ตน” ว่าเป็นแกนกลางประจักษ์หัวใจของบุคลิกภาพได้อธิบายว่า มนุษย์มีความต้องการเป็นลำดับขั้น 6 ขั้น ตั้งแต่ขั้นต้นจนถึงขั้นสูงสุด และแต่ละขั้นจะเป็นฐานรองรับให้ก้าวขึ้นสู่ขั้นต่อไปได้ เริ่มตั้งแต่ความต้องการทางสรีระ ความต้องการความปลอดภัย ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ ความต้องการความรัก ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง จนถึงขั้นสุดท้าย คือ ความต้องการที่จะเข้าใจตนเองอย่างถ่องแท้ (Self-Actualization) ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายสูงสุดของชีวิตที่ทำให้มนุษย์พัฒนา “ตน” ได้เต็มที่ตามกำลังศักยภาพที่มีอยู่

พรพน ชูทัย เจนจิต (2538:605) กล่าวถึงอัตมโนทัศน์ว่า เริ่มมีการพัฒนาตั้งแต่วัยทารก ถึงวัยรุ่น และมีการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา การพัฒนาของอัตมโนทัศน์ในแต่ละวัย สรุปได้ดังนี้

วัยทารก (Infancy)

เป็นวัยที่เห็นว่าตนเองเป็นผู้ที่สำคัญที่สุด ทำทุกอย่างเพื่อสนองความต้องการของตนเอง เป็นประสบการณ์ในช่วงแรกของชีวิต การปฏิบัติจากผู้ใหญ่ที่เด็กได้รับในช่วงนี้นับว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการพัฒนาอัตมโนทัศน์ การที่เด็กจะพัฒนาเกี่ยวกับความสามารถในการรักผู้อื่นได้นั้น ขึ้นอยู่กับความรัก และความเอื้ออาทรที่เด็กได้รับ ซึ่งพ่อแม่เป็นบุคคลที่มีอิทธิพลมากที่สุด โดยเด็กจะพัฒนาอัตมโนทัศน์เมื่อรู้ตัวว่าเป็นที่ต้องการ มีคุณค่า หรือการที่คนอื่น ๆ เห็นว่าเขาเป็นเด็กดี เด็กจะแสดงพฤติกรรมตามความคาดหวังของบุคคลที่มีความสำคัญต่อชีวิตของเด็ก และจะแทรกซึมเข้าสู่อัตมโนทัศน์ของเด็ก

วัยเด็ก (Childhood)

เมื่อเด็กเริ่มเข้าสู่โรงเรียน บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาอัตมโนทัศน์ของเด็กในวัยนี้ได้แก่ พ่อแม่ พี่น้อง เพื่อน ครู โดยเฉพาะกลุ่มเพื่อนจะเริ่มมีความสำคัญกับเด็กพอๆกับที่ครูมีความสำคัญ ในวัยนี้เด็กได้มีโอกาสสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อน และเริ่มได้รับประสบการณ์นอกบ้านเป็นครั้งแรก เด็กจะเริ่มมีความรู้สึกว่าการให้เพื่อนยอมรับตน โดยการทำงานหรือทำสิ่งใดๆให้สำเร็จ ซึ่งการที่เด็กประสบผลสำเร็จในการเรียนจะก่อให้เกิดความมานะพากเพียรพยายาม สามารถทำงานกับผู้อื่นได้ ส่วนเด็กที่ไม่ประสบผลสำเร็จในการเรียนจะไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่สามารถ

ร่วมทำงานกับผู้อื่น เด็กจะไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนซึ่งจะทำให้พัฒนาความรู้สึกที่ช่วยตนเองไม่ได้ เกิดความรู้สึกต่ำต้อย

วัยรุ่น (Adolescence)

ช่วงวัยรุ่นเป็นช่วงที่จะแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของอัตมโนทัศน์ทางลบ หรืออัตมโนทัศน์ทางบวกอย่างเด่นชัด การที่เด็กรู้สึกเกี่ยวกับตนเองอย่างไร ไม่ว่าจะเป็นทางบวกหรือทางลบ จะมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมในลักษณะต่างๆ กัน เช่น เด็กที่เข้าโรงเรียนด้วยความคาดหวังว่าจะต้องเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จ มีความสุข มักจะเป็นผู้อาสางาน มีความรับผิดชอบ ซึ่งความคาดหวังของเขาสอดคล้องกับความรู้สึกนึกคิดที่ดีที่มีต่อตนเอง ซึ่งจะช่วยให้เขาประสบความสำเร็จในด้านการเรียนและด้านสังคม ในทางตรงข้าม เด็กที่มีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองในทางลบมักจะมองตนเองว่าเป็นผู้ที่ไม่มีความสามารถ จึงไม่มีใครกระตือรือร้นที่จะรับอาสาทำสิ่งต่างๆ ไม่ค่อยรับผิดชอบ ซึ่งจะนำไปสู่ความล้มเหลว

วัยผู้ใหญ่และวัยชรา

สุชา จันทรเฒ (2536: 183) กล่าวถึง การพัฒนาอัตมโนทัศน์ในช่วงวัยผู้ใหญ่ (อายุ 18-60) และวัยชรา (อายุ 60 ปีขึ้นไป) สรุปได้ว่า ในวัยนี้มีการปรับตัวเพื่อใช้ชีวิตอย่างมีความสุข เช่น จะต้องปรับตัวในเรื่องชีวิตการแต่งงาน งานอาชีพ เศรษฐกิจ เริ่มรู้จักตนเองดีขึ้น เริ่มมองเห็นว่ามีความสามารถในงานที่ตนทำแค่นั้น จะวางแผนชีวิตให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

จะเห็นได้ว่า อัตมโนทัศน์ของบุคคลในแต่ละวัยจะมีความแตกต่างกัน และมีการพัฒนาได้ ขึ้นอยู่กับพัฒนาการของบุคคล ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมขณะที่บุคคลนั้นเจริญเติบโต และหล่อหลอมให้บุคคลมีบุคลิกลักษณะแตกต่างกันออกไป

1.1.7 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออัตมโนทัศน์

เฮอร์ลิค (Hurlock. 1964: 707-708) กล่าวว่า อัตมโนทัศน์มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายอย่าง เช่น ความมุ่งหวังของพ่อแม่ ทศนคติของสมาชิกภายในครอบครัว ลักษณะทางร่างกาย ระดับวุฒิภาวะ อิทธิพลจากสื่อมวลชน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความต้องการ โรงเรียน ความเชื่อทางศาสนา ฐานะเศรษฐกิจ ปัญหาครอบครัว ทศนคติของเพื่อน

สุรางค์ จันทรเฒ (2519: 41) กล่าวว่า สิ่งที่มีอิทธิพลต่ออัตมโนทัศน์ คือ

1. ประสบการณ์ในอดีตของแต่ละบุคคล
2. การอบรมเลี้ยงดู
3. ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมในสังคมนั้น

จันทรเพ็ญ โชติศิริ (2532: 73) กล่าวถึง องค์ประกอบที่ทำให้อัตมโนทัศน์เปลี่ยน ได้แก่

1. สังคมที่เขาอยู่ การเป็นที่ยอมรับหรือไม่ยอมรับจากสังคมที่เขาอยู่ มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงอัตมโนทัศน์ของบุคคล

2. ผู้ใกล้ชิด เช่น บิดา มารดา ครู ญาติ หรือเพื่อนสนิท มีอิทธิพลเหนือพัฒนาการของบุคคลนั้น ความไว้วางใจ ความเชื่อถือ เจตคติที่คนเหล่านั้นมีต่อบุคคลจะมีผลต่อการพัฒนาอัตมโนทัศน์

3. อัตมโนทัศน์ตามอุดมคติ หมายถึง ความนึกคิดหรือเจตคติที่เกี่ยวกับตนเอง ตามที่บุคคลนั้นปรารถนาจะเป็น บุคคลจะตั้งอัตมโนทัศน์ตามอุดมคติเอาไว้ ถ้าทำได้ อัตมโนทัศน์ของบุคคลก็จะดีขึ้น ถ้าทำไม่ได้ก็จะเกิดความท้อถอย รับรู้ตนเองว่าไม่มีค่า ทำให้อัตมโนทัศน์ของตนด้อยลง

พรพรณี ช.เจนจิต (2534: 203-205) กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่ออัตมโนทัศน์ไว้ดังนี้

1. ประสบการณ์ในช่วงแรกของชีวิต ความบกพร่องของประสบการณ์ในช่วงแรกของชีวิต ซึ่งจะทำให้เป็นคนเปิดเผย แสดงออกดังประสบการณ์ในช่วงแรก ความทรงจำต่างๆในอดีตเป็นสิ่งที่ฝังใจและมีอิทธิพลต่อการพัฒนาอัตมโนทัศน์

2. อิทธิพลทางวัฒนธรรม บุคคลในทุกวัฒนธรรมจะพัฒนาบุคลิกภาพขึ้นมาเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานของสังคมนั้นๆ ดังนั้นในช่วงของการอบรมเลี้ยงดูตั้งแต่เล็ก เด็กอาจจะได้รับการอบรมสั่งสอนให้มีบุคลิกภาพเป็นไปตามความต้องการของสังคมนั้นๆ ค่านิยมของวัฒนธรรมจะสะท้อนให้เห็นได้จากการอบรมเลี้ยงดู สังคมใดที่ฝึกเด็กให้เป็นคนที่ทำอะไรมักนึกถึงครอบครัว เด็กจะมีลักษณะซื่อสัตย์ ให้ความร่วมมือ อุทิศตน ในทางตรงกันข้ามสังคมที่เลี้ยงดูเด็กในลักษณะคำนึงถึงตนเองเป็นใหญ่ เด็กจะมีลักษณะทำอะไรตามความต้องการของตนเอง ไม่คำนึงถึงสิทธิเสรีภาพ เห็นแก่ตัว

3. ร่างกาย มีอิทธิพลต่อการพัฒนาอัตมโนทัศน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทางตรง คือ เป็นตัวกำหนดความสามารถว่าเด็กจะทำอะไรได้หรือไม่ได้ ทางอ้อม คือ เด็กคิดอย่างไรเกี่ยวกับร่างกายของตน ซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากการที่เด็กคิดว่าคนรอบๆข้างคิดอย่างไรกับตน

4. สถิติปัญญา เด็กที่เฉลียวฉลาดมากๆ มักชอบทำอะไรแปลกๆ การที่เด็กมีอัตมโนทัศน์ว่าตัวเองต่างจากผู้อื่น ทำให้เด็กฉลาดทำตัวไม่ค่อยถูกเมื่อเข้ากลุ่ม ส่งผลให้รู้สึกไม่สบายใจ ไม่มั่นใจในตนเองในการคบเพื่อน ส่วนเด็กที่มีอัตมโนทัศน์ว่าตัวเองไม่ฉลาดเท่าเพื่อน ทำให้เกิดความรู้สึกเป็นคนวงนอกจะทำให้เด็กพัฒนาความรู้สึกน้อย เด็กจะมีประสบการณ์แคบ เป็นผลให้ไม่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มเท่าที่ควร

5. ความสำเร็จและความล้มเหลว ความล้มเหลวไม่เป็นเพียงแต่สิ่งที่จะทำให้ลายอัตมโนทัศน์เท่านั้น แต่ยังส่งผลถึงการปรับตัวในสังคมอีกด้วย ส่วนความสำเร็จจะนำไปสู่การพัฒนาอัตมโนทัศน์ช่วงส่งผลไปสู่การปรับตัวในสังคมต่อไปในอนาคต

6. การยอมรับทางสังคม เด็กที่ได้รับการยอมรับในกลุ่มเพื่อนในฐานะผู้นำกลุ่มจะสามารถพัฒนาความมั่นใจในตนเอง มีลักษณะมั่นคง มีความภาคภูมิใจ เด็กที่เป็นมิตรและมีความมั่นใจในตนเอง ยากจะมีเพื่อนมาก ยิ่งเด็กกว้างขวางในหมู่เพื่อนเท่าใด ก็ยิ่งพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้นเท่านั้น ในทางตรงกันข้าม เด็กที่ไม่ค่อยกว้างขวางในหมู่เพื่อน จะเกิดความรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจ มีอารมณ์ขุ่นมัว หงุดหงิดและรู้สึกว้าเพื่อน ๆ ไม่เป็นมิตรกับตน

7. สัญลักษณ์ของสถานภาพทางครอบครัว สัญลักษณ์ที่แสดงสถานภาพของครอบครัว ได้แก่ เสื้อผ้าเครื่องใช้ เด็กจะเรียนรู้สิ่งต่างๆ เหล่านี้ได้ดีเพราะเป็นเครื่องหมายที่แสดงให้เห็นถึงการยอมรับหรือไม่ยอมรับจากกลุ่ม

8. อิทธิพลของครู ครูจะต้องมีเจตคติในการยอมรับผู้อื่น การให้ความอบอุ่นและความเป็นกันเอง จะช่วยพัฒนาอัตมโนทัศน์ในทางบวกให้กับเด็กได้

9. อิทธิพลทางครอบครัว ครอบครัวมีอิทธิพลต่อการพัฒนาอัตมโนทัศน์ของเด็กมากที่สุด เพราะบ้านเป็นสังคมแรกที่เด็กเรียนรู้แบบแผนพฤติกรรมต่างๆ เด็กจะใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับบ้านมากกว่าสังคมอื่นๆ เจตคติของพ่อแม่ที่มีต่อตัวเด็ก ถ้าเต็มไปด้วยความรัก ความเข้าใจ และความสนใจ จะช่วยให้เด็กปรับตัวได้ดี สำหรับเด็กที่ปรับตัวไม่ได้เพราะอยู่กับพ่อแม่ที่อารมณ์ปฏิเสธ ขาดความรัก ความอบอุ่น มีความรู้สึกเกลียดชัง ตลอดจนความเข้มงวดกวดขันในพฤติกรรมของเด็ก

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตมโนทัศน์

1.2.1 งานวิจัยในประเทศ

ผ่องพรรณ ติปัญญา (อภิขญา สุทธิสิงห์.2541:22; อ้างอิงจาก ผ่องพรรณ ติปัญญา. 2518) ศึกษาอัตมโนทัศน์ของนักเรียนโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร โดยใช้มาตรวัดที่ดัดแปลงมาจากมาตรวัดอัตมโนทัศน์ของสิทธิโชค วรานุสันติกุล ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีจากครอบครัวชั้นกลางมีอัตมโนทัศน์สูงกว่านักเรียนที่มาจากสภาพเศรษฐกิจและสังคมต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กอบกุล พันธุ์เจริญวรกุล และไข่มุก วิเชียรเจริญ (อภิขญา สุทธิสิงห์.2541: 22 ; อ้างอิงจากกอบกุล พันธุ์เจริญวรกุล และไข่มุก วิเชียรเจริญ.2527) ศึกษาอัตมโนทัศน์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยมหิดล โดยใช้มาตรวัดอัตมโนทัศน์ของเทเนนส์ พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนโดยรวมของอาจารย์หญิงสูงกว่าอาจารย์ชาย อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และคะแนนอัตมโนทัศน์ในด้านต่างๆ 8 ด้าน พบว่า อาจารย์หญิงมีอัตมโนทัศน์ในด้านศีลธรรมและด้านครอบครัวสูงกว่าอาจารย์ชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านอื่นๆ ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านสังคม ด้านความเป็นเอกลักษณ์ ด้านความพึงพอใจในตนเอง ด้านพฤติกรรมและด้านวิพากษ์วิจารณ์ตนเอง อาจารย์ชายและอาจารย์หญิงไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังพบว่า อัตมโนทัศน์โดยรวมระหว่างช่วงอายุไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อวิเคราะห์

แยกในแต่ละด้าน พบว่า อัตมโนทัศน์ด้านพฤติกรรมของอาจารย์ระหว่างช่วงอายุ 21 ถึง 30 ปี กับช่วงอายุ 41 ถึง 60 ปี และระหว่างช่วงอายุ 31 ถึง 40 ปี และ 41 ถึง 60 ปี และอาจารย์ช่วงอายุ 31 ถึง 40 ปี แตกต่างกับช่วงอายุ 41 ถึง 60 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิญา สุทธิสิงห์ (2541: 63) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของพฤติกรรมแบบเอ และอัตมโนทัศน์กับนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 200 คน ด้วยมาตรวัดอัตมโนทัศน์เทเนสซีพบว่า องค์ประกอบ TAB ด้านความพยายามเพื่อความสำเร็จมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางลบกับอัตมโนทัศน์ด้านการวิพากษ์วิจารณ์ตนเอง องค์ประกอบของ TAB ด้านความไม่อดทน ความหงุดหงิด มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางลบกับอัตมโนทัศน์โดยรวมและอัตมโนทัศน์ในด้านต่างๆ และมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับอัตมโนทัศน์ด้านการวิพากษ์วิจารณ์ตนเอง

พรณวดี จันทราช (2544: 73) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียนที่มีพฤติกรรมผิดวินัย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวกับอัตมโนทัศน์ มีความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนกับนักเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน กับอัตมโนทัศน์มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ปัจจัยด้านสื่อสารมวลชนกับอัตมโนทัศน์มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.2.2 งานวิจัยต่างประเทศ

โรเจอร์ส (อภิญา สุทธิสิงห์.2541: 24 อ้างอิงจาก Rogers.1972) พบว่า อัตมโนทัศน์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัว กล่าวคือ บุคคลที่มีอัตมโนทัศน์ดีจะสามารถปรับตัวได้ดีหรือในทางกลับกัน บุคคลที่สามารถปรับตัวได้ดีก็จะมีอัตมโนทัศน์ดี

จอห์น ไฮเวิร์ด ดันซีม (ปริศนา เกตตรา.2544 : 74 ; อ้างอิงจาก John Howard Deitch.1959) ศึกษาอัตมโนทัศน์ระหว่างเด็กชายที่มีปัญหาด้านความประพฤติ กับเด็กชายที่ไม่มีปัญหาด้านความประพฤติ กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กชายอายุ 15-16 ปี จำนวน 100 คน ใช้มาตรวัดอัตมโนทัศน์ของเทเนสซี ผลการวิจัยพบว่า เด็กชายไม่มีปัญหาด้านความประพฤติดีกว่าเด็กชายที่มีปัญหาด้านความประพฤติ

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์

2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพศ

2.1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเพศ

แคลสเนอร์ และยูลแมน (คักดีชัย นิรัญทวี. 2532 : 59; อ้างอิงจาก Krasner;& Ullman. 1947) กล่าวว่า เพศเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่ง ที่จะทำให้นักแสดงพฤติกรรมต่างๆ แตกต่างกันไป เช่น ในด้านการปฏิบัติงาน แม้ว่าในปัจจุบันความแตกต่างในแง่ความสามารถในการทำงานระหว่างเพศจะลดน้อยลงทุกที แต่ความแตกต่างระหว่างเพศก็ยังเป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อจิตลักษณะและพฤติกรรม ทั้งนี้เพราะตั้งแต่เกิดผู้หญิงกับผู้ชายต่างก็มีโลกทางสังคมที่แตกต่างกัน เช่น การเรียนรู้บทบาท ความคาดหวังทางสังคม ค่านิยม เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งรูปแบบหรือลักษณะของพฤติกรรมที่ถูกอบรมสั่งสอน อันมีผลไปถึงบทบาททางสังคม งานอดิเรก การกีฬา การพักผ่อน และความคาดหวังในอาชีพ

อารี พันธมณี (2544: 33) กล่าวว่าความแตกต่างทางเพศ หมายถึงความแตกต่างในเรื่องต่างๆทางเพศชายและเพศหญิง ซึ่งวัฒนธรรมเป็นส่วนสำคัญในการกำหนดบทบาทของหญิงและชายให้แตกต่างกัน เช่น บางวัฒนธรรมถือว่า ชายเป็นช้างเท้าหน้า หญิงเป็นช้างเท้าหลัง หรือชายเป็นผู้นำ หญิงเป็นผู้ตาม เป็นต้น หรือในบางวัฒนธรรมเชื่อว่า ผู้ชายต้องเข้มแข็งอดทนอ่อนแอไม่ได้ ผู้หญิงเป็นผู้ที่อ่อนแอกว่า หรือผู้ชายมีโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงานมากกว่าผู้หญิง เพราะในบางตำแหน่งไม่เปิดให้ผู้หญิงทำงานในตำแหน่งหน้าที่การงานสูงกว่า ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นการแสดงให้เห็นความแตกต่างระหว่างเพศ โดยมีเรื่องของวัฒนธรรมมาเกี่ยวข้อง

จากเอกสารสรุปได้ว่า ความแตกต่างระหว่างเพศ ทำให้เพศชายเพศหญิงเกิดความแตกต่างกันหลายอย่าง เช่น พฤติกรรมกล้าแสดงออก อุดมคติ ค่านิยม เจตคติ และความสนใจ โดยมีเรื่องของวัฒนธรรมเข้ามาเกี่ยวข้อง

2.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพศ

2.1.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

คลาร์ก (บุญเลี้ยง หุมทอง.2544: 66; อ้างอิงจาก Clark. 1981) ได้วิเคราะห์องค์ประกอบแห่งความกดดันจากอาชีพครู ของครูในโรงเรียนรัฐบาล ในรัฐอลาบามา จำนวน 400 คน ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบที่ทำให้ครูอึดอัดใจมี 5 ประการ คือ ความรู้สึกไม่พอใจในอาชีพความสัมพันธ์กับครูใหญ่ ความสัมพันธ์ระหว่างครูในโรงเรียน ปัญหาในการสอน และงานสอนหนักเกินไป สรุปผลการวิจัย พบว่า ไม่มีความแตกต่างระหว่างครูชายและครูหญิงต่อปัญหาของอาชีพทั้ง 5 ประการ แต่ครูหญิงมีปัญหาเกี่ยวกับครูใหญ่น้อยกว่าครูชาย

เองเกล และเพอร์รี (มณฑนา มานะประเสริฐ. 2546 : 23; อ้างอิงจาก Angle ;& Perry. 1981) ได้ศึกษาความผูกพันต่อองค์การกับประสิทธิภาพขององค์การ ผลการวิจัยพบว่า เพศหญิงมีความผูกพันต่อองค์การสูงกว่าเพศชาย

จากเอกสารงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าปัจจัยด้านเพศเป็นปัจจัยหนึ่งที่น่าจะส่งผลกระทบต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียน

2.1.2.2 งานวิจัยในประเทศ

อุโฆษ ปิ่นสุวรรณ (2523 : 51-52) พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการปฏิบัติงาน และสุขภาพจิตของครู อาจารย์ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ สังกัดกองการศึกษาพิเศษ ผลการวิจัยพบว่า ครูชายมีสภาพการปฏิบัติงานที่ไม่เคร่งเครียดเท่ากับครูหญิง

ทรงเดช โคตรสิน (2523 : 133) ที่ศึกษาปัญหาและความต้องการในการปฏิบัติงานของบุคลากรศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดที่มีเพศต่างกัน ประสบปัญหาในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

ชานนท์ บุรี (2535 : 199) ที่ศึกษาปัญหาและความต้องการในการปฏิบัติงานของอาจารย์ในวิทยาลัยสารพัดช่างเขตภาคกลาง ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ที่มีเพศต่างกัน ประสบปัญหาในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

เกษสุดา สองห้องนอก (2542 : 128) ผลการศึกษาปัญหาและวิธีแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรครูเทคนิคชั้นสูง (ปทส.) วิทยาลัยช่างกลปทุมวัน ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์เพศชายและหญิง ประสบปัญหาด้านงานสอนและงานนอกเหนือจากการสอนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ประสบปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ประสบปัญหาด้านสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นไม่แตกต่างกัน ประสบปัญหาโดยรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุรศักดิ์ อัครอารีสุข (2544 : 94) ศึกษาเรื่องตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับในการทำงาน และวิธีเผชิญปัญหาในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูสายปฏิบัติการสอน โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กับปัญหาในการปฏิบัติงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ เพศ ตัวแปรเพศไม่มีความสัมพันธ์กับปัญหาในการปฏิบัติงานทั้งนี้เพราะครูชายและครูหญิงต่างไม่ประสบปัญหาในการปฏิบัติงาน

จากเอกสารงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าเพศเป็นปัจจัยหนึ่งที่น่าจะส่งผลกระทบต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียน เพราะนักเรียนที่มีเพศที่ต่างกันน่าจะมีอัตมโนทัศน์ที่แตกต่างกันด้วย

2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอายุ

2.2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอายุ

อายุเป็นตัวแปรหนึ่งที่ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของครู เพราะผู้ที่มีอายุมากมักจะมีประสบการณ์สูง มีวุฒิภาวะ มีความสุขุมรู้จักชีวิต สามารถปรับตัวให้เข้ากับความเป็นจริงได้มากขึ้น แมสเลซ (สรวงรักษ์ พุฒิฤทธิ์. 2547 : 29; อ้างอิงจาก Maslach. 1986) สอดคล้องกับความคิดเห็นของทัศน บุญทอง (2533 : 109) ที่ว่าปกติคนเราเมื่ออายุมากขึ้นความคิดความอ่านและการมองปัญหาจะชัดเจนมากขึ้นความคิดและการกระทำจะค่อยๆ เปลี่ยนไปตามด้วย จากการวิจัยของฟอรัม และเกสชเวนเดอร์ (สรวงรักษ์ พุฒิฤทธิ์. 2547 : 29; อ้างอิงจาก Form ;& Geschwender. 1962) ได้ศึกษาระดับความพึงพอใจในงานของคนงานในโรงงานอุตสาหกรรม โดยคำนึงถึงอายุของคนงานเหล่านั้น ผลปรากฏว่าคนงานที่มีอายุสูงกว่าจะมีความพึงพอใจในงานของเขามากกว่าคนงานที่มีอายุน้อยกว่า ซาเลห์และโอทิส (สรวงรักษ์ พุฒิฤทธิ์. 2547 : 29; อ้างอิงจาก Saleh ;& Otis. 1964) พบว่าองค์ประกอบด้านอายุเป็นตัวแปรสำคัญในการตรวจสอบความพึงพอใจในการทำงาน โดยที่ความพึงพอใจในการทำงานจะสูงขึ้นเรื่อยๆ ตามอายุที่เพิ่มขึ้นและจะลดลงเมื่อใกล้เกษียณอายุ ซึ่งแมสเลซ (สรวงรักษ์ พุฒิฤทธิ์. 2547 : 29; อ้างอิงจาก Maslach. 1986) ได้กล่าวว่า ผู้ที่มีอายุมากจะมีประสบการณ์กับบุคคลหลายประเภท มีวุฒิภาวะอารมณ์สูงขึ้น มีความสุขุมรอบคอบ รู้จักชีวิต มองชีวิตกว้างไกลและลึกซึ้งมากขึ้น สามารถปรับตัวได้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เป็นจริงได้ดีกว่าผู้ที่มีอายุน้อยและมักมีฐานะเป็นปีกแผ่นมั่นคงทางด้านการเงินและการงาน

นวลอนง ศรีวัชรรัตน์ (กมลลักษณ์ ทองสมัคร. 2541 : 32; อ้างอิงนวลอนง ศรีวัชรรัตน์. 2534) กล่าวว่าอายุของบุคคลเป็นสิ่งหนึ่งที่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับพัฒนาการและระดับวุฒิภาวะ ซึ่งในคนปกติเมื่อมีอายุมากขึ้น ระดับวุฒิภาวะจะเจริญขึ้นตามวัยและบุคลิกภาพทั้งทางด้านความคิดและการกระทำ โดยจะค่อยๆ เปลี่ยนไปตามวัยบุคคลที่มีอายุมากขึ้นได้ทำงานหลายประการ มองโลกกว้างไกล ครอบคลุมและลึกซึ้งทำให้วุฒิภาวะเพิ่มขึ้น

จากเอกสารงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า อายุมีความสัมพันธ์กับอัตมโนทัศน์ของนักเรียน เพราะระดับของอายุที่แตกต่างกันสามารถบอกได้ถึงวุฒิภาวะที่แตกต่างกัน น่าจะส่งผลถึงอัตมโนทัศน์ที่แตกต่างกันด้วย

2.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอายุ

2.2.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ฟอรัม และเกสชเวนเดอร์ (จิตหทัย ผลานันท์. 2541 : 25; อ้างอิงจาก Form ;& Geschwender. 1962) ได้ศึกษาระดับความพึงพอใจในงานของคนงานอุตสาหกรรม โดยคำนึงถึง

อายุของคนงานเหล่านั้น ผลการวิจัยพบว่าคนงานที่มีอายุสูงกว่าจะมีความพึงพอใจในงานของเขา มากกว่าคนงานที่มีอายุน้อยกว่า

ซาเล่และโอทิส (ซิดหทัย ผลานันท์. 2541 : 25; อ้างอิงจาก Saleh ;& Otis. 1964) ศึกษาเรื่องอายุและระดับความพึงพอใจในการทำงาน ผลการวิจัยพบว่าองค์การทำงานจะสูงขึ้นเรื่อยๆ ตามอายุที่เพิ่มขึ้นและจะลดลงเมื่อใกล้เกษียณอายุ

ควิตูว์ (เวทวิชญ์ เนียมอินทร์. 2542 : 38; อ้างอิงจาก Qpitigua. 1975) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่กระทบกระเทือนต่อความพึงพอใจในการทำงานของครูโรงเรียนรัฐบาลในเกาะกวม ผลการวิจัยพบว่าความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูแปรเปลี่ยนไปตามอายุด้วย

2.2.2.2 งานวิจัยในประเทศ

รุ่งโรจน์ แสงคร้าม (2532 : 101) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของรองสารวัตรสืบสวนในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล ผลการวิจัยพบว่าความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับอายุและระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ส่วนระยะเวลาในการปฏิบัติงานในตำแหน่งรองสารวัตรสืบสวนสอบสวนและชั้นยศ มิใช่ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจ

จารุวรรณ ศรีสว่าง (2542 : 66) ศึกษาเรื่องตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพจิตของครูมัธยมศึกษา โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีอายุมากขึ้น มีแนวโน้มสุขภาพจิตดี มีวุฒิภาวะในการแก้ไขปัญหาส่วนตัว และปัญหาการงานได้ดีกว่าผู้มีอายุน้อย

ศักดิ์ชัย นิรัญทวี (วิไลลักษณ์ พินิจบุญภากร. 2546 : 26; อ้างอิงจาก ศักดิ์ชัย นิรัญทวี. 2532) ได้ทำการศึกษาเรื่องความแปลกแยกกับพฤติกรรมการทำงานของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มครูน้อยเป็นครูที่มีพฤติกรรมการทำงานในระดับต่ำ

จากเอกสารงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าอายุเป็นปัจจัยหนึ่งที่น่าจะส่งผลกระทบต่อทัศนคติของนักเรียน เพราะนักเรียนที่มีอายุที่ต่างกันน่าจะมีทัศนคติที่แตกต่างกันด้วย

2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับชั้น

2.3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับระดับชั้น

โจนส์ (Jones. 1970: 42-48) ได้ศึกษาความเปลี่ยนแปลงความรู้สึกรับผิดชอบของเด็กตามอายุ พบว่า เด็กอายุ 9-11 ปี มีความรู้สึกรับผิดชอบน้อย และมีช่วงความรับผิดชอบไม่แตกต่างกันเลย อายุ 13 ปี ขึ้นไปจะมีความรับผิดชอบสูงขึ้นเรื่อยๆ จนถึงอายุ 16-17 ปี จะคงที่ครั้งหนึ่ง

โฟรด์ และคนอื่นๆ (สิริชัย ประทีปฉาย. 2533: 170; อ้างอิงจาก Freud; et al. 1977) ได้กล่าวไว้ว่า บุคลิกภาพของบุคคลย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามอายุ หรือไปพร้อมๆ กับอายุ

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องระดับชั้นที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ระดับชั้นที่แตกต่างกันจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน เป็นผลทำให้การแสดงออกแตกต่างกันไปด้วย

2.3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับชั้น

2.3.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

นัท (Nutt. 1972: 650A) ได้ศึกษาปัญหาวัยรุ่น โดยการศึกษาวิเคราะห์จากบันทึกของครูและนักเรียนเกี่ยวกับปัญหาวัยรุ่น จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 607 คน ครู 33 คน จากโรงเรียนมัธยมเวลด์ เซนทรัล (Weld Central Junior Senior High School) รัฐโคโลราโด ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนประสบปัญหาต่างๆ ดังนี้ ปัญหาการปรับตัวให้เข้ากับการงานของโรงเรียน ปัญหาความสัมพันธ์ทางจิตวิทยาส่วนบุคคล ปัญหาทางจิตวิทยาสังคม ปัญหาด้านสันติภาพ และผลการศึกษา และผลการศึกษาเพิ่มเติมพบว่าเพศและระดับชั้นมีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อปัญหาของนักเรียนมากกว่าชั้นเรียน

2.3.2.2 งานวิจัยในประเทศ

อารีย์ เศรษฐชัย (2520: 47-48) ได้วิจัยเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าความรู้สึกรับผิดชอบและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยพายัพ สภาการศึกษาไทย พบว่า นักเรียนพยาบาลชั้นปีที่ 1 2 และ 3 มีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง มีความสัมพันธ์กันและกันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และในด้านความรับผิดชอบและความเชื่อมั่นในตนเองพบว่า นักเรียนชั้นปีที่ 3 มีลักษณะ 2 ประการสูงกว่านักเรียนพยาบาลชั้นปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จรรยา เกษศรีสังข์ (2537: 103) ได้ศึกษาวิธีการเผชิญปัญหาของนักเรียนนายร้อยตำรวจ พบว่า นักเรียนนายร้อยตำรวจที่ศึกษาในระดับชั้นปีต่างกัน ใช้วิธีเผชิญปัญหาด้านการเรียน ทฤษฎี ด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ด้านส่วนตัวและด้านสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนนายร้อยตำรวจเมื่อศึกษาในระดับที่สูงขึ้นจะเปลี่ยนวิธีการเผชิญปัญหาด้านต่างๆ เป็นแบบสุ่มปัญหา

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องระดับชั้น ที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ระดับชั้นเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้บุคคลมีลักษณะหรือบุคลิกบางประการแตกต่างกัน เช่น ด้านความรับผิดชอบ ด้านความเชื่อมั่น ดังนั้นผู้วิจัยคาดว่า ระดับชั้นน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

2.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.4.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

กู๊ด และคนอื่นๆ (Good; et al. 1973: 7) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ (Achievement) ว่าหมายถึง ความสำเร็จ (Accomplishment) ความคล่องแคล่ว ความชำนาญในการใช้ทักษะ หรือการประยุกต์ใช้ความรู้ต่างๆ ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Academic Achievement) หมายถึง ความรู้ หรือทักษะอันเกิดจากการเรียนรู้ในวิชาต่างๆ ที่ได้เรียนมาแล้ว ซึ่งได้จากการทดสอบของ ครูผู้สอน หรือผู้รับผิดชอบในการสอนหรือทั้งสองอย่างรวมกัน

ไพศาล หวังพานิช (2526: 89) ได้ให้ความหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Academic Achievement) ไว้ว่าเป็นคุณลักษณะและความสามารถของบุคคลอันเกิดจากการเรียนการสอนเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดจากการฝึกอบรมหรือจากการสอนการวัดผลสัมฤทธิ์จึงเป็นการตรวจสอบระดับความสามารถหรือความสัมฤทธิ์ผล (Level of Accomplishment) ของบุคคลหลังจากได้รับการฝึกอบรม

อัจฉรา สุขารมณ และอรพินท์ ชูชม (2530: 10) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ระดับของความสำเร็จที่ได้จากการทำงานที่ต้องอาศัยความพยายามจำนวนหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการกระทำที่ต้องอาศัยความสามารถทางร่างกายหรือสมอง ดังนั้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จึงเป็นขนาดความสำเร็จที่ได้จากการเรียน โดยอาศัยความสามารถเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล ตัวที่บ่งชี้ถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอาจได้มาจากกระบวนการที่ไม่ต้องอาศัยการทดสอบ (Nontesting Procedures) เช่นจากการสังเกต หรือการตรวจการบ้าน หรืออาจอยู่ในรูปของเกรดที่ได้จากโรงเรียน ซึ่งต้องอาศัยกรรมวิธีที่ซับซ้อน และช่วงเวลาในการประเมินอันยาวนานหรืออีกวิธีหนึ่งอาจวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่วไป (Published Achievement Test) จะพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่นิยมใช้กันทั่วไป มักอยู่ในรูปของเกรดที่ได้จากโรงเรียนเนื่องจากให้ผลที่เชื่อถือได้มากกว่า อย่างน้อยก่อนการประเมินผลการเรียนของนักเรียน ครูจะต้องพิจารณาองค์ประกอบอื่นๆ อีกหลายๆ ด้าน จึงย่อมดีกว่าการแสดงความล้มเหลว หรือความสำเร็จทางการเรียนจากการทดสอบนักเรียนด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่วไป ไป เพียงครั้งเดียว

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะสูงหรือต่ำไม่ได้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบทางด้านสติปัญญา เพียงอย่างเดียวมีองค์ประกอบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง (สุรัตน์ อังกูรวโรจน์. 2532: 4-6) ดังต่อไปนี้

(1) ความรับผิดชอบ จะเกิดขึ้นด้วยการที่บุคคลสำนึกถึงภาระหน้าที่ ว่าตนนั้นจะต้องรับผิดชอบต่อสังคม ต่อครอบครัว ต่อภาระหน้าที่ที่ตนเป็นอยู่ เป็นคุณลักษณะที่พึงปรารถนาในสังคมทั้งนี้เพราะว่า การที่บุคคลมีความรับผิดชอบย่อมจะช่วยให้การทำงานให้ประสบความสำเร็จ

ก่อให้เกิดความก้าวหน้าในการทำงานต่างๆ เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพเป้าหมายของการศึกษาต้องการให้นักเรียนมีการพัฒนาค่านิยมทางศีลธรรมและจิตใจ เพื่อให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ ซึ่งส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

(2) ความวิตกกังวลเกิดจากความขัดแย้งระหว่างความต้องการทางสัญชาตญาณ กับความต้องการทางสังคม ความวิตกกังวลมีหลายระดับถ้ามีเพียงเล็กน้อยจะช่วยให้มีแรงจูงใจที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้นถ้ามีมากเกินไปก็จะขัดความสามารถในการเรียนรู้เพราะความวิตกกังวลทำให้เกิด ความเหนื่อยล้าและขัดขวางต่อปฏิกิริยาของร่างกาย

(3) อึดทนทนทน พัฒนามาจากการที่บุคคลที่มีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มในสังคมที่ใกล้ชิดกับบุคคลนั้น เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะค่อยๆ พัฒนาต่อไปจนมีความคงตัวขึ้นเรื่อยๆ แต่ความสามารถเปลี่ยนแปลงไปตามประสบการณ์ เนื่องจากบุคคลที่มีประสบการณ์ใหม่ๆ เกิดขึ้นตลอดเวลา อึดทนทนทนจึงมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

(4) สภาพของระบบโรงเรียน นักเรียนจะต้องอยู่ร่วมกันกับเพื่อนในโรงเรียน มีการทำงานหรือกิจกรรมเป็นหมู่คณะ โดยเฉพาะการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งนักเรียนอยู่ในวัยรุ่น สถานภาพทางสังคมมิติของนักเรียนจึงมีส่วนสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

(5) นิสัยหรือทัศนคติทางการเรียน มีอิทธิพลโดยตรงกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หากนักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อครู วิธีการสอนของครู โรงเรียนและกระบวนการเรียนการสอน ยอมรับวัตถุประสงค์และคุณค่าของการศึกษาแล้ว ย่อมก่อให้เกิดแรงจูงใจ กำลังใจอันที่จะมีความขยัน เอาใจใส่ มานะพยายามตั้งใจเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ แต่หากว่านักเรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนแล้ว ย่อมเป็นเหตุให้ผู้เรียนเกิดความท้อแท้เบื่อหน่ายหมดกำลังใจเรียนซึ่งทำให้ผลการเรียนต่ำด้วย

(6) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นองค์ประกอบที่ผลักดันให้บุคคลต้องการความสำเร็จสูงขึ้นไปเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ส่งเสริมการเรียนให้ก้าวหน้าขึ้นแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาก

(7) ความสนใจ เป็นการแสดงออกซึ่งความรู้สึกชอบพอ เป็นแรงผลักดันให้บุคคลกระทำกิจกรรมใดๆ เพื่อความสำเร็จในการเรียน นอกจากนั้นความสนใจยังแสดงความโน้มเอียงในการที่บุคคลจะเลือกหรือทำสิ่งใดที่ตนชอบมากกว่าสิ่งอื่นๆ ความสนใจของบุคคลย่อมแตกต่างกันไปในชนิดและปริมาณและอาจจะเป็นตัวกำหนดทิศทางของความพยายามของนักเรียนที่มีความสนใจกับการเรียนย่อมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีตามไปด้วย

(8) องค์ประกอบเกี่ยวกับทางบ้าน มีความสัมพันธ์หรืออิทธิพลต่อชีวิตของเด็ก ตั้งแต่เล็กจนโต เด็กจะเป็นคนที่สมบูรณ์เพียงใด มีบุคลิกภาพอย่างไรจะสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขเพียงไรมีอิทธิพลมาจากทางบ้านทั้งสิ้น ความสัมพันธ์ของสมาชิกภายใน

ครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว ความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง ตลอดจนสภาพแวดล้อมทางบ้านในด้านที่อยู่อาศัยเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งสิ้น

(9) กระบวนการเรียนการสอนเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบหลายองค์ประกอบ ได้แก่ อาจารย์ผู้สอน ผู้เรียน โปรแกรมการเรียนการสอน ตลอดจนสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน องค์ประกอบเหล่านี้จะต้องมีความสัมพันธ์กันเป็นอย่างดี จึงจะทำให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะตัวผู้เรียนเองเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่ง เพราะการเรียนการสอนไม่ว่าระดับใดก็ตามจะดำเนินไปได้ด้วยดีและมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อครูอาจารย์ได้รู้จักและเข้าใจธรรมชาติของผู้เรียนเป็นอย่างดี

มาริษา นาคทับที. (2541: 28) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ความสามารถที่ผู้เรียนได้รับหลังจากเรียนรูวิชานั้นๆ แล้ว ซึ่งจะทราบว่าปริมาณมากน้อยเพียงใด โดยพิจารณาได้จากคะแนนผลสอบแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หรือได้จากการสังเกตพฤติกรรมและความสำเร็จด้านอื่นๆ ประกอบ

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ความสามารถที่ผู้เรียนเกิดการเรียนรูวิชานั้นๆ แล้วเกิดผลสำเร็จขึ้น ซึ่งจะทราบว่าปริมาณมากน้อยเพียงใด โดยพิจารณาได้จากคะแนนผลสอบแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และมักอยู่ในรูปของเกรดที่ได้จากโรงเรียน หรือได้จากการสังเกตพฤติกรรมและความสำเร็จด้านอื่นๆ

2.4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.4.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ริโอดัน และนอยซ์ (Riodan; & Noyce. 2001: 368-A) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับผลของกระทบบของหลักสูตรมาตรฐานหลักวิชาคณิตศาสตร์ ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 5 ถึงเกรด 8 ศึกษาโดยการเปรียบเทียบกับนักเรียน 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 เรียนตามหลักสูตรเดิม กลุ่มที่ 2 เรียนตามหลักสูตรมาตรฐานหลัก ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่เรียนตามหลักสูตรมาตรฐานหลักมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนตามหลักสูตรเดิม

ฟิน และคนอื่นๆ (Finn; et al. 2003: 228-A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครู กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้หลักสูตรมาตรฐานหลัก โดยการศึกษาเกี่ยวกับครู 40 คน นักเรียน 1,466 คน จาก 26 โรงเรียน ผลวิจัยพบว่า สิ่งที่สำคัญมากที่สุด คือ การเตรียมการสอนตามหลักสูตร รองลงมา คือ พฤติกรรมการสอนของครูซึ่งมีผลในทางบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

2.4.2.2 งานวิจัยในประเทศ

สมัญญา เสียงใส (2521: 46) ได้เปรียบเทียบความวิตกกังวลระหว่างนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีความวิตกกังวลด้านส่วนตัวและด้านการเรียนมากกว่าที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

นราธร ศรีประสิทธิ์ (2529: 96) ศึกษาปัจจัยทางสังคม และจิตวิทยาที่มีความสัมพันธ์กับความเครียดของเด็กวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสามเสนวิทยาลัยและโรงเรียนหอวัง ผลการวิจัยพบว่า เด็กนักเรียนวัยรุ่นที่มีผลการเรียนอยู่ในระดับต่ำ จะมีความวิตกกังวลมากกว่าในกลุ่มอื่น ซึ่งแสดงว่า เด็กนักเรียนวัยรุ่นในกลุ่มนี้ จะมีความวิตกกังวลกับผลการเรียนของตนเอง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อตนเองในการที่จะสอบได้หรือสอบตก รวมไปถึงการสอบเข้ามหาวิทยาลัย

จากงานวิจัยข้างต้น สรุปได้ว่า ความถนัด ความสามารถ ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีอิทธิพลต่อเป้าหมายในชีวิตของนักเรียน ดังนั้นผู้วิจัยคาดว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่ออัตลักษณ์ทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

2.5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสัยทางการเรียน

2.5.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับนิสัยทางการเรียน

ไอแซก อาร์โนลด์และไมลีย์ (Eysenck, Arnold; & Meili. 1972: 40) กล่าวว่า นิสัย คือ แนวโน้มของบุคคลในการแสดงพฤติกรรมจนเป็นนิสัยและเป็นไปโดยอัตโนมัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อได้รับการฝึกฝนหรือประสบการณ์

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2538: 1) กล่าวว่า นิสัยทางการเรียน คือ พฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกอย่างสม่ำเสมอ เป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความพอใจและความมุ่งมั่นที่จะศึกษาหาความรู้ให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวนี้ประกอบด้วย ความตั้งใจเอาใจใส่ต่อการเรียน การจัดระบบการเรียน ความมุ่งมั่นที่จะแสวงหาความรู้และพัฒนาการเรียนให้ดีขึ้นเรื่อยๆ โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ขยัน อดทน รับผิดชอบ ฟังตนเอง และมีความภาคภูมิใจในผลการเรียนของตน

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปความหมายนิสัยทางการเรียนได้ว่า นิสัยการเรียน คือ พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกเป็นประจำสม่ำเสมอหรือแนวโน้มของบุคคลในการแสดงพฤติกรรม

นิสัยการเรียนรวมถึงการรู้จักใช้เวลาให้เหมาะสมกับการเรียน การแบ่งเวลา วิธีการเรียน และการวางแผนใช้เวลา

2.5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสัยทางการเรียน

2.5.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

บริกซ์ และมอร์เลย์ (สุภาภรณ์ ศิริดิลธรรม. 2543: 28; อ้างอิงจาก Briggs and Morley. 1971) ได้ศึกษาผลการปรับปรุงนิสัยในการเรียนที่มีผลต่อสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นปีที่ 1 จำนวน 20 คน ผลการทดลองศึกษาพบว่า นิสัยในการเรียน โดยเฉพาะในเรื่องเจตคติต่อการเรียน ความเข้าใจต่อการเรียน การใช้เวลาในการเรียน ถ้าได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้นแล้ว จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดีขึ้นด้วย Briggs, Tosi and Morley. (1971: 347-350) ได้ศึกษาทดลองให้เห็นว่านิสัยทางการเรียนเป็นสิ่งที่สามารถปรับปรุงให้ดีขึ้นได้ ตัวอย่างประชากรเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 20 คน แบ่งเป็นสองกลุ่มคือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ซึ่งกลุ่มทดลองจะได้รับการสอนด้วยกระบวนการบางอย่างเพื่อให้นักศึกษาพอใจเกี่ยวกับสภาพการเรียน และสอนวิธีการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยเทคนิคของโรบินสัน (The Robinson SQ3R) เป็นเวลา 5 สัปดาห์ ผลการวิจัยพบว่า ผลการทดลองจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แสดงว่านิสัยทางการเรียนถ้าได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นด้วย

ไวคอฟท์ (Wicoff. 1981: 2342-2346) ได้ศึกษาประสิทธิภาพของเทคนิคการเรียน เจตคติ และนิสัยในการเรียน โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นอาสาสมัครที่เรียนวิชาจิตวิทยาจำนวน 56 คน แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นกลุ่มทดลอง 3 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 2 กลุ่ม กลุ่มทดลองกลุ่มที่ 1 ได้ฝึกการอ่าน กลุ่มทดลองกลุ่มที่ 2 ได้ฝึกวิธีจดโน้ต และกลุ่มทดลองกลุ่มสุดท้าย ได้ฝึกการทำข้อสอบเป็นเวลา 4 สัปดาห์ ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการฝึกใด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวัดได้จากคะแนนเฉลี่ยทั้งภาคการศึกษาและใช้แบบสำรวจนิสัยและเจตคติในการเรียนพบว่า คะแนนเฉลี่ยทั้งภาคการศึกษาและคะแนนนิสัยในการเรียนของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คอยโว (Koivo. 1983: 2524-A) ศึกษาความสัมพันธ์ด้านการรับรู้ของนักเรียนในเรื่องนิสัยและทัศนคติต่อการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีนิสัยและทัศนคติต่อการเรียนดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

เพลโอ และคริสตินา (Pelufo Enguix ;& I Gistina. 1998: 257) ได้ศึกษาโปรแกรมเพื่อพัฒนานิสัยในการเรียนมหาวิทยาลัยวาเลนเซียในสเปน ได้ศึกษาการใช้เทคนิคการสอนที่เป็นโปรแกรม ซึ่งนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ซึ่งในโปรแกรมการสอนมีกิจกรรมจัดกลุ่ม

รายบุคคล การค้นพบด้วยตนเอง ซึ่งสามารถพัฒนานิสัยในการเรียนได้ดีขึ้น จะเห็นได้จากนักเรียนสามารถใช้วิจารณ์ญาณและการใช้เหตุผลดีขึ้น

2.5.2.2 งานวิจัยในประเทศ

ขจรสุดา เหล็กเพชร (2522: 84) ได้สร้างแบบสำรวจนิสัยในการเรียนและทัศนคติต่อการเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค ทั้งสี่ด้านของแบบสำรวจและรวมทั้งฉบับ ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 จำนวน 1,105 คน สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 6 ผลการวิจัยพบว่า ค่าความเที่ยงของแบบสำรวจทั้งฉบับ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 มีค่าเป็น .9226, .9294 และ .9195 ตามลำดับ

ชนเติ สวัสดิฤกษ์ (2527 : 68 – 76) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง แรงจูงใจ ภูมิหลังทางสังคม และนิสัยทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ โดยใช้แบบสำรวจแรงจูงใจ แบบสำรวจภูมิหลังทางสังคม แบบสำรวจนิสัยทางการเรียน และแบบสอบวัดผลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1,100 คน ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจเชิงบูรณาการ และแรงจูงใจเชิงเครื่องมือมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษที่ระดับนัยสำคัญ .01 ภูมิหลังทางสังคม และนิสัยทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ระดับนัยสำคัญ .01

วิษชุดา เตียวกุล (2529: 32-33) ได้ศึกษาหาสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างองค์ประกอบด้านเชาวน์ปัญญา ปัญหาส่วนตัว นิสัยและทัศนคติในการเรียน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 1,175 คน ผลการวิจัยพบว่า เมื่อใช้เชาวน์ปัญญา ปัญหาส่วนตัว นิสัยและทัศนคติในการเรียน เป็นตัวทำนายสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวทำนายทั้ง 3 ตัว กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และกลุ่มตัวทำนายที่ดีที่สุดประกอบด้วยองค์ประกอบทั้ง 3 ตัวดังกล่าว

อัจฉรา วงศ์โสธร และคนอื่นๆ (2529: 95-98) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการเรียนรู้และความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เริ่มเรียน โดยศึกษาองค์ประกอบต่างๆ ได้แก่ ความถนัดทางการเรียน ทัศนคติ แรงจูงใจ และนิสัยทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนที่เริ่มเรียนภาษาอังกฤษจากโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย จำนวน 97 คน พบว่าทัศนคติ แรงจูงใจ นิสัยในการเรียนมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษตามความสามารถของแต่ละบุคคล

อำไพวรรณ พุ่มศรีสวัสดิ์ (2529: 13) พบว่านักศึกษามีปัญหาเกี่ยวกับการแบ่งเวลาเรียน การขาดทักษะในการดูหนังสือ ไม่มีสมาธิในการเรียน และขาดทักษะในการจดคำบรรยาย และกล่าวว่าการศึกษาส่วนมากมีปัญหานี้เกิดจากการเรียนในมหาวิทยาลัยนั้น ไม่มีการสอนหรือบอกให้นักศึกษารู้ว่าควรจะทำอย่างไร ปัญหาการเรียนที่เกิดจากนิสัยการเรียนด้านเทคนิคใน

การเรียนรู้และทักษะในการเรียนนี้อาจก่อให้เกิดการสูญเสียเวลาทางการศึกษาได้ เนื่องจากนักศึกษา ลาออกกลางคันในขณะที่ศึกษา

คุษฎี จุลาศัย และคณะ (2531: 50-53) ได้ทำการศึกษาขั้นตอนทางจิตวิทยา การเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตามขั้นตอนของแวลเลทใน 4 ขั้นตอนแรก และศึกษาความสัมพันธ์ของขั้นตอนการเรียนรู้ภาษาอังกฤษพื้นฐานและภาษาอังกฤษเฉพาะสาขากับ องค์ประกอบต่างๆ ได้แก่ บุคลิกและกิจนิสัย จำนวนปีที่เรียนภาษาอังกฤษ คะแนนเฉลี่ยสะสม คณะที่ ศึกษา ปีที่ศึกษา คะแนนสอบวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐานและภาษาอังกฤษเฉพาะสาขาวิชา โดยใช้ข้อ ทดสอบสองฉบับ คือ ข้อทดสอบอังกฤษพื้นฐานและภาษาอังกฤษเฉพาะสาขาวิชาเพื่อศึกษาขั้นตอน ต่างๆ ของการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ และใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับกิจนิสัยและบุคลิกอีก หนึ่งฉบับ กลุ่ม ตัวอย่างเป็นนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 จำนวน 160 คน แต่ละชั้นปีแบ่งเป็นนิสิตที่เรียน สายศิลปศาสตร์ 80 คน และสายวิทยาศาสตร์ 80 คน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ขั้นตอนทางจิตวิทยาของ การเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่ได้จากการทดลองในครั้งนี้ ความสามารถในการทำข้อสอบตามขั้นตอนทาง จิตวิทยาของแวลเลทไม่ได้เป็นไปตามลำดับอย่างที่แวลเลทได้กล่าวไว้ จากการการวิจัยพบว่า กิจนิสัย และบุคลิกไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความสามารถในการทำข้อสอบวิชา ภาษาอังกฤษพื้นฐานและวิชาภาษาอังกฤษเฉพาะสาขาทั้งหมด ยกเว้นข้อสอบวิชาภาษาอังกฤษ พื้นฐานตอนที่ 2 และตัวแปรที่สำคัญในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษทั้งสองวิชา คือ คะแนนเฉลี่ยสะสมวิชา ภาษาอังกฤษของนิสิตในขณะที่จำนวนปีที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นตัวแปรสำคัญที่จะอธิบาย ความสามารถในการทำข้อสอบวิชาภาษาอังกฤษเฉพาะสาขา

บุญส่ง ทันทานนท์ (2536: บทคัดย่อ อ้างอิงจาก พงษ์ศักดิ์ ใจหาญ. 2550) ซึ่งศึกษาเปรียบเทียบลักษณะนิสัยของนักเรียนกลุ่มเก่งกับกลุ่มที่เรียนอ่อน พบว่ามีลักษณะนิสัย ทางการเรียนรู้แตกต่างกัน โดยกลุ่มที่เรียนเก่งมีลักษณะนิสัยทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่เรียนอ่อน

สำเนา ขจรศิลป์ (2537: 84) กล่าวว่าปัญหาการปรับตัวของนักศึกษาใน สถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทยไว้ว่า ระบบการเรียนการสอนของสถาบันอุดมศึกษานั้นแตกต่างกับ ระบบการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษา อีกทั้งนักศึกษาขาดทักษะในการเรียน เช่น การจดคำ บรรยาย การค้นคว้า และการศึกษาดด้วยตนเอง ตลอดจนการแบ่งเวลาเพื่อการศึกษาเล่าเรียนที่ถูกต้อง จึงทำให้นักศึกษาเกิดปัญหาในการปรับตัว คำกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า นักศึกษาที่มีนิสัยทางการ เรียนที่ไม่เหมาะสมจะมีปัญหาการปรับตัวในด้านการเรียน

เสวย สิงโตสี (2544: 47-48) ได้ศึกษาเรื่องนิสัยในการเรียนและเจตคติต่อ การเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านเนินจำปา อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีนิสัยในการเรียนแต่ละด้านดังนี้ ด้านการหลีกเลี่ยง การผลัดเวลา และด้านวิธีการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีเจตคติต่อการเรียนในด้านการยอมรับในตัวครู และด้านยอมรับคุณค่าของการศึกษาอยู่ในระดับดี
3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีนิสัยในการเรียนด้านการหลีกเลี่ยง การผลัดเวลา และด้านวิธีการทำงานจำแนกตามระดับชั้นเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
4. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีนิสัยในการเรียนด้านการหลีกเลี่ยง การผลัดเวลา และด้านวิธีการทำงานจำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
5. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีเจตคติต่อการเรียนในด้านการยอมรับในตัวครูและด้านยอมรับคุณค่าของการศึกษาจำแนกตามระดับชั้นเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
6. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีเจตคติต่อการเรียนในด้านการยอมรับในตัวครู และด้านยอมรับคุณค่าของการศึกษาจำแนกตามระดับชั้นเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ทัศนีย์ จิตตชีนมีชัย (2548: 91) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อวินัยในตนเองด้านการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดี คือ ตั้งใจเรียน รู้จักแบ่งเวลาในการเรียน การอ่านหนังสือ มีการวางแผนการเรียน ขยัน อดทน มีความรับผิดชอบ จะส่งผลให้นักเรียนมีวินัยในการเรียนที่เหมาะสม

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสัยในการเรียนข้างต้นกล่าวได้ว่า นิสัยการเรียนของนักเรียนมีความเกี่ยวข้องกับการปรับตัวด้านการเรียนของนักเรียน นักเรียนที่มีนิสัยการเรียนที่ไม่เหมาะสม เช่น ไม่รู้จักแบ่งเวลาเรียน ขาดการวางแผนการเรียนที่ดี ขาดทักษะในการศึกษาค้นคว้า และไม่มีสมาธิในการเรียน ดังนั้น นิสัยการเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีนิสัยการเรียนที่ดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และเมื่อนักเรียนได้ปรับปรุงแก้ไขนิสัยการเรียนให้ดีขึ้นแล้วจะทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นด้วย

2.6 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

2.6.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

2.6.1.1 ความหมายของบุคลิกภาพ

“บุคลิกภาพ” นักจิตวิทยาและนักวิชาการให้ความหมายไว้หลายทัศนะด้วยกันดังต่อไปนี้

เบอร์นาร์ด (Bernard. 1970: 110) ได้สรุปความหมายของบุคลิกภาพไว้ว่า บุคลิกภาพเป็นภาพรวมทั้งหมดของลักษณะทางกายภาพ พฤติกรรม แนวโน้มการกระทำ ความสามารถซึ่งอยู่ภายในและที่แสดงออกให้เห็น

แคทเทล (Cattell. 1970: 2-3) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ผลรวมของพฤติกรรมทั้งหมดที่มีทั้งที่เปิดเผยและซ่อนเร้น

กู๊ด (Good. 1973: 417) กล่าวว่า บุคลิกภาพเป็นภาพรวมของพันธุกรรมและประสบการณ์ของแต่ละบุคคล

แซมมวล (Samuel. 1981: 3) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะทางจิตวิทยาเฉพาะตัวบุคคลแต่ละคน ซึ่งอาจแสดงออกให้เห็นทางพฤติกรรมและความคิด

มอริส (Morris. 1996: 264) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง รูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับการคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมที่แสดงออกในสถานการณ์ต่างๆ

พรทิพย์ เรียร์ไพสิฐ (2542: 9) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ภาพรวมในพฤติกรรมและความคิดของแต่ละบุคคลที่แสดงออกทั้งที่เปิดเผยและซ่อนเร้น เพื่อเป็นแนวทางและวิธีการปรับตัวในการดำรงชีวิต

จิรพร ปัทมะสุคนธ์ (2543: 7) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะนิสัย (Traits) ที่รวมกันเป็นแบบฉบับเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล ซึ่งแสดงออกมาในรูปของพฤติกรรมที่มีความคงเส้นคงวา และสามารถสังเกตได้ พฤติกรรมของบุคคลที่แสดงถึง บุคลิกภาพอาจแสดงออกมาในรูปแบบต่างๆ ในรูปแบบกระทำหรือไม่กระทำ อันได้แก่ เจตคติ ค่านิยม ตลอดจนถึงลักษณะและสติปัญญา

สุภาภรณ์ ธาตุดี (2546: 10) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะหรือแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมทั้งหมดของบุคคลทั้งภายในและภายนอกที่บุคคลแสดงออกมาทั้งทางกายภาพทาง ตลอดจนสิ่งที่บ่งบอกถึงสภาพอารมณ์และจิตใจด้านความรู้สึก อันเป็นผลจากพันธุกรรม การเรียนรู้ และสิ่งแวดล้อมโดยพฤติกรรมต่างๆ ที่แสดงออกนั้นต้องมีลักษณะเป็นแบบเฉพาะในแต่ละบุคคล จึงเป็นเหตุให้แต่ละบุคคลมีบุคลิกภาพที่แตกต่างกัน

อังสนา สารเชวตร (2547: 23) กล่าวว่า บุคลิกภาพ คือ ลักษณะของบุคคลที่แสดงออกด้านการกระทำ เป็นลักษณะนิสัยของบุคคลเฉพาะตัว ซึ่งเกิดจากพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม

ลดาวัลย์ พรอนันตชัย (2548: 6) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะเฉพาะของนักเรียนที่สะท้อนถึงความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมการแสดงออกเพื่อตอบสนองสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ทำให้เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง

ณัศวดี จันทร์ฟอง (2549: 6) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะเฉพาะหรือพฤติกรรมที่แสดงออกของนักเรียนที่สะท้อนความรู้สึกนึกคิด เพื่อตอบสนองความต้องการสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ซึ่งทำให้นักเรียนนั้นมีความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง

จากความหมายของบุคลิกภาพดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะหรือพฤติกรรมเฉพาะตัวของแต่ละบุคคลที่แสดงออกมาทั้งภายในและภายนอก เป็นเอกลักษณ์หรือลักษณะนิสัยของบุคคลแบบเฉพาะ ซึ่งเกิดจากพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม บุคลิกภาพน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

2.6.1.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ

กาญจนา คำสุวรรณ (2524: 194-195) กล่าวว่า ประสบการณ์ที่เกิดจากการเรียนรู้ทางสังคมและส่งผลต่อบุคลิกภาพนั้น แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. ประสบการณ์ร่วมทางวัฒนธรรม เป็นประสบการณ์ที่บุคคลได้รับเหมือนกัน หรือต่างกัน มีผลทำให้บุคคลมีบุคลิกภาพที่แตกต่างกันตามความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยม ประเพณี และคำสอนของสังคมนั้นๆ

2. ประสบการณ์เฉพาะตัว เป็นอิทธิพลที่ได้รับจากการเลี้ยงดูของบิดามารดาผู้ปกครองที่แตกต่างกัน มีผลให้แต่ละคนได้รับการหล่อหลอมบุคลิกภาพไม่เหมือนกัน ผู้ที่ได้รับการเลี้ยงดูที่เหมาะสม ได้รับความรักเอาใจใส่ดูแล ให้กำลังใจ ก็จะพัฒนาบุคลิกภาพไปในทิศทางที่เหมาะสม มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีเหตุผลและมองโลกในแง่ดี ในขณะที่ผู้ที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยหรือเข้มงวดจะมีบุคลิกภาพไปในทิศทางตรงกันข้าม มีความก้าวร้าว ไม่ไว้ใจคน หวาดระแวง และมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสังคม

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530: 44) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพประกอบด้วย พันธุกรรมสิ่งแวดล้อม และช่วงเวลาในชีวิตของบุคคล กล่าวคือ

1. พันธุกรรม สิ่งที่ถ่ายทอดทางพันธุกรรม ส่วนมากเป็นลักษณะทางกาย เช่น ความสูงต่ำ ลักษณะเส้นผม สีของผิว ชนิดของโลหิต โรคภัยไข้เจ็บบางชนิด และข้อบกพร่องทางร่างกายบางชนิด เช่น ตาบอดสี ศีรษะล้าน นิ้วเกิน มือติดกัน ฯลฯ ซึ่งลักษณะทางกายเหล่านี้เป็นอิทธิพลของพันธุกรรมที่มีผลต่อบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลทั้งสิ้น

2. สิ่งแวดล้อม มีอิทธิพลต่อการพัฒนาของมนุษย์ทั้งพัฒนาการทางกายทางจิตและบุคลิกภาพ คือ บุคคลอื่นๆ รอบตัวเรา กลุ่มคน และวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมที่เป็นมนุษย์คนอื่น ๆ นี้จะมีอิทธิพลอย่างมากต่อการพัฒนาทางบุคลิกภาพ ทักษะ และพฤติกรรมทางสังคมของมนุษย์

3. ช่วงเวลาในชีวิตของบุคคล แสดงถึง ระดับพัฒนาการทางร่างกายและจิตใจ อันเกิดจากอิทธิพลร่วมระหว่างพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และแม้ระยะสำคัญของพัฒนาการของมนุษย์ส่วนมากจะอยู่ในช่วงเด็กเป็นส่วนมาก

ฉลอง ภริมย์รัตน์ (2531: 29-30) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ มี 2 ปัจจัยใหญ่ๆ คือ

1. องค์ประกอบด้านพันธุกรรม เป็นการถ่ายทอดยีนส์จากพ่อแม่ หรือบรรพบุรุษไปสู่ลูกหลาน ได้แก่ ลักษณะทางด้านรูปร่าง หน้าตา ท่าทาง ผิวพรรณ อารมณ์ ตลอดจนระบบประสาทและเลือด เป็นลักษณะที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิด

2. องค์ประกอบทางด้านสิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นธรรมชาติและสภาพวัฒนธรรม ประเพณี กฎเกณฑ์ ระเบียบต่างๆ ในสังคมที่บุคคลเกี่ยวข้องอยู่ เป็นผลทำให้เกิดการเรียนรู้และปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาพสิ่งแวดล้อมนั้นๆ ได้แก่ ลม ฟ้า อากาศ ที่อยู่อาศัย อาหาร ตลอดจนคนที่อยู่ใกล้ชิด องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมนี้มีผลให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ส่งผลให้บุคลิกภาพของคนแตกต่างกัน

จากข้อความดังกล่าว สรุปได้ว่าอิทธิพลของพันธุกรรม ช่วงเวลาในชีวิตของบุคคล และสิ่งแวดล้อม เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้บุคคลเกิดการพัฒนาบุคลิกภาพที่แตกต่างกัน และส่งผลทำให้บุคคลมีบุคลิกภาพต่างกันและส่งผลทำให้บุคคลเกิดนิสัยในการเรียนที่แตกต่างกัน

2.6.1.3 ประเภทของบุคลิกภาพ

การพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะที่แสดงออกทางกายภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ลักษณะเค้าหน้าหรือโครงสร้างต่างๆ ของร่างกายและบุคลิกภาพ เป็นความเชื่อว่ามีมนุษย์เรานั้น มีลักษณะสรีระเป็นแบบๆ ไป แต่ละแบบอาจเกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพแต่ละอย่าง (Luthan. 1989: 160) ดังนั้น จึงมีผู้แบ่งบุคลิกภาพของคนออกเป็นหลายประเภท เช่น ความคิดของจุง (Hergenhaen. 1990: 58-85; citing Jung. n.d.) ได้พิจารณาบุคลิกภาพของคน

1. บุคลิกภาพที่ชอบเก็บตัว (Introvert) เป็นคนที่ไม่ชอบสูงส่งกับผู้อื่น เคร่งครัดต่อระเบียบแบบแผน มีมาตรการและกฎเกณฑ์ที่แน่นอนในการควบคุมอุปนิสัยของตนเอง เชื่อตัวเอง และการกระทำทุกอย่างที่มักจะขึ้นอยู่กับตัวเองเป็นส่วนใหญ่ บุคคลประเภทนี้จะผูกพันกับตนเองมากกว่าที่จะผูกพันกับสังคมหรือบุคคลอื่น

2. บุคลิกภาพที่ชอบแสดงตัว (Extrovert) เป็นคนเปิดเผย คุยเก่ง ร่าเริง ปรับตัวได้ดีในสิ่งแวดล้อมต่างๆ มีความเชื่อมั่นในตนเองบนรากฐานของเหตุผลและความจริง

เครซเมอร์ (Samuel. 1981: 190-191; citing Kretschmer. 1921) และ เชลดอน (Burger. 1986: 189; citing Sheldon. 1942) เห็นว่าบุคลิกภาพของคนขึ้นอยู่กับรูปร่างลักษณะของคน จึงได้แบ่งบุคลิกภาพของคนตามรูปร่างหรือโครงสร้างทางสรีรวิทยาสอดคล้องกันเป็น 3 ประเภท คือ

1. ประเภทที่มีร่างกายอ้วนเตี้ย คอโต ร่างกายมีไขมันมาก พุงยื่น (Pygmy หรือ Endomorphy) คนประเภทนี้เป็นคนที่ชอบแสวงหาความสบาย ไม่รีบร้อน ชอบการเข้าสังคม สนุกสนาน รื่นเริง โกรธง่ายหายเร็ว และกินจุ

2. ประเภทที่มีรูปร่างผอมสูง ตัวยาว แขนยาว อ่อนแอ (Asthenic หรือ Extomorphy) คนประเภทนี้มีลักษณะเคร่งขรึม เอาการเอางาน มีความเครียดทางอารมณ์อยู่เป็นนิจ ชอบสันโดษไม่เข้าสังคม

3. ประเภทที่มีรูปร่างใหญ่ แข็งแรง เต็มไปด้วยกล้ามเนื้อ ร่างกายแข็งแรง ชอบออกกำลังกาย (Atneletic หรือ Mesomorphy) คนประเภทนี้ชอบทำอะไรแปลกๆ ชันๆ ไม่ใคร่มีความทุกข์ร้อน ไม่เคยพูดถึงเรื่องความเป็นความตาย สนุกอยู่เสมอ

นอกจากนี้ ฟรีดแมน และโรเซนแมน (Farmer and others. 1984: 34; citing Friedman; & Rosenman. 1974) ได้แบ่งบุคลิกภาพของคนตามลักษณะที่แสดงออก โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ บุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี รายละเอียดของบุคลิกภาพทั้ง 2 มีดังนี้

1.บุคลิกภาพแบบ เอ (Type A Personality) เป็นบุคลิกภาพของบุคคลที่มีพฤติกรรมดังต่อไปนี้ (Organ; & Hamner. 1982: 272-273 ; Farmer and others. 1984: 35; Smith & Anderson. 1986: 1166-1167; Fontana and Others. 1987)

1.1 มีความทะเยอทะยาน (Intense Ambition) เป็นบุคคลที่มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่อยากจะประสบความสำเร็จ

1.2 ชอบแข่งขัน (Competitive Drive) เป็นบุคคลที่ชอบต่อสู้แข่งขันกับผู้อื่นเพื่อให้ตนเองได้ดีกว่าคนอื่น

1.3 แข่งขันกับเวลา (Time Urgency) เป็นบุคคลที่กระทำสิ่งต่างๆ อย่างเร่งด่วนใช้เวลาให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ทำงานตามแผนเวลา

1.4 สร้างศัตรู (Hostility) เป็นบุคคลที่ยึดตัวเองเป็นที่ตั้ง ชอบแสดงออกนอกทาง ข่มขู่ผู้อื่น อาฆาตแค้น และขาดความเห็นใจกับความเฉื่อย

1.5 ออดทนต่ำ (Impatient) เป็นบุคคลที่มีความอดทนต่ำต่อการรอคอย และอดทนต่ำต่อสภาพแวดล้อมทางกาย ทนไม่ได้ต่อความเฉื่อย

1.6 มีความก้าวร้าว (Aggressiveness) เป็นบุคคลที่นิยมใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหาความคับข้องใจ แบ่งเป็นความก้าวร้าวทางวาจา และความก้าวร้าวทางร่างกาย

2.บุคลิกภาพแบบ บี (Type B personality) เป็นบุคลิกภาพที่มีลักษณะตรงกันข้ามกับบุคลิกภาพแบบ เอ ซึ่งเป็นบุคคลที่ไม่ทะเยอทะยาน ไม่มุ่งเอาชนะ มีความสงบเสถียร ทำงานไปพักผ่อนไป ไม่รีบร้อน (Greene and others. 1985: 165; Mitchell; & Lanson. 1987: 203; Robbins. 1989)

2.6.1.4 ประวัติความเป็นมาของการศึกษา บุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี

บุคลิกภาพแบบ เอ เป็นบุคลิกภาพที่ค้นพบในราว ค.ศ. 1960 อันเนื่องมาจากนายแพทย์ โรเซนแมน (Rosenman) ได้ริเริ่มสังเกตผู้ป่วยโรคหัวใจว่ามีบุคลิกภาพบางอย่างที่แปลกไปจากผู้ป่วยอื่นๆ จากการสังเกตการณ์บางอย่างในคลินิกโรคหัวใจของเขา พบว่าเก้าอี้ที่ผู้ป่วยโรคหัวใจมานั่งตรอวนั้นจะมีรอยสักเฉพาะตรงขอบเก้าอี้เท่านั้น แสดงว่า คนใช้ส่วนใหญ่ของเขานั่งแต่ตรงขอบเก้าอี้ซึ่งทำให้เขาคิดว่าคนเช่นนี้จะต้องเป็นคนรีบร้อน เพราะคนที่ทำอะไรรีบร้อนรีบเร่งมักนั่งเก้าอี้แค่ตรงขอบเก้าอี้ จะได้ลุกขึ้นได้รวดเร็ว คล้ายกับลักษณะของความพร้อมที่จะเคลื่อนไหวได้ทันที จากความคิดนี้ทำให้เขาคิดว่า น่าจะมีบุคลิกภาพบางอย่างที่เป็นปัจจัยต่อการเกิดโรคหัวใจ ซึ่งสอดคล้องกับการสังเกตของเขาอีกว่า ผู้ป่วยโรคหัวใจบางคนนั้นไม่มีปัจจัยเสี่ยง (Risk Factor) ซึ่งเชื่อกันว่าเป็นสาเหตุสำคัญของโรคหัวใจเลย แต่เดิมนั้นพบว่า การมีโคเรสเตอรอลสูง ความดันโลหิตสูง การสูบบุหรี่ การเป็นเบาหวาน และความอ้วน เป็นปัจจัยที่เสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจ ดังนั้น เขาจึงใช้เวลา 8 ปี ในการร่วมกันศึกษาและวิจัยบุคลิกภาพผู้ป่วยโรคหัวใจและในที่สุดก็พบว่า มีบุคลิกภาพชนิดหนึ่ง ซึ่งต่อมาเราใช้ชื่อว่าบุคลิกภาพแบบ เอ และบุคคลที่มีบุคลิกภาพตรงกันข้าม เรียกว่า มีบุคลิกภาพแบบ บี การค้นพบบุคลิกภาพแบบ เอ นั้นถือว่าการค้นพบที่สำคัญเพราะบุคลิกภาพแบบ เอ เป็นปัจจัยที่เสี่ยงกว่าปัจจัยกายภาพทุกตัว ถ้าเปรียบเทียบระหว่างผู้ป่วยโรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง หรือโรคไขมันในหลอดเลือดสูงกับคนที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ แล้ว คนที่มีบุคลิกภาพแบบ บี จะถือว่าเป็นปัจจัยที่เสี่ยงที่สุดของการเกิดโรคหัวใจ (จรรยา เกษศรีสังข์. 2537: 14; อ้างอิงจาก รังสิต ห่มระฤก. 2532)

จากประวัติความเป็นมาของการศึกษาบุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี นั้น ฟรีดแมน และโรเซนแมน (จรรยา เกษศรีสังข์. 2537: 14; อ้างอิงจาก Friedman; & Roseman. 1974) สรุปลักษณะของ บุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี ได้ดังนี้

บุคลิกภาพแบบ เอ (Type A Behavior Pattern Personality) หมายถึง บุคคลที่มีบุคลิกภาพรีบร้อน ชอบแข่งขัน และก้าวร้าว ชอบทำงานให้ได้มากๆ ในเวลาน้อยๆ มีความรู้สึกที่เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว มีความมานะพยายามมากในการทำงาน ชอบฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆ เพื่อประสบความสำเร็จ ชอบทำงานด้วยความรวดเร็วทนไม่ได้อีกกับงานที่ล่าช้า มีความต้องการพักผ่อนน้อยกว่าคนอื่น และกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกโกรธและก้าวร้าวได้ง่าย

บุคลิกภาพแบบ บี (Type B Behavior Pattern Personality) หมายถึง บุคคลที่มีบุคลิกภาพที่มีความผ่อนคลาย ไม่รีบร้อน และไม่ก้าวร้าว มีลักษณะเรื่อยๆ เฉื่อยๆ ชอบการพักผ่อน ดำเนินชีวิตอย่างง่ายๆ และไม่ชอบฝ่าฟันอุปสรรคในการทำงาน

2.1.6.5 การวัดลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี

บุคลิกภาพแบบ เอ และบี แบบวัดที่ใช้ในปัจจุบัน มี 3 แบบ (จรรยา เกษศรีสังข์. 2537: 15; อ้างอิงจาก Friedman; & Roseman. 1974) คือ

แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง (Structured Interview : SI) ประกอบด้วยข้อคำถาม 25 ข้อ เป็นการถามโดยให้ผู้ตอบรายงานพฤติกรรมตนเองในสถานการณ์ต่างๆ ที่ทำให้คนที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ ไม่สามารถทน เช่น สถานการณ์ที่ทำให้เกิดความโกรธ สถานการณ์ที่มีการแข่งขันอย่างมาก แบบสัมภาษณ์นี้เป็นการวัดการแสดงทางด้านกายภาพ

มาตรวัดลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ ของเฟรมมิงแฮม (Fremingham Type A Scale: FTAS) เป็นแบบวัดรายงานตนเองเช่นเดียวกับแบบที่หนึ่ง ประกอบด้วยข้อคำถาม 10 ข้อ วัดทางด้านแรงขับมุ่งสัมฤทธิ์ การมีความรู้สึกที่เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว และการรับรู้ถึงความกดดันในการทำงาน

แบบสำรวจการกระทำของ เจนกินส์ (Jenkins Activity Survey: JAS) เป็นแบบสอบถามที่ประกอบด้วยข้อคำถาม 20 ข้อ บุคคลที่ได้คะแนนวัดสูงนี้ เป็นบุคคลที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ โดยกลุ่มบุคคลนี้รายงานว่า มีความรู้สึกที่เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว ทำงานด้วยความเร่งรีบ ไม่ลดละต่อความอ่อนล้าหรือการทำงานที่ประสบความสำเร็จล้มเหลว นอกจากนี้ยังรายงานว่าตนเองทำงานหนักและมีความต้องการผลสัมฤทธิ์มากกว่า โดยเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ รายงานว่า มีความต้องการก้าวหน้าในอาชีพ มีความตั้งใจเพิ่มสถานภาพอาชีพให้สูงขึ้น รับรู้ที่ได้รับแรงเสริมจากการทำงานกว่าอีกทั้งยังมีระดับการศึกษาสูงกว่า

นอกจากนี้ สตรูเบและคนอื่นๆ (Strube and others. 1987) ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแบบสำรวจกิจกรรมของเจนกินส์ว่า เป็นแบบวัดบุคลิกภาพแบบ เอ โดยให้ผู้ตอบรายงานพฤติกรรมตนเองว่า มีการแสดงออกอย่างไรและได้ศึกษาพบว่า คนที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ มีความเชื่อถือว่าความสำเร็จของงานมากกว่าความล้มเหลว มีแรงขับในการแข่งขันสูง มุ่งสัมฤทธิ์และมี

ความรู้ว่าเวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้บุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี

2.6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

2.6.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

เคลลีและฮุสตัน (Kelly; & Houston. 1985: 634) ได้ศึกษาบุคลิกภาพแบบ เอ และ แบบ บี จำแนกตามความแตกต่างทางด้านลักษณะชีวิตสังคมภูมิหลัง และการทำงาน กลุ่มตัวอย่างเป็นหญิงที่ทำงานนอกบ้านจำนวน 220 คน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า หญิงที่ทำงานนอกบ้านลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ มีระดับการศึกษาสูงกว่า ระดับสถานภาพทางอาชีพสูงกว่า มีชั่วโมงการทำงานมากกว่า มีปริมาณงานที่ทำมากกว่า มีความสับสนในบทบาทการทำงาน ความเครียดในการทำงาน และต้องการประสบการณ์การทำงานมากกว่าบุคคลที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ บี

ไควร์เวอร์และไวน์ดเนอร์ (Kleiver; & Weidner. 1987: 204) ได้ศึกษาเรื่อง “ลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ และระดับความมุ่งหวัง โดยศึกษาจากการตั้งเป้าหมายของความสำเร็จของเด็กและผู้ปกครอง” กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กชาย จำนวน 32 คน และเด็กหญิง 41 คน มีอายุระหว่าง 9-12 ปี โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นเด็กที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ และ บี ผลการวิจัยพบว่า เด็กทั้งสองกลุ่มได้ตั้งเป้าหมายความสำเร็จแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ในการกระทำพฤติกรรมเด็กที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ จะทำงานสำเร็จมากกว่า และมีความเพียรพยายามเพื่อให้ประสบความสำเร็จมากกว่า

สตรูป และโบแลนด์ (อัจนรา วงศ์วัฒนามงคล. 2533: 19-20; อ้างอิงจาก Strube; & Boland. 1986) ได้ศึกษาการรับรู้สาเหตุของการกระทำและความเพียรในการทำงานของบุคคลที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ และแบบ บี ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ และแบบ บี ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ มีความเชื่อถือในความสำเร็จมากกว่าความล้มเหลว ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างการวินิจฉัยความยากของงานกับความเพียรในการทำงานนั้น พบว่า มีความสัมพันธ์ทางลบ กล่าวคือ ถ้างานมีความยากมากขึ้นบุคคลจะมีความเพียรในการทำงานนั้น พบว่า มีความสัมพันธ์ทางลบ กล่าวคือ ถ้างานมีความยากมากขึ้นบุคคลจะมีความเพียรพยายามในการทำงานลดลง และจะมีความเพียรพยายามมากในงานที่มีความยากปานกลางใน

ขณะที่บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบ บี นั้น มีความเชื่อถือในความสำเร็จและความล้มเหลวไม่แตกต่างกัน และการวินิจฉัยความยากของงาน และความเพียรพยายามมีความสัมพันธ์กันทางบวก

สตูรปและคนอื่นๆ (อัจฉรา วงศ์พัฒนามงคล. 2533: 19-20; อ้างอิงจาก Strube and others. 1987) ได้ศึกษาสถานการณ์ที่ไม่สามารถควบคุมได้ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่มีความพยายาม และความสำเร็จไม่สอดคล้องกัน ผลการวิจัยพบว่า บุคคลที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ มีความพยายามมากขึ้น เพื่อให้ตนเองสามารถควบคุมสถานการณ์ได้

2.6.2.2 งานวิจัยในประเทศ

อัจฉรา วงศ์พัฒนามงคล (2533: 126-217) ได้ศึกษาตัวแปรทางพฤติกรรมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จำนวน 240 คน เป็นผู้ที่มีการศึกษาต่อจำนวน 120 คน และไม่มีพฤติกรรมการศึกษาต่อจำนวน 120 คน ตัวแปรที่ศึกษา คือ จิตลักษณะพื้นฐานของบุคคล โดยการศึกษาบุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี และสภาพแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการศึกษาต่อ ผลการวิจัยพบว่า “บุคคลที่มีพฤติกรรมการศึกษาต่อ” มีบุคลิกภาพแบบ เอ อายุน้อย มีความเครียดในการทำงานสูง มีความกลัวความสำเร็จรูป เป็นโสด มีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษา มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมค่อนข้างสูง และมีการรับรู้ความมั่นคงในการทำงานสูง

ชมพูนุท พงษ์ศิริ (2535: 73-74) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวลในการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2, 3 และ 4 วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย กรุงเทพมหานคร จำนวน 230 คน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 มีความวิตกกังวลต่ำที่สุด และนักศึกษาพยาบาลที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ จะมีความวิตกกังวลสูงกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีบุคลิกภาพแบบ บี

จรรยา เกษศรีสังข์ (2537: 105) ได้ศึกษาวิธีการเผชิญปัญหาของนักเรียนนายร้อยตำรวจ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนนายร้อยตำรวจที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ มีวิธีการเผชิญปัญหาแบบสู้ปัญหา ยกเว้น วิธีการเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ส่วนนักเรียนนายร้อยตำรวจที่มีบุคลิกภาพแบบ บี มีวิธีการเผชิญปัญหาด้านต่างๆ แบบรอมชอม

จากงานวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่า บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ จะมีความเพียรพยายามในการทำงาน เพื่อประสบความสำเร็จมากกว่า รักความก้าวหน้ามากกว่า มีความเครียดและความวิตกกังวลในการทำงานสูงกว่าบุคคลที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ บี ซึ่งบุคลิกภาพแบบเอ และบี มีอิทธิพลต่อนิสัยในการเรียนของนักเรียน ดังนั้นผู้วิจัยคาดว่า บุคลิกภาพน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

2.7 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

2.7.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

กุหลาบ รัตนสังธรรม และคณะ (2540: 13-15) ได้สรุปแนวคิดของสัมพันธภาพในครอบครัวไว้ว่า ครอบครัวที่มีสัมพันธภาพที่ดีจะต้องมีพฤติกรรมที่แสดงความรักและความผูกพันกันในลักษณะต่อไปนี้

1. ต้องเอาใจใส่ดูแลและเอื้ออาทรต่อกัน หมายถึง การดูแลสุขภาพของกันและกัน อาหารการกิน การเล่าเรียนของบุตร ความทุกข์และความสุขที่ต้องการระบาย เป็นต้น
2. ต้องรู้จักคนที่เรารัก สำหรับบุตร ธิดา บิดา มารดา ก็ต้องเข้าใจและมีความรู้เกี่ยวกับบุตร อุปนิสัยบุตร จุดเด่นจุดด้อยเป็นอย่างไร
3. ต้องเคารพซึ่งกันและกัน หมายถึง การเคารพที่มาจากใจ ซึ่งมีพฤติกรรมการแสดงออกหลายอย่าง เช่น การฟัง การเกรงใจ การเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างกัน เป็นต้น
4. ต้องมีความรับผิดชอบ หมายถึง การยอมรับความผิดหรือความชอบ
5. ต้องมีความไว้วางใจกันและกัน ควรมีต่อทั้งทางกายและทางใจ
6. ต้องให้กำลังใจกันและกัน อาจเป็นคำพูดหรือท่าทางที่ให้การสนับสนุน
7. ต้องให้อภัยกันและกัน ถ้ามีความรักอยู่ก็ให้อภัยให้กัน ยกโทษให้กัน
8. ต้องรู้จักสื่อสารในครอบครัว ควรใช้ปิยะวาจา ระหว่างบิดามารดากับบุตร
9. ต้องใช้เวลาด้วยกันอย่างมีคุณค่าและคุณภาพ มีกิจกรรมร่วมกัน ช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ที่มี
10. ต้องมีการปรับตัวตามภาวะที่เปลี่ยนแปลงของบุคคลในครอบครัว
11. ต้องรู้จักภาระหน้าที่ในครอบครัวและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การอยู่ด้วยกันทุกคนต้องมีบทบาทหน้าที่ต่อตนเองและต่อสมาชิกในครอบครัว
12. มีความใกล้ชิดทางสัมผัส การสัมผัส เช่น การโอบกอดกันบ้างเป็นการแสดงความรักความอบอุ่นตามธรรมชาติของคน

2.7.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

2.7.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

แมคเคลแลนด์ (McClelland. 1961: 253) พบว่า มีความสัมพันธ์กันสูงระหว่างพ่อแม่ที่เข้มงวดกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำของลูก และจากการศึกษาในประเทศตุรกีเฉพาะกลุ่มนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงพบว่า ในช่วงวัยเด็กมักจะหลบหลีกผู้ปกครองที่เข้มงวด

แคลเดล และเลสเซอร์ (Kandall; & Lesser. 1962: 221-222) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาของวัยรุ่นในสหรัฐอเมริกา พบว่า การตัดสินใจของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์โดยตรงต่อการศึกษาของบุตรมากกว่าสภาพเศรษฐกิจและกลุ่มเพื่อน

2.7.2.2 งานวิจัยในประเทศ

อรพินทร์ ชูชม (2522: 92) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพื้นความรู้เดิมสภาพแวดล้อมทางบ้าน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายพบว่า สิ่งแวดล้อมทางบ้านมีบทบาทต่อความพร้อมในการเรียนของเด็ก เด็กจะพร้อมในการเรียนถ้าบ้านมีบรรยากาศที่ส่งเสริมให้น่าเรียน คือ ความเข้าใจต่อกันมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด ไม่สร้างความหวาดหวั่นวิตกให้เกิดกับอารมณ์ของเด็ก

ประกายทิพย์ พิชัย (2539: 78) ศึกษาเรื่องแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง จำนวน 1,009 คนพบว่า สัมพันธภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.8 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์

2.8.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์

เบค (ศิริวรรณ สุวินท์. 2548: 69; อ้างอิงจาก Back. 1970) กล่าวว่า ผู้เรียนมีความต้องการให้ผู้สอนมีไมตรีจิตและให้ความอบอุ่น ถ้าผู้สอนตอบสนองความต้องการแล้ว จะทำให้ผู้เรียนรับรู้ผู้สอนไปในทางที่ดี มีกำลังใจ และได้รับความสำเร็จในการเรียน

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2527: 48) ได้กล่าวถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอนว่า ผู้สอนไม่ควรสร้างบรรยากาศแห่งความกลัวให้เกิดขึ้น การเรียนรู้มิใช่เกิดขึ้นในชั้นเรียนเสมอไป ดังนั้นการพบปะซักถามนอกชั้นเรียนจะสร้างบรรยากาศแห่งความเป็นมิตรได้ง่ายขึ้น อย่าทำให้เกิดการเสียหน้า และควรฟังความคิดเห็นจากนักเรียนบ้าง

พรณี ชูทัย เจนจิต (2532: 316) กล่าวว่า การที่ครูมีความเมตตากรุณาเห็นอกเห็นใจนักเรียน สนใจนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีความยุติธรรม ไม่มีความลำเอียง หรือเลือกที่รักมักที่ชังตลอดจนมีความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียน ทำให้นักเรียนรักที่จะเรียน และทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนด้วย

ประทีป อึ้งทรงธรรม (2542: 36) ได้แสดงทัศนะต่อความสัมพันธ์ของการเป็นครูผู้มีบทบาทหน้าที่สอนสั่งและให้ความรู้แก่นักเรียนไว้ว่า การเรียนการสอนนักเรียนนั้นต้องไม่เพียงแต่สอนและให้ความรู้แก่นักเรียนภายในห้องเรียนหรือโรงเรียนได้เพียงอย่างเดียว แต่ครูต้องพร้อมที่จะเป็นผู้พลีแรงกายแรงใจต่อการมอบเนื้อหาความรู้ทั้งในและนอกบทเรียนในต่างสถานที่ได้อีกด้วย

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (ศรีนทิพย์ พงษ์ศาสด์. 2546: 49; อ้างอิงจากไพฑูรย์ สินลารัตน์. 2524) กล่าวว่า ในการเรียนการสอนทุกระดับนอกจากผู้เรียนต้องการผู้สอนที่มีความรู้ดี มีประสบการณ์ดีแล้ว ยังต้องการอาจารย์ที่มีวิธีการสอนที่เป็นกันเอง เข้าใจ และเห็นอกเห็นใจในผู้เรียน แต่ในขณะเดียวกันก็ควรชี้แนะให้เห็นถึงความถูกต้อง เหมาะสม ให้ข้อติชมตรงไปตรงมา ซึ่งเต็มไปด้วยความหวังดีช่วยให้บรรยากาศการเรียนรู้ดีขึ้น

จากเอกสารข้างต้น สรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูมีความสำคัญ นอกจากด้านการเรียนการสอนและการให้การอบรมแก่นักเรียนแล้ว นักเรียนยังต้องการครูที่มีความรู้ มีประสบการณ์ และวิธีการสอนที่เป็นกันเอง เข้าใจ เห็นอกเห็นใจ เป็นที่ปรึกษาของนักเรียนได้ตลอดเวลา ดังนั้น สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูจึงน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

2.8.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์

2.8.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ยี (Yee. 1971: 41-42) ได้ทำการศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนมีอิทธิพลต่อการประสบความสำเร็จอย่างไร โดยแยกเป็นเด็กสองพวก คือ พวกที่ถือตัวครูเป็นศูนย์กลาง และพวกที่ถือนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมที่แสดงความจงเกลียดจงชังของครูต่อเด็กทำให้เด็กเป็นคนเมินเฉย ถอยหนี เฉื่อยชาต่อการแก้ปัญหา เป็นปฏิปักษ์กับคนอื่น ก้าวร้าวปรับตัวไม่ได้

โคแกน (Cogan. 1975: 135-139) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการสอนของครู ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ที่เป็นมิตรระหว่างอาจารย์ และนักเรียน จะทำให้ผลการเรียนของนักเรียนดีขึ้น อาจารย์ และนักเรียน มีความสัมพันธ์กันมากเท่าใด นักเรียนจะสามารถพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ให้ถึงขีดสุดได้มากเพียงนั้น และลักษณะความสัมพันธ์ของอาจารย์และนักเรียนจะมีอิทธิพลต่อความสนใจในวิชาที่เรียนของนักเรียน นักเรียนมีความศรัทธาในตัวอาจารย์ ซึ่งช่วยให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน มองเห็นการเรียนเป็นงานประจำ กิจกรรมเป็นงานอดิเรก การมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน จะทำให้ผลการเรียนของนักเรียนดีขึ้น

ลูวิส (Lewis.1989: 160) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "Relationship Between Teachers and Students Regarding the Fundamental Attitude and Values of Democracy" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมและทัศนคติที่เป็นส่วนเกี่ยวข้องมาจากสัมพันธภาพของครูและนักเรียนในด้านภาวะการณ์เป็นพลเรือน ซึ่งผลการวิจัยพบว่าทั้งสองกลุ่มเห็นว่า สิทธิในการออกเสียงเป็นสิทธิพิเศษ และมีความคิดเห็นตรงกันว่าครูมีบทบาทหน้าที่ในการสอนหลักประชาธิปไตย และประวัติศาสตร์อเมริกันในทุกระดับชั้น

2.8.2.2 งานวิจัยในประเทศ

พรรณี ชูชัย (2532: 361) ผลการวิจัยพบว่า การที่ครูมีความเมตตากรุณา เห็นอกเห็นใจนักเรียน สนใจนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีความยุติธรรม ตลอดจนมีความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียน ทำให้นักเรียนรักที่จะเรียน และส่งผลให้นักเรียนประสบผลความสำเร็จในการเรียนด้วย

นลินี ธรรมอำนวยสุข (2540: 102-105) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความเครียดของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาโรงเรียนกีฬาจังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดกรมพลศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มที่ไม่มีการวางแผนการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูมีความสัมพันธ์กันทางลบกับความเครียดในการเรียนของนักเรียน

กมลวิทย์ วันวิชัย (2545: 43) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสตรีวัดอัมพรวรรค์ กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า บรรยากาศการเรียนการสอนที่ดี ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียนและผู้สอน ครูมีวิธีการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถาม จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่น่าสนใจ จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียน ตั้งใจและเอาใจใส่ในการเรียน มีความกระตือรือร้น และมีความรับผิดชอบด้านการเรียน

จากงานวิจัย สรุปได้ว่า สัมพันธภาพอันดีระหว่างนักเรียนกับครูผู้สอนทำให้บรรยากาศการเรียนการสอนเป็นไปอย่างราบรื่น ทำให้นักเรียนสนใจการเรียน ยอมรับในตัวครู ซึ่งสามารถนำไปสู่ความสำเร็จในการเรียนของนักเรียน

2.9 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

2.9.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

เมดิสัน (สุริตา หงสาชาติ. 2539: 44-45; อ้างอิงจาก Medison. 1985) กล่าวว่า สิ่งแวดล้อมในมหาวิทยาลัยมีส่วนทำให้นักศึกษามีบุคลิกเปลี่ยนแปลงไป คือ เนื้อหาวิชาที่เรียน อิทธิพลของเพื่อน วัฒนธรรมของนักศึกษา เช่น การแต่งกาย บุคลิกภาพของอาจารย์ผู้สอน

กันยา สุวรรณแสง (2533: 61-65) อธิบายว่าความสัมพันธ์ของนักเรียนมี 2 ลักษณะคือ ความสัมพันธ์ทางอารมณ์และความสัมพันธ์ทางปัญญาโดยความสัมพันธ์ทางอารมณ์เป็นความสัมพันธ์ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความผูกพัน ระหว่างเพื่อนกับเพื่อน การกระทำที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์แบบนี้ ยกตัวอย่าง เช่น การทักทาย การไต่ถามทุกข์สุข มีความเกรงใจ วางตัวในฐานะที่เหมาะสม ให้ความเอาใจใส่ ความสนใจเพื่อแสดงความยินดีในวาระสำคัญ เป็นต้น

ปราณี พรณวิเชียร (2534: 76-78) กล่าวถึงแนวทางการปฏิบัติตนกับเพื่อน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันควร ปฏิบัติดังนี้ ได้แก่ ให้ความสำคัญกับเพื่อน เก็บข้อมูลเล็กๆน้อยๆ

ของเพื่อนไว้ เก็บอคติต่างๆไว้ในใจ อย่าจดจำในสิ่งที่ให้ไป เปิดโอกาสให้เพื่อนได้แสดงน้ำใจบ้าง ฝึกเป็นผู้ที่อารมณ์ขันกับเพื่อน และนึกถึงมิตรภาพเก่าๆกับเพื่อนให้กลับคืนมา

ศุภวดี บุญวงศ์ (2539: 19) กล่าวว่า กลุ่มเพื่อนเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยของนิสิต ถ้านิสิตสามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนได้ ได้รับการยอมรับนับถือจากเพื่อน นิสิตจะสามารถเรียนรู้บทบาทของตนเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเมื่ออยู่ในกลุ่มเพื่อน ช่วยให้เกิดความรู้สึกคุ้นใจ มีความมั่นคง เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง มีสุขภาพจิตที่ดี สามารถศึกษาเล่าเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ชนนุช บุญสิทธิ์ (2541: 24) ได้สรุปการปฏิบัติตนของวัยรุ่นกับเพื่อนสัมพันธ์ภาพอันดีไว้ ดังนี้แสดงกิริยา ยิ้มแย้ม แจ่มใส แสดงความสนใจกับบุคคลอื่น ตั้งใจฟังผู้อื่นพูด แสดงกิริยารับฟังข้อคิดเห็น ทำตนให้เป็นคนมองโลกในแง่ดี อย่าจับผิดผู้อื่น มีความเกรงใจต่อบุคคลอื่น รู้จักระงับอารมณ์ วางตัวอย่างเหมาะสม ไม่โอ้อวด รู้จักปฏิเสธคำขอหรือสิ่งที่ไม่มีเหตุผลและจดจำข้อมูลเล็กๆ ของเพื่อนไว้เพื่อแสดงความยินดีในวาระสำคัญ

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สรุปได้ว่า การที่นักเรียนกับเพื่อนมีความสัมพันธ์กันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในด้านการแสดงออกทางด้านพฤติกรรมต่อกัน ในด้านการให้ความร่วมมือความช่วยเหลือในทางด้านการเรียนรู้ และยอมรับฟังความคิดเห็นของกันและกันจะส่งผลต่อผลการเรียนของนักเรียน ดังนั้นผู้วิจัยคาดว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน น่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

2.9.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

2.9.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

เดวิด (David. 1971: 578) พบว่า นักศึกษามีความพร้อมใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นมากมีแนวโน้มที่จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่มีความพร้อมใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นต่ำ สำหรับกลุ่มที่มีบรรยากาศก้าวร้าว มีความคับข้องใจและมีการขัดแย้งสมาชิกจะมีพฤติกรรมไม่พึงปรารถนาทำให้การเรียนการสอนไม่ค่อยได้ผล เดวิด (David. 1971: 578) ยังศึกษาผลของความแตกต่างของความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียน การปรับตัว และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของมหาวิทยาลัยเพรชแมน ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่มีความพอใจ ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนมากและมีการปรับตัวที่ดีจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่มีความพึงพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนน้อย และมีการปรับตัวไม่ดี

เฮิร์ด (Hurd. 1971: 3793) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในมหาวิทยาลัยโดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยยูเนออร์ ผล

การศึกษา พบว่า การพัฒนาเป็นตัวของตัวเอง ได้รับอิทธิพลมาจากความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนและการมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในมหาวิทยาลัย

เลย์แมน (Layman. 1975: 7210) ได้ศึกษาทัศนคติของนักศึกษาใหม่ที่มีต่อสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยแห่งรัฐโอกลาโฮมา ผลการศึกษาพบว่า ความเป็นเลิศทางวิชาการและการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีมีความสัมพันธ์กับนักศึกษาที่ตั้งใจเรียนมากกว่านักศึกษาที่ไม่ตั้งใจเรียน และการจัดสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยจะส่งผลต่อบุคลิกภาพของนักศึกษา ทั้งด้านความเป็นเลิศทางวิชาการและความมีระเบียบวินัย

บอยด์ (Boyd. 1979: 175) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการวัดผลสัมฤทธิ์และความก้าวหน้าทางวิชาการของนักศึกษาผิวดำ จำนวน 800 คน จากมหาวิทยาลัย 40 แห่ง ในช่วง 10 ปี (1970-1979) ผลการศึกษาพบว่าความเปลี่ยนแปลงของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่ชัดเจนในช่วง 10 ปี วัดได้จากลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเพื่อน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของมหาวิทยาลัย

2.9.2.2 งานวิจัยในประเทศ

สุพจน์ จักขุทิพย์ (2521: 23) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการประพฤติตนไม่สมควรแก่สภาพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า อิทธิพลจากการคบเพื่อน การยอมรับเพื่อนในทางเลื่อมเสียเป็นสิ่งที่ผลักดันให้ประพฤติตนไม่เหมาะสมแก่สภาพการเป็นนักเรียน และการใช้เวลาว่างในทางที่เหมาะสม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำอีกทั้งขาดความรู้ความเข้าใจกฎหมายที่ใช้ควบคุมความประพฤติและนักเรียนนักศึกษาที่มีปัญหาเรื่องความประพฤติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการหนีเรียน

สมบัติ วัจนะสาริกุล (2525: 117) ได้ศึกษาทัศนคติของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมและสถาบันการศึกษาเอกชน ทางด้านสภาพแวดล้อม กลุ่มเพื่อน พบว่า นักศึกษาใช้เวลาว่างไม่ถูกต้องอาจเป็นเพราะอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนชักจูงไปในทางที่ไม่ถูกต้องและไม่เกิดประโยชน์แก่นักศึกษา

รัตนา ดวงแก้ว (2527: 155) ได้ศึกษาระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างเชาวน์ปัญญา สภาพแวดล้อมทางปัญญา และสังคมมีติดกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรีปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 314 คน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

รัตนา ศิริพานิช (2530: 60) ได้ศึกษาปัญหาการปรับตัวของนักศึกษาไทยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ผลการศึกษาพบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีปัญหาในการปรับตัวด้าน

การเรียนการสอนมากที่สุด คือมีความรู้ดีกว่า มีการแข่งขันในการเรียนและรู้สึกว่าตัวเองไม่อบอุ่นมั่นคง รongลงมาคือ ปัญหาด้านการปรับตัวด้านความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับเพื่อน คือรู้สึกว่า ตนเอง ว่าเหวเมื่อขาดเพื่อน เมื่อไปขอความช่วยเหลือ รู้สึกว่าเพื่อนไม่จริงใจต่อกัน

วัชรินทร์ แก้วลา (2531: 85) ได้เสนอแนะการพัฒนา สภาพแวดล้อม สังคม กลุ่มเพื่อนให้เอื้ออำนวยต่อการเสริมสร้างบุคลิกภาพของนักศึกษานั้น วิทยาลัยครู ควรส่งเสริมให้นักศึกษาเห็นความสำคัญของเพื่อน กลุ่มพัฒนาคุณภาพของการจัดกิจกรรมนักศึกษา และการจัดให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า อิทธิพลของเพื่อนเป็นสิ่งสำคัญต่อความรู้สึกของนักเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การปรับตัว ซึ่งสิ่งเหล่านี้ย่อมส่งผลต่อการเรียนที่จะมีประสิทธิภาพหรือไม่ ดังนั้นผู้วิจัยคาดว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียน

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนบ้านค่าย จังหวัดระยอง

ประวัติโรงเรียนบ้านค่าย

โรงเรียนบ้านค่าย ตั้งอยู่เลขที่ 04/8 หมู่ 6 ตำบลหนองละลอก อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง 21120 ก่อตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ.2492 โดยอาศัยที่ดินของวัดบ้านค่ายในเนื้อที่ 12 ไร่ โดยมีนายอร่าม เวชประสิทธิ์ รักษาการในตำแหน่ง อาจารย์ใหญ่ และต่อมา นายเอี่ยม จันทร์สว่าง เป็นผู้บริหารคนแรก เปิดทำการสอนเมื่อ 17 พฤษภาคม 2492 ในระดับชั้น ม.1-ม.3 ต่อมาในปี พ.ศ. 2496 เปิดทำการสอนระดับชั้น ม.4-ม.6 ปี พ.ศ. 2504 ยุบ ม.1 และได้เปิด ม.ศ.1 แทนชั้น ม.4 เดิมจนถึงปี 2506 จึงมีเฉพาะ ม.ศ.1 - ม.ศ.3 ปี พ.ศ. 2518 เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย(ม.4-ม.6)

ในปัจจุบัน โรงเรียนได้ขยายเนื้อที่ 42 ไร่เศษ เปิดทำการสอนแบบสหศึกษา ประเภท เดินเรียน ตามหลักสูตร มัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2522 และมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) แผนการเรียน เต็มรูป คือ 14-14-14/10-10-10 มีครูอาจารย์ ทั้งสิ้น 69 คน พนักงานราชการทั่วไป 16 คน ครูจ้างสอน 18 คน ลูกจ้างประจำ 5 คน นักเรียน 2,114 คน โทรศัพท์ 0-3864-1404 โทรสาร 0-3864-2064

“เรียนดี กีฬาเด่น เน้นคุณธรรม นำสามัคคี มีวินัย” เป็นคำขวัญที่ทางโรงเรียนได้ยึดถือเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนของนักเรียนเพื่อให้มีความรู้และความดีควบคู่ไปกับการพัฒนาทางด้านร่างกายอารมณ์ สังคม สติปัญญา เพื่อฝึกฝนให้นักเรียนมีวินัยในตนเอง มีความมั่นใจ เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น ในฐานะพลเมืองดี ตามระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ปัจจุบันโรงเรียนบ้านค่าย มีอาคารเรียนอาคารประกอบต่าง ๆ ดังนี้

1. อาคารเรียนแบบ 216 จำนวน 1 หลัง
2. อาคารเรียนแบบ 216ก จำนวน 1 หลัง
3. อาคารเรียนแบบ 316 ค จำนวน 1 หลัง
4. อาคารประชุม 100/27 จำนวน 1 หลัง
5. อาคารโรงฝึกงานแบบ ฝ 102 จำนวน 1 หลัง
6. อาคารโรงฝึกงานแบบ ฝ 100/27 จำนวน 1 หลัง
7. อาคารเรียนแบบ 424ล. (พิเศษ) จำนวน 1 หลัง
8. อาคารพยาบาล จำนวน 1 หลัง
9. อาคารอเนกประสงค์ “อนุสรณ์โรงเรียนบ้านค่าย 50 ปี” จำนวน 1 หลัง
10. อาคารโรงอาหาร จำนวน 1 หลัง
11. ห้องน้ำห้องส้วมนักเรียน จำนวน 4 หลัง

โรงเรียนบ้านค่ายบ้านค่ายจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของกระทรวงศึกษาธิการ และได้จัดให้นักเรียนได้เลือกเรียนวิชาเลือกเสรีอย่างหลากหลายนอกจากนี้ยังจัดให้มีการเลือกกิจกรรมชุมนุมเสริมหลักสูตรตาม ความถนัด และความสามารถของนักเรียน

ในปีการศึกษา 2549 โรงเรียนบ้านค่ายจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2544 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาตอนปลายพุทธศักราช 2544

วิสัยทัศน์

“โรงเรียนบ้านค่ายจะเป็นโรงเรียนยอดนิยมของจังหวัดระยองภายในปี 2550”

พันธกิจ

1. จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 3-4 ให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน
2. ปลูกฝัง อบรม ให้นักเรียนยึดมั่นและดำรงชีวิต ตามหลักธรรมคำสอนของศาสนา
3. พัฒนาครูและบุคลากรสู่ความเป็นมืออาชีพ
4. ร่วมอนุรักษ์ พัฒนา ฟื้นฟู สืบสานและพัฒนาศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและประเทศไทย
5. ร่วมดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
6. เสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคีเครือข่ายให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
7. ใช้ ICT ในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้

เป้าหมาย

1. นักเรียนทุกคนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ คิดวิเคราะห์ มีทักษะการดำรงชีวิต เป็นคนดี อยู่อย่างมีศักดิ์ศรีของความเป็นไทยและก้าวไกลสู่สากล
2. ผู้บริหาร ครู และบุคลากรมีความเป็นมืออาชีพและเป็นผู้ประกอบการเปลี่ยนแปลง
3. ชุมชนได้โรงเรียนที่ดี มีคุณภาพ เชื่อมั่น
4. ศรัทธา รู้สึกภูมิใจเป็นเจ้าของ และมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

กลยุทธ์หลัก

1. พัฒนาระบบการบริหารจัดการ
2. พัฒนาคุณภาพนักเรียนและกระบวนการจัดการเรียนรู้

3. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา
4. พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศการสื่อสาร
5. พัฒนาระบบภาคีเครือข่ายอุปถัมภ์และทรัพยากรทางการศึกษา

การพัฒนาปรับปรุงสถานศึกษาตลอด 5 ปี ที่ผ่านมา

ปีการศึกษา ๒๕๔๖

- เข้าโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ของกระทรวงศึกษาธิการ
- ได้รับคัดเลือกเป็นโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน
- ได้รับคัดเลือกเป็นโรงเรียนส่งเสริมการใช้ภาษาไทยดีเด่น จังหวัดระยอง

ของกระทรวงวัฒนธรรม

- ได้รับคัดเลือกเป็นโรงเรียนส่งเสริมมารยาทไทยดีเด่น จังหวัดระยอง

ของกระทรวงวัฒนธรรม

- ได้รับรางวัลชนะเลิศโครงการระดับธงชาติอาคารสถานที่จังหวัดระยอง

ของสำนักงานรัฐมนตรี

- รับการประเมินภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ

การศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. ระหว่างวันที่ ๓-๕ กันยายน ๒๕๔๖ ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน จำนวน ๑๔ มาตรฐาน อยู่ในระดับดี ทุกมาตรฐาน

ปีการศึกษา ๒๕๔๗

- โรงเรียนได้รับการคัดเลือกจากศูนย์พัฒนาโรงเรียนในฝัน เป็นโรงเรียนเร่งสู่

ฝัน (FAST TRACK) และเข้ารับการประเมินเป็นโรงเรียนต้นแบบในฝัน รุ่นที่ ๑ ลำดับ ที่ ๘ เมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘

- องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ก่อสร้างโรงอาหารขนาดพื้นที่ ๒๐ x ๔๕

เมตร เนื้อที่ ๙๐๐ ตารางเมตร ราคา ๒,๐๐๐,๐๐๐.๐๐ บาท และโรงเรียนต่อเติมส่วนที่เป็นร้านจำหน่ายอาหารของแม่ค้า พื้นที่ ๖ x ๔๕ เมตร เนื้อที่ ๒๗๐ ตารางเมตร ด้วยการระดมทรัพยากรจากคณะครู นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน เป็นจำนวนเงิน ๖๙๔,๒๑๙.๕๐ บาท

ปีการศึกษา ๒๕๔๘

- โรงเรียนต่อเติมโรงอาหารเพื่อเป็นร้านจำหน่ายสินค้าของสหกรณ์ที่ทำการ

สถานักเรียนและเวทีกลาง เนื้อที่ ๒๕ x ๒๖ เมตร เนื้อที่ ๖๕๐ ตารางเมตร ด้วยการระดมทรัพยากร และได้รับงบประมาณสนับสนุนจากบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ๑,๐๒๐,๐๐๐.๐๐ บาท บริษัทนาแคป เอเชียแปซิฟิค (ไทยแลนด์) จำกัด จำนวน ๕๐๐,๐๐๐.๐๐ บาท และสหกรณ์ร้านค้าของโรงเรียนบ้านค่าย ๔๑๐,๐๐๐.๐๐ บาท

- ได้รับงบประมาณจาก บมจ.ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) จำนวน ๔,๐๐๐,๐๐๐.๐๐ บาท พัฒนา ICT ด้านการเรียนการสอน ได้แก่ ห้องปฏิบัติการทางภาษา (Sound Lab Multimedia) ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ๔ ห้อง คณิตศาสตร์ ๑ ห้อง คอมพิวเตอร์ ๓ ห้อง E-Learning ๑ ห้อง ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ ๑ ห้อง และองค์การบริหารส่วนตำบลเขตอำเภอบ้านค่าย ๖ ตำบล ๆ ละ ๑๐๐,๐๐๐.๐๐ บาท พัฒนาห้องเรียน ICT ๖ ห้อง

- โรงเรียนเปิดสอนภาษาจีน เป็นภาษาต่างประเทศที่ ๒ โดยรับครูอาสาสมัครจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนมาทำการสอน เพื่อเปิดโอกาสทางการศึกษาให้นักเรียนมากยิ่งขึ้น

ปีการศึกษา ๒๕๔๙

- โรงเรียนได้รับการประเมินเป็นโรงเรียนยอดเยี่ยมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต ๑

ปีการศึกษา ๒๕๕๐

- โรงเรียนได้รับการคัดเลือกเป็นโรงเรียนผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับการกระจายอำนาจ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มที่ ๑

- โรงเรียนเข้าโครงการ Dreams and Teams ภายใต้ความร่วมมือและให้การอุปถัมภ์จาก British Council, Tiger Woods Foundation และ Youth Sport Trust ได้จัดตั้งโรงเรียนเครือข่าย (Link School) ระหว่างโรงเรียนบ้านค่ายกับโรงเรียนแรมซีย์ (Ramsey College) ซึ่งตั้งอยู่ที่ Colne Road, Halstead Essex ประเทศสหราชอาณาจักร เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางการศึกษาและวัฒนธรรมของโรงเรียนทั้งสอง และสร้างสัมพันธภาพและความเข้าใจในดีระหว่างโรงเรียนกับโรงเรียน และระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองของทั้งสองโรงเรียน โดยจะมีการแลกเปลี่ยนครูและนักเรียนของโรงเรียนทั้งสองไปพำนักร่วมกับครอบครัวอุปถัมภ์เป็นเวลาประมาณ ๒ สัปดาห์ ซึ่งจะเริ่มโครงการตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๑ เป็นต้นไป

- โรงเรียนจัดทำศูนย์บูรณาการการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ตามแหล่งปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ให้กับนักเรียนและชุมชน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ปีการศึกษา 2551 จำนวนทั้งสิ้น 505 คน โดยจำแนกเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 210 คน เป็นนักเรียนชาย 91 คน และนักเรียนหญิง 106 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 138 คน เป็นนักเรียนชาย 51 คน และนักเรียนหญิง 79 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 157 คน เป็นนักเรียนชาย 63 คน และนักเรียนหญิง 85 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ปีการศึกษา 2551 จำนวน 240 คน โดยจำแนกเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 99 คน เป็นนักเรียนชาย 46 คน และนักเรียนหญิง 53 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 66 คน เป็นนักเรียนชาย 26 คน และนักเรียนหญิง 40 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 75 คน เป็นนักเรียนชาย 32 คน และนักเรียนหญิง 43 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากประชากรที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (Yamane. 1967 : 886-887) โดยใช้เพศและระดับชั้นเป็นชั้น (Strata) โดยมีขั้นตอนการสุ่มดังนี้

1. ผู้วิจัยจำแนกประชากรเป็น 3 ระดับชั้น คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 210 คน เป็นนักเรียนชาย 91 คน และนักเรียนหญิง 106 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 138 คน เป็นนักเรียนชาย 51 คน และนักเรียนหญิง 79 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 157 คน เป็นนักเรียนชาย 63 คน และนักเรียนหญิง 85 คน

2. ผู้วิจัยประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 จากตารางของยามาเน่ (Yamane. 1967: 886-887) พบว่า ต้องใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 240 คน ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้สัดส่วนประชากร : กลุ่มตัวอย่าง = 2 : 1 ผู้วิจัยจึงสุ่มกลุ่มตัวอย่างได้ดังนี้ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 99 คน เป็นนักเรียนชาย 46 คน และนักเรียนหญิง 53 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 66 คน เป็นนักเรียนชาย 26 คน และนักเรียนหญิง 40 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 75 คน เป็นนักเรียนชาย 32 คน และนักเรียนหญิง 43 คน

ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับชั้นและเพศ

ระดับชั้น	เพศชาย (คน)		เพศหญิง (คน)		รวม	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	91	46	106	53	197	99
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	51	26	79	40	130	66
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	63	104	85	43	148	75
รวม	205	104	270	136	475	240

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ อัตมโนทัศน์ของนักเรียน ซึ่งมีทั้งส่วนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง และพัฒนาจากเครื่องมือที่มีผู้สร้างไว้แล้ว แบ่งออกเป็น 7 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้น และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน
- ตอนที่ 3 แบบสอบถามบุคลิกภาพ
- ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง
- ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์
- ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
- ตอนที่ 7 แบบสอบถามอัตมโนทัศน์

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้น และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตัวอย่างแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () และเติมข้อความลงไปในช่วงว่าง..... ให้ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ

() ชาย () หญิง

2. ขณะนี้นักเรียนมีอายุ.....ปี

3. ระดับชั้น

() ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

() ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

() ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

4. เกรดเฉลี่ยสะสม.....

ตอนที่ 2 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสัยทางการเรียน

3.2 ศึกษาแบบสอบถามนิสัยทางการเรียนของอาคม ระดมสุข (2547: 107-108)

3.3. สร้างแบบสอบถามนิสัยทางการเรียน ตามแนวคิดที่ได้จากข้อ 3.1 และข้อ 3.2 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามนิสัยทางการเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมในชีวิตประจำวันของนักเรียน ให้อ่านข้อความแล้วพิจารณาว่า เป็นจริงตรงกับพฤติกรรมที่ปฏิบัติอยู่มากน้อยเพียงใด แล้วตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่วงว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่ง ใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
1	ข้าพเจ้าวางแผนการเรียนตามที่ได้กำหนดไว้					
2	ในขณะที่อาจารย์สอนข้าพเจ้าชอบคุยกับเพื่อน					

เกณฑ์การให้คะแนน

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวกให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย

ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การแปลความหมายตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538: 9) และกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	3.67-5.00	หมายถึง	มีนิสัยทางการเรียนดี
คะแนนเฉลี่ย	2.34-3.66	หมายถึง	มีนิสัยทางการเรียนดีพอใช้
คะแนนเฉลี่ย	1.00-2.33	หมายถึง	มีนิสัยทางการเรียนไม่ดี

ตอนที่ 3 แบบสอบถามบุคลิกภาพ มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

- 4.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ
- 4.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามบุคลิกภาพ ของ สฐิตกร ชินสุวรรณพานิช (2546 : 116-117) ลดาวัลย์ พรอนันตชัย (2548 : 106-107) และศิริวรรณ สุวินท์ (2548 : 127-128)
- 4.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามบุคลิกภาพ ตามแนวคิดที่ได้จากข้อ 4.1 และ 3.2 ลักษณะแบบสอบถาม เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert scale Type) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามบุคลิกภาพ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมในชีวิตประจำวันของนักเรียน ให้อ่านข้อความแล้วพิจารณาว่า เป็นจริงตรงกับพฤติกรรมที่ปฏิบัติอยู่มากน้อยเพียงใด แล้วตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือของใดช่องหนึ่ง ใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อย ที่สุด
0	นักเรียนเป็นคนที่เริ่มต้นทำอะไร แล้วต้องทำให้เสร็จ					
00	นักเรียนรู้สึกไม่สบายใจ ถ้างานของ นักเรียนดำเนินไปอย่างล่าช้า					

เกณฑ์การให้คะแนน

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวกให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของ อัจฉรา วงษ์พัฒนามงคล. (2533:32)
ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนน	43 - 85	หมายถึง	ผู้มีบุคลิกภาพแบบ เอ
คะแนน	17 - 42	หมายถึง	ผู้มีบุคลิกภาพแบบ บี

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

5.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

5.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ของ ภัทรา พาชัยยุทธ (2547)

5.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ตามแนวคิดที่ได้จากข้อ 5.1 และ 5.2 ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert scale Type) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
0	พฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติต่อ ผู้ปกครองด้านการเรียน เมื่อนักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับการเรียน นักเรียนจะปรึกษาผู้ปกครอง					
00	พฤติกรรมที่ผู้ปกครองปฏิบัติต่อ นักเรียน ผู้ปกครองยอมรับฟังความคิดเห็นของ นักเรียน					

เกณฑ์การให้คะแนน

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวกให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538 : 9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00 หมายถึง สัมพันธภาพภายในครอบครัวดี

คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66 หมายถึง สัมพันธภาพภายในครอบครัวพอใช้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง สัมพันธภาพภายในครอบครัวไม่ดี

ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

6.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์

6.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ ของฐิติกร ชินสุวรรณพานิช (2546: 119-120) และลดาวัลย์ พรอนันตชัย (2548: 111)

6.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ ตามแนวคิดที่ได้จากข้อ 6.1 และ 6.2 ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert scale Type) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด ได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อย ที่สุด
0	การปฏิบัติตนของนักเรียนต่ออาจารย์ นักเรียนเชื่อฟังอาจารย์					
00	การปฏิบัติตนของอาจารย์ต่อนักเรียน นักเรียนสามารถปรึกษาอาจารย์ได้ ทุกเรื่อง					

เกณฑ์การให้คะแนน

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวกให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538: 9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00 หมายถึง มีสัมพันธภาพกับอาจารย์ดี

คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66 หมายถึง มีสัมพันธภาพกับอาจารย์ดีพอใช้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง มีสัมพันธภาพกับอาจารย์ไม่ดี

ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

7.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

7.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ของ จูติกร ชินสุวรรณพานิช (2546 : 120) และลดาวัลย์ พรอนันตชัย (2548: 112)

7.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ตามแนวคิดที่ได้จากข้อ 7.1 และ 7.2 ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert scale Type) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด ได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อย ที่สุด
0	นักเรียนเข้ากับเพื่อนไม่ได้					
00	นักเรียนสามารถปรึกษาเพื่อน ได้ทุกเรื่อง					

เกณฑ์การให้คะแนน

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวกให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538: 9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดี

คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดีพอใช้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนไม่ดี

ตอนที่ 7 แบบสอบถามอัตมโนทัศน์ มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

8.1 ผู้วิจัยศึกษานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบสอบถามอัตมโนทัศน์

8.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามอัตมโนทัศน์ ของ ตรุณี ขอเจริญ (2546: 104-106)

8.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามอัตมโนทัศน์ ตามแนวคิดที่ได้จากข้อ 8.1 และ 8.2 ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert scale Type) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามสอบถามอัตมโนทัศน์

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด ได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	คำถาม	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
000	<u>ด้านร่างกาย</u> ฉันพอใจรูปร่างของฉัน ถ้ามีโอกาสฉันอยากทำศัลยกรรม					
000	<u>ด้านความสามารถ</u> ไม่ว่าจะทำอะไรฉันมักจะประสบความสำเร็จ..... เมื่อเจออุปสรรค ฉันมักท้อแท้ และล้มเลิก สิ่งที่จะทำ.....					
000	<u>ด้านสังคม</u> ฉันคิดว่าเพื่อนๆชอบนิสัยของฉัน..... ฉันหงุดหงิดเพื่อนเป็นประจำ.....					

เกณฑ์การให้คะแนน

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวกให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538: 9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	3.67 – 5.00	หมายถึง	มีทัศนคติในดำนนั้นดี
คะแนนเฉลี่ย	2.34 – 3.66	หมายถึง	มีทัศนคติในดำนนั้นดี
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 2.33	หมายถึง	มีทัศนคติในดำนนั้นไม่ดี

การหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ตามลำดับต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภณ และอาจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี โดยตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้ในข้อคำถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามซึ่งปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนระยองวิทยาคม จำนวน 30 คน จากนั้นนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ โดยนำคะแนนที่ตรวจได้มาเรียงลำดับจากคะแนนสูงสุดลงมาถึงคะแนนต่ำสุด นำนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มคะแนนสูง 25% และนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มต่ำ 25% เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายข้อโดยใช้ t-test และเลือกเฉพาะข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปรากฏว่าได้ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม ดังนี้

2.1 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน ลักษณะแบบสอบถามเป็น แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 28 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 1.806 -3.286

2.2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ ลักษณะแบบสอบถามเป็น แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 17 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 1.837-3.286

2.3 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 12 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 1.806-3.873

2.4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 19 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 1.922-3.674

2.5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 14 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 1.789-3.000

2.6 แบบสอบถามอัตโนทัศน์ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 45 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 1.806-3.873

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วตามข้อ 2 มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ดังนี้

3.1 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามนิสัยทางการเรียนเท่ากับ .9731

3.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามบุคลิกภาพเท่ากับ .8413

3.3 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองเท่ากับ .8624

3.4 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์เท่ากับ .9246

3.5 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนเท่ากับ .8216

3.6 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามอัตโนทัศน์เท่ากับ .9282

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ ผู้วิจัยวางแผนดำเนินการดังขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปยื่นต่อผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 240 ฉบับ
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ตอบมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม แล้วตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ ดังนี้

1. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน เพื่อแสดงข้อมูลด้านส่วนตัวในแบบสอบถามตอนที่ 1 โดยแสดงค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน กับทัศนคติของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง
3. วิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยและด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียนที่ส่งผลต่อทัศนคติของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง
4. สร้างสมการพยากรณ์ จากผลวิเคราะห์ที่ได้ในข้อ 3

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่
 - 2.1 การหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Item Discrimination) ของแบบสอบถาม โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t-test

2.2 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่

3.1 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียนกับทัศนคติของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 1

3.2 วิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียนที่ส่งผลต่อทัศนคติของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง โดยวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 2

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
N	แทน	จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา F-distribution
t	แทน	ค่าสถิติการแจกแจงแบบ t
df	แทน	ระดับขั้นของความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยกำลังสองของคะแนนแต่ละค่า (Mean Square)
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	กำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
a	แทน	ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
b	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
SE	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์
SE_b	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์
$\hat{Y}$	แทน	สมการพยากรณ์อัตโนมัติโดยใช้คะแนนดิบ
Z	แทน	สมการพยากรณ์อัตโนมัติโดยใช้คะแนนมาตรฐาน
X_1	แทน	เพศชาย
X_2	แทน	เพศหญิง
X_3	แทน	อายุ
X_4	แทน	ระดับชั้น : ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

X_5	แทน	ระดับชั้น : ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
X_6	แทน	ระดับชั้น : ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
X_7	แทน	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
X_8	แทน	นิสัยทางการเรียน
X_9	แทน	บุคลิกภาพ
X_{10}	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง
X_{11}	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
X_{12}	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
Y	แทน	อัตมโนทัศน์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน เพื่อแสดงข้อมูลด้านส่วนตัวในแบบสอบถามตอนที่ 1 โดยแสดงค่าร้อยละค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียนกับอัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง โดยวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
3. วิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียนที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเสนอผลการศึกษาค้นคว้าตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 เสนอจำนวนและร้อยละของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ และระดับชั้น

ตอนที่ 2 เสนอค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัย ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นิสัยทางการเรียน บุคลิกภาพ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และอัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

ตอนที่ 3 เสนอผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับอัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง โดยวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

ตอนที่ 4 เสนอผลการวิเคราะห์เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์อัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 เสนอผลการวิเคราะห์จำนวนและร้อยละข้อมูลด้านส่วนตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง จำแนกตามเพศและระดับชั้น ดังแสดงผลการวิเคราะห์ในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลด้านส่วนตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง จำแนกตามเพศและระดับชั้น

ปัจจัย	ระดับปัจจัย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	104	43.3
	หญิง	136	56.7
	รวม	240	100.0
ระดับชั้น	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	99	41.3
	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	66	27.5
	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	75	31.3
	รวม	240	100.0

จากตาราง 2 พบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 240 คน เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 56.7 รองลงมาเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 43.3 ตามลำดับ

จำแนกตามระดับชั้น พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.3 รองลงมา คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 คิดเป็นร้อยละ 31.3 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 27.5 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 เสนอค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัย ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นิสัยทางการเรียน บุคลิกภาพ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และอัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ดังแสดงผลการวิเคราะห์ในตาราง 3

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัย ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นิสัยทางการเรียน บุคลิกภาพ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และอัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

ปัจจัย	$\bar{X}$	S.D	การแปลผล
อายุ	16.98	.94	วัยรุ่นตอนปลาย
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	2.81	.44	ปานกลาง
นิสัยทางการเรียน	3.11	.40	ดีพอใช้
บุคลิกภาพ	2.74	.32	บุคลิกภาพแบบเอ
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง	3.74	.75	ดี
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์	3.41	.39	ดีพอใช้
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน	3.62	.57	ดีพอใช้
อัตมโนทัศน์	3.27	.46	ดีพอใช้
ด้านร่างกาย	3.10	.54	ดีพอใช้
ด้านความสามารถ	3.24	.54	ดีพอใช้
ด้านสังคม	3.45	.53	ดีพอใช้

จากตาราง 3 พบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง มีอายุอยู่ในช่วงวัยรุ่น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อยู่ในระดับปานกลาง มีนิสัยทางการเรียน อยู่ในระดับดีพอใช้ มีบุคลิกภาพแบบเอ มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง อยู่ในระดับดี มีสัมพันธภาพ

ระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ อยู่ในระดับดีพอใช้ มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน อยู่ในระดับดีพอใช้ และมีอัตมโนทัศน์อยู่ในระดับดีพอใช้ โดยจำแนกเป็น 3 ด้าน คือ อัตมโนทัศน์ด้านร่างกาย อยู่ในระดับดีพอใช้ อัตมโนทัศน์ด้านความสามารถ อยู่ในระดับดีพอใช้ อัตมโนทัศน์ด้านสังคม อยู่ในระดับดีพอใช้

ตอนที่ 3 เสนอผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับอัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง โดยวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ดังแสดงผลการวิเคราะห์ในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับอัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

X	X ₁	X ₂	x ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	X ₁₀	X ₁₁	X ₁₂	Y
X ₁	1.000	-1.000**	.075	-.042	-.008	.052	-.101	-.158*	.111	-.099	-.051	-.187**	-.061
X ₂		1.000	-.075	.042	.008	-.052	.101	.158*	-.111	.099	.051	.187**	.061
x ₃			1.000	-.764**	.069	.708**	-.061	.110	.068	.182**	.351**	.268**	.248**
X ₄				1.000	-.537**	-.454**	.053	-.043	-.049	-.145*	-.308**	-.147*	-.119
X ₅					1.000	-.507**	.017	-.051	-.103	-.063	-.071	-.204**	-.163*
X ₆						1.000	-.072	.098	.159*	.215**	.390**	.366**	.293**
X ₇							1.000	.208**	.068	.102	.166*	.128*	.096
X ₈								1.000	.203**	.434**	.411**	.305**	.386**
X ₉									1.000	.034	.185**	.112	.168**
X ₁₀										1.000	.364**	.388**	.340**
X ₁₁											1.000	.585**	.403**
X ₁₂												1.000	.575**
Y													1.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับอัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 7 ปัจจัย ได้แก่ อายุ (x_3) ระดับชั้น : ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (x_6) นิสยทางการเรียน (x_8) บุคลิกภาพ (x_9) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (x_{10}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ (x_{11}) และ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (x_{12})

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับอัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 ปัจจัย ได้แก่ ระดับชั้น : ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (x_5)

ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับอัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง มี 4 ปัจจัย ได้แก่ เพศ:ชาย (x_1) เพศ:หญิง (x_2) ระดับชั้น : ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (x_4) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (x_7)

ตอนที่ 4 เสนอผลการวิเคราะห์เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์อัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis) ดังแสดงผลการวิเคราะห์ในตาราง 5

ตาราง 5 แสดงผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์อัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
Regression	2	20.019	1.015	72.542**
Residual	237	32.719	.138	
Total	239	52.748		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่ามี 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 6

ตาราง 6 แสดงปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย
โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

องค์ประกอบ	b	SE _b	β	R	R ²	F
X ₁₂	.415	.044	.504	.575	.331	117.636**
X ₁₂ , X ₈	.270	.062	.232	.616	.380	72.542**
a = .932						
R = .616						
R ² = .380						
SE _{est} = .372						

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 6 พบว่าปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 2 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X₁₂) และนิสัยทางการเรียน (X₈) ซึ่งทั้ง 2 ปัจจัยนี้ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของอัตมโนทัศน์ได้ ร้อยละ 38.0 และได้้นำค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์มาเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยองในรูปคะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y} = .932 + .415 X_{12} + .270 X_8$$

สมการพยากรณ์ต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยองในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z = .504 X_{12} + .232 X_8$$

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน กับอัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียนที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์อัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับอัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

2. ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียนส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ปีการศึกษา 2551 จำนวนทั้งสิ้น 505 คน โดยจำแนกเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 210 คน เป็นนักเรียนชาย 91 คน และนักเรียนหญิง 106 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 138 คน เป็นนักเรียนชาย 51 คน และนักเรียนหญิง 79 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 157 คน เป็นนักเรียนชาย 63 คน และนักเรียนหญิง 85 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ปีการศึกษา 2551 จำนวน 240 คน โดยจำแนกเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 99 คน เป็นนักเรียนชาย 46 คน และนักเรียนหญิง 53 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 66 คน

เป็นนักเรียนชาย 26 คน และนักเรียนหญิง 40 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 75 คน เป็นนักเรียนชาย 32 คน และนักเรียนหญิง 43 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากประชากรที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (Yamane. 1967 : 886-887) โดยใช้เพศและระดับชั้นเป็นชั้น (Strata)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ซึ่งแบ่งออกเป็น 7 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้น และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน ลักษณะแบบสอบถามเป็น แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 28 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 1.806 -3.286 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9731

ตอนที่ 3 แบบสอบถามบุคลิกภาพ ลักษณะแบบสอบถามเป็น แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 17 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 1.837-3.286 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8413

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 12 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 1.806-3.873 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8624

ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 19 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 1.922-3.674 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9246

ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 14 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 1.789-3.000 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8621

ตอนที่ 7 แบบสอบถามทัศนคติ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 45 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 1.806-3.873 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9282

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ ผู้วิจัยวางแผนดำเนินการดังขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปยื่นต่อผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตรการอ่านของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ในระหว่างวันที่ 3-7 กุมภาพันธ์ 2552 จำนวน 240 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืนมาครบทุกฉบับ
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามจำนวน 248 ฉบับ ที่นักเรียนตอบมาคัดเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ คือ ตอบครบทุกข้อ ปรากฏว่าสมบูรณ์ทุกฉบับ ผู้วิจัยนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียนกับอัตรการอ่านของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง โดยวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
3. วิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียนที่ส่งผลต่ออัตรการอ่านของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยองโดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์พบว่า :-

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับอัตรการอ่านของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 7 ปัจจัย ได้แก่ อายุ (x_3) ระดับชั้น : ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (x_6) นิสัยทางการเรียน (x_8) บุคลิกภาพ (x_9) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (x_{10}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ (x_{11}) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (x_{12})

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับอัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 ปัจจัย ได้แก่ ระดับชั้น : ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (x_5)

3. ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับอัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง มี 4 ปัจจัย ได้แก่ เพศชาย (x_1) เพศหญิง (x_2) ระดับชั้น : ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (x_4) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (x_7)

4. ปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 2 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{12}) และนิสัยทางการเรียน (X_8) ซึ่งทั้ง 2 ปัจจัยนี้ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของอัตมโนทัศน์ได้ ร้อยละ 38.0

5. สมการพยากรณ์ต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง มีดังนี้

5.1 สมการพยากรณ์ต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยองในรูปคะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y} = .932 + .415 X_{12} + .270 X_8$$

5.2 สมการพยากรณ์ต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยองในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z = .504 X_{12} + .232 X_8$$

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

จากผลการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับอัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 7 ปัจจัย ได้แก่ อายุ (x_3) ระดับชั้น : ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (x_6) นิสัยทางการเรียน (x_8) บุคลิกภาพ (x_9) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (x_{10}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ (x_{11}) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (x_{12}) อภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 อายุ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับอัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีอายุมากมีอัตมโนทัศน์ดี ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีอายุมากจะผ่านประสบการณ์ต่างๆ ทั้งด้านการเรียนและสังคม ทำให้นักเรียนเรียนรู้ได้ดี เลือกทำกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม รู้จักคิด รู้จักทำสามารถเผชิญ

ปัญหาหรืออุปสรรคเกิดขึ้นได้ ไม่ย่อท้อ อดทน แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ มีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเองและหน้าที่ต่อสังคมได้เป็นอย่างดี ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่า นักเรียนเป็นนักเรียนช่วงวัยรุ่นตอนปลาย สอดคล้องกับ ศรีเรือน แก้วกังวาล (2548: 72) ที่กล่าวว่า วัยรุ่นตอนปลาย เป็นช่วงวัยที่รู้จักคบหาสมาคมกับผู้อื่นอย่างผูกพันแน่นแฟ้นและมั่นคงยิ่งขึ้น ความสามารถทางสติปัญญาขั้นถึงขีดสูงสุดสามารถเรียนรู้วิชาการต่างๆ ได้ด้วยดี รู้จักคิดในทุกรูปแบบของความคิดรู้จักรับผิดชอบต่อชีวิตของตนเองและต่อความเป็นไปของสังคม รู้จักแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดี ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการวิจัยของ เบญจวรรณ เหมือนสุวรรณ (2547: 101) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเล่นเปียโนให้ได้เกณฑ์มาตรฐานขั้นสูงของผู้เรียนเปียโนในสถาบันดนตรีเอกชนกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า อายุ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการเล่นเปียโนให้ได้เกณฑ์มาตรฐานขั้นสูงของผู้เรียนเปียโนในสถาบันดนตรีเอกชน กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ดังนั้น อายุจึงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับอัธมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

1.2 ระดับชั้น : ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความสัมพันธ์ทางบวกกับอัธมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีอัธมโนทัศน์ดี ทั้งนี้เพราะ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นช่วงของการสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ทำให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เห็นความสำคัญของการเรียนมากขึ้น มีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเอง และมีความทะเยอทะยานด้านการเรียนสูง มีจุดมุ่งหมายในการเรียนสามารถที่จะเผชิญหน้ากับปัญหาต่าง ๆ ประกอบกับความสามารถที่จะทำความเข้าใจกับบทเรียนได้ดี นักเรียนใส่ใจเกี่ยวกับการศึกษาต่อ และความก้าวหน้าในอนาคตและนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต้องเตรียมความพร้อม ในการสอบ O-NET และ สอบมาตรฐานระดับชาติแบบก้าวหน้า (A-NET) จึงทำให้นักเรียนต้องให้ความเอาใจใส่ในการเรียนอย่างเต็มที่ และเริ่มวางแผนอนาคตด้านต่างๆ ตามความต้องการของตนเอง เช่น เลือกคณะที่อยากจะเข้าศึกษาต่อ ซึ่งสอดคล้องกับอาชีพที่ตนเองอยากทำในอนาคต อีกทั้งยังได้รับการให้กำลังใจและการสนับสนุนจากผู้ปกครองเป็นอย่างดี มีเพื่อนคอยช่วยเหลือซึ่งกันและกันด้านการเรียน และสามารถปรึกษาปัญหาต่างๆ ได้ และได้รับการช่วยเหลือจากอาจารย์เมื่อนักเรียนไม่เข้าใจเนื้อหาวิชา จึงทำให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีอัธมโนทัศน์ดี

ดังนั้น ระดับชั้น: ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จึงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับอัธมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

1.3 นิสยทางการเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับอัตรานักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดี มีอัตรานักเรียนดี ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดี มีพฤติกรรมการตั้งใจเรียน มีความสนใจในการเรียน มีการแบ่งเวลาในเวลาเรียน มีการวางแผนในการเรียน มีการทบทวนบทเรียน มีความขยันเอาใจใส่ มีความสม่ำเสมอในการเข้าชั้นเรียน ทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย ชักถามข้อสงสัยกับอาจารย์ และมีความพยายามตั้งใจเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ ลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นว่านักเรียนมีอัตรานักเรียนดี ดังที่ ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2538 : 1) กล่าวว่า นิสัยทางการเรียนเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกอย่างสม่ำเสมอ เป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความพึงพอใจ และมุ่งมั่นที่จะศึกษาหาความรู้ให้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวนี้ประกอบด้วยความตั้งใจและเอาใจใส่ในการเรียนให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความคิดริเริ่ม ขยัน อดทน รับผิดชอบ ฟังตนเอง และมีความภูมิใจในผลการเรียนของตน ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการวิจัยของ สิริวิทย์ สมคิด (2551: 87) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนพรหมคีรีพิทยาคม จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า นิสัยทางการเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนพรหมคีรีพิทยาคม จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับการวิจัยของ เสริมศรี ชื่นเชวง (2551: 75) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อเจตคติต่อรูปแบบการเรียนรู้อัตนตรีของนักเรียนโรงเรียนดนตรีสยามกลการนุชญา สาขาสีลม เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า นิสัยทางการเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อรูปแบบการเรียนรู้อัตนตรีของนักเรียน โรงเรียนดนตรีสยามกลการนุชญา สาขาสีลม เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ดังนั้น นิสัยทางการเรียนจึงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับอัตรานักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

1.4 บุคลิกภาพ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับอัตรานักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเอ มีอัตรานักเรียนดี ทั้งนี้เพราะ นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเอ จะมีลักษณะรักความก้าวหน้า มีความกระตือรือร้นที่จะทำงาน พยายามแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยตนเอง ทำงานด้วยตนเองด้วยความรวดเร็ว มีความเพียรพยายามและฟันฝ่าอุปสรรคเพื่อประสบความสำเร็จในการทำงาน ย่อมส่งผลต่อการมีอัตรานักเรียนดีด้วย เพราะนักเรียนจะเป็นผู้ที่คาดการณ์ไกล รู้จักตัดสินใจ รู้จักแก้ปัญหา รู้จักการวางแผนในชีวิตและพยายามทำให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการวิจัยของ เนตรชนก พุ่มพวง (2546: 73-84) ที่ศึกษาเรื่องตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับ

ลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า บุคลิกภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ และสอดคล้องกับการวิจัยของ ญัฐนิช พงษ์สุวรรณ (2547: 53-62) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความมุ่งหวังในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุรนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า บุคลิกภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมุ่งหวังในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุรนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ดังนั้น บุคลิกภาพจึงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับอัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

1.5 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับอัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพดีกับผู้ปกครอง มีอัตมโนทัศน์ดี ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีสัมพันธภาพดีกับผู้ปกครองนั้น นักเรียนรู้สึกว่าได้ได้รับความรัก การดูแลเอาใจใส่ และอบรมสั่งสอนอย่างดีในครอบครัว มีความรู้สึกอบอุ่นปลอดภัย มั่นใจในตนเองถึงความสัมพันธ์กับคนอื่นในบ้าน รวมถึงการที่ผู้ปกครองให้คำแนะนำทั้งด้านส่วนตัว การเรียน และการใช้ชีวิตในสังคม ทำให้นักเรียนพร้อมที่จะเรียนรู้ ตั้งใจและไม่ทอดทิ้งเมื่อพบอุปสรรคในชีวิต ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540) กล่าวว่า ครอบครัวที่มีสัมพันธภาพที่ดี สมาชิกรักใคร่ปรองดอง บิดามารดามีความเอาใจใส่ให้ความรักและความอบอุ่นต่อบุตรดี เด็กที่อยู่ท่ามกลางครอบครัวที่มีความรัก ความเอื้ออาทรช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จะทำให้เด็กมีพัฒนาการไปในทางที่ดี มองโลกในแง่ดี ปรับตัวเข้ากับสังคมได้โดยง่าย ซึ่งสอดคล้องกับอุมาพร ตรังคสมบัติ (2544: 11) ที่กล่าวว่า ครอบครัวเป็นหน่วยพื้นฐานแห่งการแลกเปลี่ยน ครอบครัวเป็นเวทีที่บุคคลจะเรียนรู้เกี่ยวกับความรัก คุณค่าในตนเอง ความนับถือและความเชื่อมั่นในตนเอง รวมทั้งเป็นความหวังในชีวิตและพลังที่จะก้าวไปข้างหน้าไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ซึ่งผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการวิจัยของ ธนาวรรณ ธนพรดี (2551: 85) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อเป้าหมายในชีวิตของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับเป้าหมายในชีวิตของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับการวิจัยของ ไชมอนด์ (Symond. 1973: 283-285) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของพ่อแม่ที่แสดงถึงการยอมรับบุตร เปรียบเทียบกับการปฏิเสธบุตร ผลการวิจัยพบว่า บุตรที่พ่อแม่ยอมรับจะเป็นผู้ที่เพื่อนฝูงยอมรับเป็นอย่างดี ชอบเข้าสังคม สนใจการ

งาน มองโลกในแง่ดี มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีมโนคติเกี่ยวกับตนเองสูง คือรู้สึกว่าคุณค่าของตัวเองมีค่า มีความอบอุ่นและปลอดภัย

ดังนั้น สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองจึงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับ อัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

1.6 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับอัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ดี มีอัตมโนทัศน์ดี ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีสัมพันธภาพดีกับอาจารย์ ได้รับการยอมรับจากอาจารย์ จะตั้งใจเรียน เชื่อฟังคำสั่งสอนของครูอาจารย์ ชักถามอาจารย์เมื่อมีข้อสงสัยทั้งในด้านการเรียนและด้านส่วนตัว และการที่อาจารย์ตั้งใจอบรมสั่งสอน ให้ความรักความห่วงใย ให้คำปรึกษาและชี้แนะนักเรียนในการดำเนินชีวิต ทำให้นักเรียนสามารถเรียนได้ประสบความสำเร็จ ไม่ท้อถอย พัฒนาตนเองไปในทิศทางที่พึงประสงค์ รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า สามารถช่วยเหลือตนเองและพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้อื่น ดังที่ ประหยัด ทองมาก (2536) กล่าวว่า ครูเป็นบุคคลภายนอกครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ จิตใจ และความประพฤติของเด็กมาก ครูมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าพ่อแม่ และเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาเด็ก เพื่อให้นักเรียนประสบความสำเร็จและสามารถที่จะดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข เมื่อนักเรียนประสบความสำเร็จในด้านต่างๆ ที่สำคัญในชีวิต จะทำให้เกิดความรักและมีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองในทางที่ดี ซึ่งจะเป็นแรงผลักดันในการแสดงพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับ พรพรณี ชูทัย เจนจิต (2532: 361) ที่กล่าวว่า การที่ครูมีความเมตตากรุณา เห็นอกเห็นใจนักเรียน สนใจนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีความยุติธรรม ตลอดจนมีความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียน ทำให้นักเรียนรักที่จะเรียน และส่งผลให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนด้วย ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการวิจัยของ ณัฏฐา จันทร์ฟอง (2549: 104-121) ที่ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวด้านการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนมัธยมประชานิเวศน์ เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวด้านการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนมัธยมประชานิเวศน์ เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับการวิจัยของ ธนาวรรณ ธนพรดี (2551: 87) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อเป้าหมายในชีวิตของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูมีความสัมพันธ์ทางบวกกับเป้าหมายในชีวิตของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ดังนั้น สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ จึงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับ
 อัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

1.7 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับอัตมโนทัศน์ของ
 นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
 ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพดีกับเพื่อน มีอัตมโนทัศน์ดี ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มี
 สัมพันธภาพดีกับเพื่อน มีการช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ห่วงใยไว้วางใจกัน รู้จักและเข้าใจ
 ตนเองยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล รู้จักการให้และการรับ ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เมื่อ
 มีปัญหาต่างๆ ก็มีเพื่อนให้กำลังใจและให้คำปรึกษา มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนแนวคิดร่วมกันกับเพื่อน
 ทำให้นักเรียนมีความมั่นใจในตนเอง ดังที่ พรรณวดี จันทราช (2544 : 25-56) กล่าวว่า เด็กทุกคนถือว่า
 การได้รับการยอมรับจากกลุ่มเป็นรางวัลที่มีค่าและสำคัญที่สุด เด็กจึงให้ความสำคัญกับกลุ่มเพื่อนใน
 วิทยาลัยกันมาก ด้วยการเอาใจเพื่อนและประพฤติตามอย่างเพื่อน รวมทั้งรับเอาแนวความคิด ทัศนคติ
 ตลอดจนแบบแผนของกลุ่มมาปฏิบัติ เพียงเพื่อให้ได้รับการยอมรับ ซึ่งเฟลด์แมนและนิวคอมบ์ (สุท
 ธาสินี ใจเย็น. 2545: 45 ; อ้างอิงจาก Feldman and Newcomb. 1973) กล่าวสนับสนุนความสำคัญ
 ของเพื่อนว่า เพื่อนสามารถช่วยทำให้นักเรียนมีความมั่นใจและพอใจในตนเองมากยิ่งขึ้น ซึ่งผล
 การศึกษานี้สอดคล้องกับการวิจัยของ ธนาวรรณ ธนพรดี (2551: 85) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อ
 เป้าหมายในชีวิตของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร
 ผลการวิจัยพบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับเป้าหมายในชีวิต
 ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญ
 ทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับการวิจัยของ สิริทิพย์ สมคิด (2551: 90) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่
 ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนพรหมศรีพิทยาคม จังหวัด
 นครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ
 ความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนพรหมศรีพิทยาคม จังหวัดนครศรีธรรมราช
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ดังนั้น สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน จึงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับ
 อัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับอัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย
 อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 ปัจจัย ได้แก่ ระดับชั้น : ชั้น
 มัธยมศึกษาปีที่ 5 (x_5) แสดงว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีอัตมโนทัศน์ไม่ดี ทั้งนี้เพราะ นักเรียน
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ไม่สามารถที่จะทำความเข้าใจบทเรียนหรือรายวิชาที่เรียน หรือไม่สามารถที่จะ
 ทำงานที่ได้รับมอบหมายได้ ประกอบกับเริ่มสนิทสนมกับเพื่อนๆ ซึ่งเพื่อนบางกลุ่มมีพฤติกรรมการเล่น

และความประพฤติที่ไม่เหมาะสม เทียบตรงไม่สนใจการเรียน ประกอบกับนักเรียนเริ่มคุ้นเคยในวิชาเรียนและสภาพแวดล้อมทางการเรียนแล้ว ทำให้ไม่มีความกดดันมากเท่าแต่ก่อน นักเรียนเริ่มไม่ตั้งใจเรียน ใช้ชีวิตให้ผ่านไปวันๆ เท่านั้น เพราะส่วนใหญ่จะใช้ชีวิตสนุกสนานกับเพื่อน ทำให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีอัตมโนทัศน์ไม่ดี

ดังนั้น ระดับชั้น: ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จึงมีความสัมพันธ์ทางลบกับอัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

3. ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับอัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง มี 4 ปัจจัย ได้แก่ เพศชาย (x_1) เพศหญิง (x_2) ระดับชั้น: ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (x_4) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (x_7) อภิปรายผลได้ดังนี้

3.1 เพศชาย ไม่มีความสัมพันธ์กับอัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง แสดงว่า นักเรียนชายบางคนมีอัตมโนทัศน์ดี และนักเรียนชายบางคนมีอัตมโนทัศน์ไม่ดี อภิปรายผลได้ดังนี้

นักเรียนชายบางคนมีอัตมโนทัศน์ดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นักเรียนชายบางคนได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ดีจากพ่อแม่ มีประชาธิปไตยระหว่างบุคคลในครอบครัว มีความอบอุ่นในครอบครัว พ่อแม่ให้ความเอาใจใส่ดูแลลูกอย่างเต็มที่ และส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนสามารถทำกิจกรรมตามความต้องการของตนเอง อีกทั้งนักเรียนยังได้รับการยอมรับจากเพื่อน ญาติ ครู อาจารย์ และคนใกล้ชิด นอกจากนี้ นักเรียนยังรับรู้ถึงความสามารถและความถนัดของตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความภาคภูมิใจในตนเอง รู้จักวางแผนและเป้าหมายชีวิตของตนในอนาคตได้ ทำให้นักเรียนชายบางคนมีอัตมโนทัศน์ดี

นักเรียนชายบางคนมีอัตมโนทัศน์ไม่ดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นักเรียนชายบางคนไม่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ดีจากพ่อแม่ บางคนอาจได้รับการเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกดขี่มากเกินไป จึงทำให้นักเรียนรู้สึกที่ตนเองถูกกดดัน บางคนอาจได้รับการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยจากพ่อแม่ ทำให้นักเรียนรู้สึกขาดที่พึ่งพิงเมื่อเกิดปัญหาขึ้นกับตน ขาดความอบอุ่นในครอบครัว พ่อแม่ไม่ได้ให้ความเอาใจใส่ดูแลลูกอย่างเต็มที่ ไม่ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนสามารถทำกิจกรรมตามความต้องการของตนเอง แต่จะให้ทำตามความคาดหวังของตนเองด้วย นอกจากนี้ นักเรียนยังไม่ได้ได้รับการยอมรับจากเพื่อน ญาติ ครู อาจารย์ และคนใกล้ชิด อีกทั้งนักเรียนยังไม่รู้ความสามารถของตนเอง ไม่รู้ความถนัดของตน ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ขาดความภาคภูมิใจในตนเอง ไม่รู้จักวางแผนและเป้าหมายชีวิตของตนในอนาคตได้ ทำให้นักเรียนชายบางคนมีอัตมโนทัศน์ไม่ดี

ดังนั้น เพศชาย จึงไม่มีความสัมพันธ์กับอัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

3.2 เพศหญิง ไม่มีความสัมพันธ์กับอัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง แสดงว่า นักเรียนหญิงบางคนมีอัตมโนทัศน์ดี และนักเรียนหญิงบางคนมีอัตมโนทัศน์ไม่ดี อภิปรายผลได้ดังนี้

นักเรียนหญิงบางคนมีอัตมโนทัศน์ดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นักเรียนหญิงบางคนได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ดีจากพ่อแม่ มีประชาธิปไตยระหว่างบุคคลในครอบครัว มีความอบอุ่นในครอบครัว พ่อแม่ให้ความเอาใจใส่ดูแลลูกอย่างเต็มที่ และส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนสามารถทำกิจกรรมตามความต้องการของตนเอง อีกทั้งนักเรียนยังได้รับการยอมรับจากเพื่อน ญาติ ครู อาจารย์ และคนใกล้ชิด นอกจากนี้ นักเรียนยังรับรู้ถึงความสามารถและความถนัดของตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความภาคภูมิใจในตนเอง รู้จักวางแผนและเป้าหมายชีวิตของตนในอนาคตได้ ทำให้นักเรียนหญิงบางคนมีอัตมโนทัศน์ดี

นักเรียนหญิงบางคนมีอัตมโนทัศน์ไม่ดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นักเรียนหญิงบางคนไม่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ดีจากพ่อแม่ บางคนอาจได้รับการเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกดขี่มากเกินไป จึงทำให้นักเรียนรู้สึกที่ตนเองถูกกดดัน บางคนอาจได้รับการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยจากพ่อแม่ ทำให้นักเรียนรู้สึกขาดที่พึ่งพิงเมื่อเกิดปัญหาขึ้นกับตน ขาดความอบอุ่นในครอบครัว พ่อแม่ไม่ได้ให้ความเอาใจใส่ดูแลลูกอย่างเต็มที่ ไม่ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนสามารถทำกิจกรรมตามความต้องการของตนเอง แต่จะให้ทำตามความคาดหวังของตนเองด้วย นอกจากนี้ นักเรียนยังไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อน ญาติ ครู อาจารย์ และคนใกล้ชิด อีกทั้งนักเรียนยังไม่รู้ความสามารถของตนเอง ไม่รู้ความถนัดของตน ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ขาดความภาคภูมิใจในตนเอง ไม่รู้จักวางแผนและเป้าหมายชีวิตของตนในอนาคตได้ ทำให้นักเรียนหญิงบางคนมีอัตมโนทัศน์ไม่ดี

ดังนั้น เพศหญิง จึงไม่มีความสัมพันธ์กับอัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

3.3 ระดับชั้น: ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ไม่มีความสัมพันธ์กับอัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง แสดงว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 บางคนมีอัตมโนทัศน์ดี และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 บางคนมีอัตมโนทัศน์ไม่ดี อภิปรายผลได้ดังนี้

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 บางคนมีอัตมโนทัศน์ดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 บางคนเพียงจะผ่านการสอบคัดเลือกเข้าเรียนต่อในระดับช่วงชั้นที่ 4 ผ่านการสอบคัดเลือกเพื่อเรียนตามความสนใจและความถนัดของตนเอง เป็นช่วงที่นักเรียนต้องเริ่มเรียนในสายการเรียนที่เลือกไว้ ได้เรียนวิชาใหม่ที่ตรงกับความสนใจ มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ มีความสนุกในการเรียนวิชาต่างๆ ที่ไม่เหมือนเดิม เช่น ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น เคมี ชีววิทยา เป็นต้น จึงทำให้นักเรียนมีความตั้งใจเรียนมากขึ้น ทำความเข้าใจในรายวิชาที่เรียนเป็นอย่างดี อีกทั้งนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่

4 เรียนอยู่ในระดับที่สูงขึ้น นักเรียนจึงมีความตั้งใจ และมีความมุ่งมั่นในการเรียน เพื่อให้ประสบความสำเร็จในด้านการเรียน นอกจากนี้อาจมีปัจจัยอื่นที่เป็นส่วนส่งเสริมให้นักเรียนมี อัตมโนทัศน์ที่ดีด้วย เช่น ผู้ปกครองสนับสนุนการเรียนของนักเรียน มีกลุ่มเพื่อนที่ดี มีสัมพันธภาพที่ดีกับอาจารย์ ทำให้นักเรียนมีอัตรโนทัศน์ที่ดี

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 บางคนมีอัตรโนทัศน์ไม่ดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 บางคนเป็นช่วงที่เพิ่งเข้าเรียนตามสายการเรียนที่เฉพาะทางมากขึ้น เนื้อหาวิชาที่ยากมากขึ้น ซึ่งนักเรียนบางคนไม่ได้เลือกสายการเรียนตามความสามารถที่แท้จริงของตน จึงส่งผลให้เกิดปัญหาในการปรับตัวด้านการเรียน นอกจากนี้ยังต้องมีการปรับตัวด้านสังคม เนื่องจากอยู่ในช่วงที่ต้องทำความรู้จักกับเพื่อนใหม่ และสภาพแวดล้อมทางการเรียนใหม่ จึงส่งผลให้นักเรียนยังไม่สามารถวางแผนชีวิตได้ตรงกับความต้องการของตนเอง อีกทั้งผู้ปกครองอาจจะไม่สนับสนุนหรือไม่เห็นด้วยกับการเลือกสายการเรียนของนักเรียน และมีสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับอาจารย์ด้วย ทำให้นักเรียนมีอัตรโนทัศน์ไม่ดี

ดังนั้น ระดับชั้น: ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จึงไม่มีความสัมพันธ์กับอัตรโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

3.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไม่มีความสัมพันธ์กับอัตรโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง แสดงว่า นักเรียนบางคนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีอัตรโนทัศน์ที่ดี และนักเรียนบางคนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีอัตรโนทัศน์ไม่ดี อภิปรายผลได้ดังนี้

นักเรียนบางคนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีอัตรโนทัศน์ที่ดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ทั้งนี้เพราะ นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง เป็นนักเรียนที่มีความพร้อมและตั้งใจเรียนในการเรียนอยู่เป็นพื้นฐาน มีแรงจูงใจในความสำเร็จ ทำให้นักเรียนตั้งใจเรียนและสนใจในการเรียนมากขึ้นจากเดิม รู้สึกภูมิใจในผลการเรียน พร้อมกับต้องการรักษาระดับผลการเรียนที่ดีไว้ เมื่อผลการเรียนดีก็จะได้รับคำชื่นชมจากคนรอบข้าง เช่น ผู้ปกครอง ครู เพื่อน เป็นต้น ซึ่งการประสบความสำเร็จด้านการเรียนทำให้นักเรียนเกิดความมั่นใจในตนเอง ทำให้นักเรียนรับรู้ถึงความถนัดและความสามารถของตนเองอย่างแท้จริง ทำให้นักเรียนมีอัตรโนทัศน์ที่ดี

นักเรียนบางคนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีอัตรโนทัศน์ไม่ดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง เป็นนักเรียนที่มีสติปัญญาดี ตั้งใจเรียน มีความขยันหมั่นเพียรทบทวนบทเรียนอย่างสม่ำเสมอ เรียนได้ดีในหลายสาขาวิชา แต่ยังไม่รู้จักตนเอง ไม่รู้ว่าแท้จริงแล้วตนเองชอบเรียนอะไร มีความถนัดในด้านใด จึงไม่สามารถตัดสินใจได้ว่าอยากจะเรียนต่อในด้านใดหรือประกอบอาชีพใดต่อไปในอนาคต หรือนักเรียนบางคนผู้ปกครองเป็นผู้กำหนดกรอบในการเรียน

และดำเนินชีวิต ซึ่งนักเรียนก็สามารถทำในสิ่งที่ผู้ปกครองกำหนดได้ดี ไม่รู้สึกอึดอัดและกดดัน แต่ทำให้ไม่รู้จักความสามารถที่แท้จริงของตนเอง ทำให้นักเรียนมีอัตมโนทัศน์ไม่ดี

ดังนั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จึงไม่มีความสัมพันธ์กับอัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

4. ปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 2 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{12}) และนิสัยทางการเรียน (X_9) อภิปรายผลได้ดังนี้

4.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เป็นปัจจัยอันดับแรก ที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนดี ทำให้มีอัตมโนทัศน์ดี ทั้งนี้เพราะนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ช่วงวัยนี้เพื่อนมีความสำคัญมาก การปฏิบัติตนที่เหมาะสมกับเพื่อนจะทำให้เกิดสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดี ดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข เช่น การฟังพาดูอาศัยกันและกัน ทั้งด้านการเรียน ด้านอาชีพ และด้านส่วนตัว แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันทางการเรียน มีความห่วงใย ใกล้ชิด สนับสนุน ทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันในกลุ่มเพื่อน ก็ย่อมส่งผลให้นักเรียนมีความสุข ความสามัคคี ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันตามความสามารถและโอกาส สามารถปรึกษาปัญหาต่างๆ กับเพื่อนได้ เป็นการสร้างความมั่นใจในตนเองให้กับนักเรียนได้เป็นอย่างดี ซึ่งปัจจัยดังกล่าว ทำให้นักเรียนมีอัตมโนทัศน์ดี ดังที่ พรพนวดี จันทราช (2544 : 25-56) กล่าวว่า เด็กทุกคนถือว่าการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเป็นรางวัลที่มีค่าและสำคัญที่สุด เด็กจึงให้ความสำคัญกับกลุ่มเพื่อนในวัยเดียวกันมาก ด้วยการเอาใจเพื่อนและประพฤติตามอย่างเพื่อน รวมทั้งรับเอาแนวความคิด ทัศนคติ ตลอดจนแบบแผนของกลุ่มมาปฏิบัติ เพียงเพื่อให้ได้รับการยอมรับ ซึ่งเฟลด์แมนและนิวคอมบ์ (สุทธาสินี ใจเย็น. 2545: 45 ; อ้างอิงจาก Feldman and Newcomb. 1973) กล่าวสนับสนุนความสำคัญของเพื่อนว่า เพื่อนสามารถช่วยทำให้นักเรียนมีความมั่นใจและพอใจในตนเองมากยิ่งขึ้น และฉัตรนภา เอี่ยมกำแพง (2544: 40) ให้ข้อสังเกตว่าเพื่อนมีอิทธิพลต่อการพัฒนาอัตมโนทัศน์ในทุกวัย ทั้งนี้เพราะบุคคลได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์และอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่มีเพื่อน จึงทำให้นักบุคคลเปรียบเทียบซึ่งกันและกัน เพื่อนจึงมีอิทธิพลต่อการพัฒนาอัตมโนทัศน์ตลอดชีวิต ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการวิจัยของ พระมหาเดชจำลอง พุฒหอม (2550: 85-86) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนวัดนวลนรดิศ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนส่งผลต่อปัญหาในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนวัดนวลนรดิศ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้อง

การวิจัยกับ ธนาวรรณ ธนพรี (2551: 93-94) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อเป้าหมายในชีวิตของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนส่งผลต่อเป้าหมายในชีวิตของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ดังนั้น สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน จึงเป็นปัจจัยอันดับแรก ที่ส่งผลต่ออัตรานักเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง รองลงมาจากนิสัยทางการเรียน

4.2 นิสัยทางการเรียน เป็นปัจจัยอันดับที่สอง ที่ส่งผลต่ออัตรานักเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ที่มีนิสัยทางการเรียนดีทำให้มีอัตรานักเรียนดี ทั้งนี้เพราะ นักเรียนมีพฤติกรรมการตั้งใจเรียน มีความสนใจในการเรียน มีการแบ่งเวลาในเวลาเรียน มีการวางแผนในการเรียน มีการทบทวนบทเรียน มีความขยันเอาใจใส่ มีความสม่ำเสมอในการเข้าชั้นเรียน ทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย ซักถามข้อสงสัยกับอาจารย์ และมีความพยายามตั้งใจเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ ดังที่ ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2538:1) กล่าวว่านักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดี จะมีความมุ่งมั่นที่จะแสวงหาความรู้และพัฒนาการเรียนให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคต่างๆ ซึ่งปัจจัยดังกล่าว ส่งผลให้นักเรียนมีอัตรานักเรียนดี ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการวิจัยของ พระมหาพะเจ็ด ชุ่มเพ็งพันธ์ (2548: 12) ที่ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า นิสัยทางการเรียนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับการวิจัยของ รินทิพย์ สมคิด (2551: 106) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนพรหมศรีพิทยาคม จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า นิสัยทางการเรียนส่งผลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนพรหมศรีพิทยาคม จังหวัดนครราชสีมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ดังนั้น นิสัยทางการเรียน จึงเป็นปัจจัยอันดับที่สอง ที่ส่งผลต่ออัตรานักเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

ข้อเสนอแนะ

ก. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ สามารถใช้เป็นแนวทางให้ผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง สามารถนำไปเป็นข้อมูลประกอบการ

พิจารณาในการวางนโยบายเกี่ยวกับการเรียนการสอนในโรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง เพื่อให้การเรียนการสอนนั้นสอดคล้องกับอัตมโนทัศน์ของนักเรียน ผู้บริหาร คณาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาและส่งเสริมปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ทั้ง 3 ปัจจัย ซึ่งเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ นิสยทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และบุคลิภาพ ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะดังนี้

1. ปัจจัยสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สามารถพยากรณ์อัตมโนทัศน์ได้ดีเป็นอันดับที่สอง ดังนั้นผู้บริหารและคณาจารย์ควรร่วมสร้างความสัมพันธ์และสนับสนุนให้มีกิจกรรมกลุ่มร่วมกันของนักเรียน เพื่อแลกเปลี่ยนความความคิดเห็น ให้คำปรึกษาและช่วยเหลือซึ่งกันทั้งด้านการเรียน ด้านการประกอบอาชีพในอนาคต และด้านส่วนตัว เช่น ชมรมเพื่อนช่วยเพื่อน เป็นต้น

2. ปัจจัยนิสยทางการเรียน สามารถพยากรณ์อัตมโนทัศน์ได้ดีที่สุด ดังนั้น ผู้บริหาร ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน ควรส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสยทางการเรียนที่ดี โดยส่งเสริมให้นักเรียนอ่านหนังสือเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการสอบ ให้เวลาสำหรับการอ่านหนังสือ จัดตารางกำหนดการเรียน แบ่งเวลาให้กับการอ่านหนังสือ จัดเตรียมตำราและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่จะเรียนให้พร้อมก่อนเข้าชั้นเรียน อ่านหนังสือเกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียนมาก่อนเข้าชั้นเรียน ทบทวนบทเรียน ทำรายงานที่ได้รับมอบหมายและส่งตรงเวลาตามกำหนด เข้าชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอและตรงเวลา เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสยทางการเรียนที่ดี

ข. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ด้านอื่นๆ เช่น ลักษณะมุ่งอนาคต การตระหนักรู้แห่งตน ความภาคภูมิใจในตนเอง การปรับตัว และการควบคุมตนเอง เป็นต้น

2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียนในระดับชั้นอื่นๆ เช่น นักเรียนช่วงชั้นที่ 1 นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และระดับอุดมศึกษา เป็นต้น

3. ควรนำปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ ทั้ง 3 ปัจจัย คือ นิสยทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และบุคลิภาพ ไปทำการศึกษาวิจัยเชิงทดลอง โดยใช้เทคนิคทางจิตวิทยา เพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีอัตมโนทัศน์ดี เช่น การฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม และการใช้กิจกรรมกลุ่ม เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กันยา สุวรรณแสง. (2544). **จิตวิทยาทั่วไป**. กรุงเทพฯ: รวมสาส์น.
- จารุวรรณ นามพรหม. (2545). **การศึกษาอัตมโนทัศน์ของนิสิตโครงการ-ชนบท จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ฉัตรนภา เข้มกำแพง. (2544). **การเปรียบเทียบผลของกิจกรรมกลุ่มกับการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มที่มีต่ออัตมโนทัศน์ด้านสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดศรีวิสุทธิธาราม จังหวัดพิษณุโลก**. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ณัชวดี จันทร์ฟอง. (2549). **องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวด้านการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนมัธยมประชานิเวศน์ เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร**. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ณัฐฐนิช พงษ์สุวรรณ. (2547). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมุ่งมั่นในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา**. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดรฤณี ขอเจริญ. (2547). **ปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ**. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทศนา แหมมณี. (2536). **ช่วยครูฝึกประชาธิปไตยให้แก่เด็ก**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนาวรรณ ธนพรดี. (2551). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อเป้าหมายในชีวิตของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร**. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นัตยา ปิณฑนานนท์. (2526). **อนาคตศาสตร์**. กรุงเทพฯ: พีระพัฒนา.
- นิภา นิธยาน. (2530). **การปรับตัวและบุคลิกภาพ**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- เนตรชนก พุ่มพวง. (2546). **ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัด**

สมุทรปราการ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

เบญจวรรณ เหมือนสุวรรณ. (2547). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเล่นเปียโนให้ได้**

เกณฑ์มาตรฐานขั้นสูงของผู้เรียนเปียโนในสถาบันดนตรีเอกชน

กรุงเทพมหานคร. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ประหยัด ทองมาก. (2536, ธันวาคม 2535- มกราคม 2536). การแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา. **วารสารการแนะแนว.** 27(144): 18-24.

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ และ คมเพชร จัตรศุภกุล. (2543). **ยุทธวิธีการเรียนและการศึกษาของ**

นักเรียนวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

พรณี ชูทัย เจริญจิต. (2532). ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรม. **จิตวิทยาเพื่อการแนะแนว.**

กรุงเทพฯ: สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย.

พรณวดี จันทราช. (2544). **ปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียนที่มีพฤติกรรมผิด**

วินัยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอเมือง จังหวัด

อุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.

พระมหาเดชจำลอง พุ่มหอม. (2550). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาในการเรียนของนักเรียน**

ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนวัดนวลนรดิศ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร. ปรินญา

นิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

พระมหาพะเอียด ชุ่มเพ็งพันธ์. (2548). **องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเรียน**

ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ

กรุงเทพมหานคร. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ภัทราภรณ์ แสงทรัพย์. (2543). **การวัดอัตมโนทัศน์หลายมิติของนักศึกษาชั้นปีที่ 1**

สถาบันอุดมศึกษาเอกชน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว).

กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

รัตนาวลี ศุภโชค. (2542). **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อตนเองและจุดมุ่งหมาย**

ในชีวิตของเด็กเร่ร่อนในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กภาคตะวันออก. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(พัฒนาสังคม).กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.ถ่ายเอกสาร.

วิชัย ต้นศิริ.(2544).**โฉมหน้าการศึกษาไทยในอนาคต.** พิมพ์ครั้งที่3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศรีเรือน แก้วสังวาล. (2548). **ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ.** กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2540). **แผนแห่งความหวังและอนาคตของชาติ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ2540-2544).** กรุงเทพฯ: สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

สิรินทิพย์ สมคิด. (2551). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วง ชั้นที่ 4 โรงเรียนพรหมศิริพิทยาคม จังหวัดนครศรีธรรมราช.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สุธาสินี ใจเย็น. (2545). **ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองของ นักศึกษาในโรงเรียนที่เปิดสอนระบบการศึกษาทางไกลในเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

เสริมศรี ชื่นเชวง. (2551). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อเจตคติต่อรูปแบบการเรียนรู้วิชาดนตรีของ นักเรียน โรงเรียนดนตรีสยามกลการนุชญา สาขาสีลม เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สกุณา ถาวรกาญจน์.(2543).**อัตมโนทัศน์หลายมิติของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่1 สังกัด สถาบันอุดมศึกษาเอกชน : กรณีศึกษา.วิทยานิพนธ์.กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว).**กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.ถ่ายเอกสาร.

สุรางค์ จันทน์เฒ. (2519). **จิตวิทยาสังคม.**กรุงเทพฯ: อักษรบัณฑิต.

อุมาพร ตรังคมบัติ.(2544). **จิตบำบัดและการให้คำปรึกษาครอบครัว.** พิมพ์ครั้งที่5. กรุงเทพฯ : บริษัท ศูนย์วิจัยและพัฒนาครอบครัว จำกัด.

อัฉรา เฟ่งเล็งผล. (2551). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อนิสัยในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.

อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2544). **จิตบำบัดและการให้คำปรึกษาครอบครัว**. พิมพ์ครั้งที่ 5.
 กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยและพัฒนาครอบครัว.

Hurlock, E.B.(1964). Child Development. Tokyo : Kogakusha Company Ltd

Friedman, M ; & R.H. Roseman. (1974,February). Behavior Pattern and comary
 Angiographic

Pinddings, **Journal of the American Medical Assocociation**. nd.

Symond, P.M. (1973). **Psychology of Parent-Child Relationship**. New York: Appleton
 Centery Croft Inc.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือขอความร่วมมือ

ที่ ศธ 0519.12/ 7578

(สำเนา)

บัณฑิตวิทยาลัย

ครุฑ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

13 ธันวาคม 2551

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา

เนื่องด้วย นางสาววาทีณี อึ้งเกลี้ยง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง” โดยมี รองศาสตราจารย์ พรหมริตา แสนคำเครือ ประธานควบคุมสารนิพนธ์ ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อนิสัยในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวอัจฉรา เพ็งเล็งผล และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6441000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์มือถือ 081-4427191

(สำเนา)

บันทึกข้อความ

ครูฯ

ส่วนราชการ บันทึกวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5646 , 5731

ที่ ศธ 0519.12/ 7580

วันที่ 13 ธันวาคม 2551

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาววาทีณี อึ้งเกลี้ยง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง” โดยมี รองศาสตราจารย์ พรหมธิดา แสนคำเครือ ประธานควบคุมสารนิพนธ์ ในการนี้บันทึกวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์ วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา , ดร.สกล วรเจริญศรี เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาววาทีณี อึ้งเกลี้ยงและขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ 0519.12/ 0508

(สำเนา)

บัณฑิตวิทยาลัย

ครุฑ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

17 มกราคม 2552

เรื่อง ขออนุมัติเพื่อการศึกษาวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านค่าย

เนื่องด้วย นางสาววาทีนี้ อึ้งเกลี้ยง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง” โดยมี รองศาสตราจารย์ พรหมริตา แสนคำเครือ ประธานควบคุมสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 244 คน ตอบแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

จึงเรียนมาเพื่อขออนุมัติได้โปรดพิจารณาให้ นางสาววาทีนี้ อึ้งเกลี้ยง ได้ทำการเก็บข้อมูลซึ่งเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6441000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต มือถือ 081-4427191

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตลักษณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับต่ออัตลักษณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ซึ่งนักเรียนสามารถแสดงความรู้สึก หรือความคิดเห็นได้อย่างอิสระ คำตอบของนักเรียนไม่มีข้อถูกหรือผิด และไม่มีผลกระทบต่อการเรียนรู้ของนักเรียนแต่อย่างใด คำตอบของนักเรียนทั้งหมดจะเก็บไว้เป็นความลับ

แบบสอบถามทั้งหมดมี 7 ตอน ได้แก่

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้น และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน
- ตอนที่ 3 แบบสอบถามบุคลิกภาพ
- ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง
- ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์
- ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
- ตอนที่ 7 แบบสอบถามอัตลักษณ์

ขอความกรุณานักเรียนโปรดตอบให้ตรงความรู้สึกและแสดงความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด และโปรดตอบให้ครบทุกข้อ

นางสาววาทีนี้ อึ้งเกลี้ยง

นิสิตปริญญาโท สาขาจิตวิทยาการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้น และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () และเติมข้อความลงไปในช่วงว่าง..... ให้ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ

() เพศชาย

() เพศหญิง

2. ขณะนี้นักเรียนมีอายุ.....ปี

3. ระดับชั้น

() ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

() ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

() ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

4. เกรดเฉลี่ยสะสม.....

ตอนที่ 2 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน ขอให้นักเรียนพิจารณาว่าข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่เป็นจริงที่สุด ในตัวนักเรียนมากน้อยเพียงใด โดยขอให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่วงว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งเพียงอย่างเดียว โดยพิจารณาดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่เป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่เป็นจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่เป็นจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่เป็นจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่เป็นจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ลำดับ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	นักเรียนไม่เคยปฏิบัติตามแผนการเรียนที่ นักเรียนได้วางไว้					
2	นักเรียนวางแผนแบ่งเวลาเรียนได้อย่าง เหมาะสม					
3	นักเรียนเตรียมตัวในการสอบเสมอ					
4	นักเรียนมีเวลาทำการบ้านหลังเลิกเรียน					
5	นักเรียนใช้เวลาส่วนใหญ่ทำกิจกรรมที่ไม่ เกี่ยวข้องกับการเรียน					
6	นักเรียนเล่นกับเพื่อนจนเลยเวลาพัก ทำให้ นักเรียนเข้าห้องเรียนสาย					
7	นักเรียนเข้าห้องก่อนเวลาเรียนเพื่อเตรียมตัว สำหรับการเรียนในคาบต่อไป					
8	เมื่อมีเวลาว่างนักเรียนจะคุยปรึกษาเกี่ยวกับ เรื่องเรียน					
9	นักเรียนตั้งใจเรียนในชั่วโมงเรียนเสมอ					
10	นักเรียนมักจะตอบคำถามครูทุกครั้งเมื่อมี โอกาส					
11	นักเรียนไม่สนใจกิจกรรมที่ครูมอบให้ นักเรียนทำ					
12	นักเรียนตั้งใจทำงานที่ครูมอบหมายให้ทุก ครั้ง					
13	นักเรียนจะถามครูทุกครั้งทันทีที่ไม่เข้าใจ					
14	นักเรียนมักใจลอยในเวลาเรียน					
15	นักเรียนไม่พอใจเมื่อครูสอนเกินเวลา					
16	นักเรียนทำการบ้านด้วยตัวเองทุกครั้ง					
17	ถ้านักเรียนทำการบ้านไม่ได้จะเลิกทำทันที					

18	นักเรียนส่งการบ้านตรงตามเวลาที่กำหนด					
19	นักเรียนและเพื่อนช่วยกันทำการบ้านหลังเลิกเรียน					
20	แม้นักเรียนจะถูกครูตำหนิหรือทำโทษนักเรียนก็ยังคงจะลอกการบ้านเพื่อน					
21	แม้นักเรียนจะถูกครูตำหนิหรือทำโทษนักเรียนก็ยังคงจะส่งงานช้าเหมือนเดิม					
22	เมื่อกลับถึงบ้านนักเรียนจะนำการบ้านขึ้นมาทำงานเสร็จ โดยไม่ต้องให้ใครเตือน					
23	งานที่ครูให้มักยากเกินความสามารถของนักเรียน					
24	นักเรียนอ่านบททวนบทเรียนในช่วงเวลาใกล้สอบเท่านั้น					
25	นักเรียนอ่านบททวนบทเรียนกับเพื่อนประจำ					
26	นักเรียนง่วงนอนทุกครั้งที่ทำบททวนบทเรียน					
27	นักเรียนไม่มีสมาธิในการอ่านหนังสือ					
28	เมื่อนักเรียนมีเวลาว่างนักเรียนจะหยิบหนังสือและบทเรียนขึ้นมาอ่านบททวน					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามบุคลิกภาพ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับกิจกรรมในชีวิตประจำวัน ขอให้นักเรียนพิจารณาว่าข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่เป็ความจริงที่สุดในตัวนักเรียนมากน้อยเพียงใด โดยขอให้นักเรียนทำเครื่องหมาย

✓ ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งเพียงอย่างเดียว โดยพิจารณาดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่เป็จริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่เป็จริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่เป็จริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง

จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนน้อย
 จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่จริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ลำดับ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	นักเรียนรู้สึกโมโห ถ้ามีคนมาขัดจังหวะทำให้นักเรียนไม่สามารถทำในสิ่งที่นักเรียนตั้งใจไว้ได้					
2	นักเรียนคิดว่าเวลาช่างผ่านไปรวดเร็วจนไม่สามารถทำสิ่งที่นักเรียนตั้งใจไว้ได้					
3	นักเรียนรู้สึกว่าเป็นการเสียเวลา ถ้าต้องไปรอซื้อของในร้านค้าที่มีลูกค้าแน่น					
4	นักเรียนรู้สึกไม่สบายใจ ถ้างานของนักเรียนดำเนินไปอย่างล่าช้า					
5	นักเรียนเป็นคนที่ไม่เมื่อเริ่มต้นทำในสิ่งใดแล้วต้องทำให้เสร็จ					
6	นักเรียนรู้สึกว่านักเรียนต้องทำในสิ่งต่างๆ อย่างรวดเร็วเพื่อแข่งกับเวลา					
7	นักเรียนคิดว่าคนรอบข้างทำงานไม่ถูกใจนักเรียน					
8	นักเรียนไม่ชอบให้ใครหรืออะไรมาขัดจังหวะการทำงานของนักเรียน					
9	นักเรียนรู้สึกทนไม่ได้ ถ้าต้องทำงานร่วมกับคนที่ทำงานอย่างขอไปที					
10	เพื่อนๆส่วนใหญ่เห็นว่านักเรียนเป็นคนจริงจังกับการทำงาน					
11	นักเรียนเป็นคนที่ไม่ยอมเสียเวลาเพื่อฟังคนอื่นพูดเพื่อเจอ					

12	ถ้านักเรียนต้องคนที่พูดไม่รู้จักรักจนนักเรียน จะรู้สึกทนไม่ได้					
13	นักเรียนชอบทำงานที่นักเรียนรับผิดชอบให้ เสร็จก่อนกำหนดเวลา					
14	เมื่อนักเรียนกำลังฟังคนพูดเรื่องไร้สาระ นักเรียนจะรู้สึกเบื่อและหาทางเลี้ยวออกมา					
15	นักเรียนเป็นคนที่ทำกิจกรรมต่างๆด้วย ความรวดเร็วไว					
16	เมื่อนักเรียนต้องทำสิ่งต่างๆซ้ำซากนักเรียน รู้สึกหงุดหงิด					
17	นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการทำงาน					

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย ?✓ ลงในช่องขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ให้
ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

- จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
 จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
 จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
 จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
 จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อผู้ปกครอง ฉันมักโอบกอดผู้ปกครองเพื่อแสดงความรัก					
2	ฉันกลับบ้านตรงตามเวลาที่ผู้ปกครองกำหนด					
3	ฉันทำกิจกรรมร่วมกับสมาชิกในครอบครัวเสมอ					

4	ฉันขอความคิดเห็นในเรื่องกิจกรรมต่างๆของโรงเรียนจากผู้ปกครองอยู่เสมอ					
5	ฉันให้ความเคารพต่อผู้ปกครองทั้งต่อหน้าและลับหลัง					
6	ฉันช่วยเหลืองานบ้านที่ผู้ปกครองมอบหมายด้วยความเต็มใจ					
7	การปฏิบัติตนของผู้ปกครองต่อนักเรียน ผู้ปกครองคอยถามฉันเมื่อกลับบ้านไม่ตรงเวลา					
8	เมื่อข้าพเจ้าเห็นดีเห็นชอบจากกิจกรรมการเรียน ผู้ปกครองจะให้กำลังใจเสมอ					
9	ผู้ปกครองจะให้คำปรึกษาเมื่อฉันต้องการ					
10	ผู้ปกครองตั้งใจฟังเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่ฉันเล่าให้ฟังเป็นประจำ					
11	ผู้ปกครองจะให้รางวัลแก่ฉันเมื่อฉันทำความดี					
12	ผู้ปกครองยอมรับฟังความคิดเห็นของฉันเสมอ					

ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับเป็นจริงมากที่สุด โดยมีเกณฑ์ในการตอบดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านน้อยที่สุด

ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
พฤติกรรมที่อาจารย์ปฏิบัติต่อนักเรียน					
1. อาจารย์มีกวีพิกษาวิจารณ์นักเรียน					

2. อาจารย์เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการแต่งกาย					
3. อาจารย์เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการวางตัว					
4. อาจารย์มักสอนความรู้ใหม่ๆที่เป็นประโยชน์ให้กับนักเรียนและเพื่อนๆเสมอ					
5. อาจารย์เข้มงวดกับกฎระเบียบมาก ทำให้รู้สึกอึดอัด					
6. อาจารย์มักแสดงอาการหงุดหงิดเมื่อนักเรียนและเพื่อนเข้าไปปรึกษา					
7. อาจารย์ไม่รับฟังความคิดเห็นของนักเรียน ทำให้เบื่อไม่อยากเข้าเรียน					

พฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติต่ออาจารย์					
11. นักเรียนไม่กล้าพูดคุยกับอาจารย์					
12. นักเรียนไม่เชื่อฟังคำสั่งสอนของอาจารย์					
13. นักเรียนตั้งใจเรียนขณะที่ครูสอน					
14. นักเรียนตั้งใจเรียนตลอดเวลาที่อยู่ในห้องเรียน					
15. นักเรียนไม่เคยซักถามอาจารย์เลยถึงแม้จะไม่เข้าใจสิ่งที่อาจารย์สอนก็ตาม					
16. นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็นเสมอเมื่ออาจารย์เปิดโอกาส					
17. นักเรียนไม่สนใจว่าอาจารย์จะสอนอะไร เพราะฉันไม่ศรัทธาในตัวอาจารย์					
18. นักเรียนไปพบอาจารย์เพื่อปรึกษาปัญหาและซักถามเรื่องการเรียนบ่อยๆ					
19. นักเรียนแสดงความเคารพอาจารย์ทั้งในและนอกห้องเรียน					
8. อาจารย์ให้คำปรึกษานักเรียนทั้งเรื่องเรียนและเรื่องส่วนตัว					
9. อาจารย์เป็นกันเองกับนักเรียน					

ตอนที่ 6แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด โดยมีหลักเกณฑ์ในการตอบดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านน้อยที่สุด

ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1. ฉันมีเพื่อนสนิทที่สามารถปรึกษาเรื่องการเรียนรู้ได้					
2. เพื่อนๆไม่ค่อยสนใจฉัน					
3. ฉันและเพื่อนมักทำกิจกรรมร่วมกันเสมอ					
4. ฉันกับเพื่อนๆทะเลาะกันบ่อยๆ					
5. ฉันไม่ค่อยอยากคุยกับเพื่อนๆเพราะเขาแสดงท่าทางไม่ชอบฉัน					
6. ฉันมักเดินคนเดียวเสมอ					
7. เพื่อนๆคอยเป็นห่วงและดูแลฉันเป็นอย่างดี					
8. ฉันไม่เคยมีบทบาทในการทำงานกลุ่มเลย คอยทำตามที่คุณมอบหมายให้					

ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
9. ฉันและเพื่อนๆช่วยกันทำงานจนสำเร็จด้วยดีทุกครั้ง					
10. ฉันมักถูกเพื่อนปฏิเสธให้ร่วมทำงานกลุ่ม					
11. ฉันไม่มีเพื่อนที่ไว้วางใจได้เลย					
12. ฉันชอบทำงานคนเดียวมากกว่าทำงานเป็นกลุ่ม					
13. ฉันมักได้รับเลือกให้เป็นหัวหน้า					
14. ฉันและเพื่อนๆทำงานร่วมกันด้วยความสามัคคี					

ตอนที่ 7 แบบวัดอัถมโนทัศน์

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแต่ละข้ออย่างรอบคอบ จากนั้นให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว และโปรดตอบทุกข้อ โดยมีเกณฑ์ในการเลือกตอบดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านน้อยที่สุด

ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	ไม่จริง เลย
1. ฉันเป็นคนมีเสน่ห์					
2. ฉันประสบความสำเร็จในเรื่องต่างๆอยู่เสมอ					
3. ฉันไม่อยากให้ใครเห็นรูปร่างขณะใส่ชุดว่ายน้ำ					
4. ฉันมักประสบปัญหาและอุปสรรคในเรื่องต่างๆ					
5. ฉันไม่พอใจผมของตัวเองเลย					
6. ฉันพูดมากทั้งที่บางครั้งไม่ควรพูด					
7. ฉันดูดีไม่ว่าจะใส่ชุดอะไร					
8. ฉันเข้ากับเพื่อนๆ ได้ดี					
9. ฉันคิดถึงเรื่องการศัลยกรรมใบหน้าอยู่บ่อยๆ					
10. ฉันไม่ค่อยมีพลังในการทำงานมากนัก					
11. คนส่วนใหญ่ชื่นชมในตัวฉัน					
12. ถ้าเป็นไปได้ฉันจะเปลี่ยนแปลงหน้าตาใหม่					
13. ฉันพยายามแต่งกายเพื่ออำพรางร่างกายบางส่วน					
14. เพื่อนๆ ชอบหลบหน้าฉันเสมอ					
15. ฉันมีรูปร่างที่ไม่ดี					
16. ฉันไม่ค่อยพึงพิถันเรื่องเสื้อผ้าการแต่งกาย					

ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	ไม่จริง เลย
17. บ่อยครั้งที่ฉันพลัดวันประกันพรุ่งจนสายเกินไป					
18. ฉันเป็นคนขี้เกียจมาก					
19. บ่อยครั้งที่ฉันพุดผิด					
20. ฉันขี้เหร่					
21. คนส่วนใหญ่ทราบว่าฉันมีความเชื่อมั่นใน ตนเองสูง					
22. ไม่มีใครหัวเราะเมื่อฉันเล่าเรื่องตลก					
23. ฉันเป็นคนมีเพื่อนมาก					
24. ฉันเป็นคนหน้าตาดี					
25. ฉันไม่มีโชค					
26. ฉันพอใจในรูปร่างหน้าตาฉัน					
27. ฉันเป็นคนอ่อนแอ					
28. บ่อยครั้งที่ฉันทำสิ่งที่ไม่ควรทำ					
29. ฉันเป็นคนขี้ขลาดในหลายๆเรื่อง					
30. ฉันไม่ค่อยขลาด					
31. ไม่ค่อยมีใครสนใจที่จะพูดคุยกับฉัน					
32. คนส่วนใหญ่ชอบฉัน					
33. ฉันรู้สึกว่าถูกเพื่อนๆละเลยอยู่บ่อยๆ					
34. เมื่อฉันส่องกระจก ฉันพอใจในตัวตนที่ฉันเห็น					
35. คนส่วนใหญ่ชอบพูดค่อนแคะฉัน					
36. คนส่วนใหญ่คิดว่าฉันเป็นคนน่าสนใจ					
37. ทุกคนจะรู้สึกสนุกสนานเมื่ออยู่ใกล้ฉัน					
38. ฉันมีแฟนสวย					
39. บ่อยครั้งที่ฉันรู้สึกว่าถูกทอดทิ้ง					

40. ฉันมักยอมแพ้ง่ายๆไม่ว่าจะทำอะไรก็ตาม					
41. คนอื่นมักพูดใส่ความฉัน					
ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	ไม่จริง เลย
42. ฉันเป็นคนสง่างาม					
43. ฉันเป็นคนไม่มีสามัญสำนึก					
44. เพื่อนๆมักไม่เห็นความสำคัญของฉันเลย					
45. คนส่วนใหญ่ประเมินตัวฉันต่ำกว่าความเป็นจริง					

ภาคผนวก ค
คุณภาพเครื่องมือ

ตาราง 7 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามนัยัยทางการเรียน

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	2.782
2	1.806
3	2.038
4	2.449
5	2.078
6	2.041
7	1.922
8	2.782
9	2.041
10	1.806
11	2.782
12	2.500
13	2.219
14	2.847
15	2.828
16	1.922
17	2.782
18	1.806
19	2.216
20	2.782
21	3.286
22	3.873
23	2.569
24	2.333
25	2.078
26	3.240
27	3.286
28	1.886

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9731

ตาราง 8 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามบุคลิกภาพ

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	3.179
2	3.179
3	2.412
4	2.500
5	3.286
6	2.298
7	3.179
8	3.162
9	2.378
10	2.049
11	1.837
12	2.079
13	3.873
14	2.021
15	1.930
16	2.078
17	2.521

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8413

ตาราง 9 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามนักเรียนกับผู้ปกครอง

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	2.847
2	3.333
3	1.837
4	2.079
5	3.873
6	3.162
7	2.309
8	2.828
9	1.922
10	2.041
11	1.806
12	3.873

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8624

ตาราง 10 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียน
กับอาจารย์

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	1.922
2	1.996
3	2.500
4	2.041
5	2.165
6	2.363
7	2.165
8	3.065
9	2.500
10	2.694
11	3.363
12	3.674
13	1.886
14	1.930
15	2.782
16	2.500
17	2.113
18	2.496
19	2.021

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9246

ตาราง 11 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	2.079
2	2.810
3	2.573
4	2.496
5	2.021
6	2.183
7	3.000
8	2.683
9	3.873
10	2.611
11	2.333
12	2.475
13	1.789
14	1.930

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8621

ตาราง 12 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามอัตมโนทัศน์

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	2.141
2	1.806
3	2.078
4	1.930
5	2.012
6	2.274
7	2.970
8	2.183
9	2.694
10	3.363
11	3.873
12	2.976
13	2.970
14	1.936
15	2.847
16	2.828
17	1.930
18	2.714
19	1.837
20	2.521
21	2.847
22	3.333
23	1.837
24	3.000
25	1.917
26	2.178
27	2.782
28	2.165
29	2.219
30	2.563
31	2.121

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
32	2.646
33	2.309
34	2.309
35	2.121
36	2.828
37	2.465
38	1.922
39	2.449
40	2.400
41	1.967
42	2.309
43	2.111
44	2.524
45	1.922

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9282

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	วาทีณี อึ้งเกลี้ยง
วันเดือนปีเกิด	19 กุมภาพันธ์ 2527
สถานที่เกิด	อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	2/616 โครงการลุมพินีวิลล์ รามอินทรา-หลักสี่ ถนนรามอินทราซอย3 แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพฯ 10220
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2539	ประถมศึกษา จากโรงเรียนอนุบาลระยอง
พ.ศ. 2545	มัธยมศึกษา จากโรงเรียนระยองวิทยาคม
พ.ศ. 2549	การศึกษาระดับบัณฑิต (การแนะแนว) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2552	การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร